

Birkenes kommune

ÅRSBERETNING 2017 BIRKENES KOMMUNE

Birkenes kommune

Birkenes kommune

<i>RÅDMANNENS INNLEDNING</i>	5
<i>VISJON</i>	7
Visjon, mål, strategier og handling	7
<i>NØKKELTALL TOTALT</i>	9
<i>ANALYSE AV DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN</i>	14
<i>ØKONOMISK OVERSIKT</i>	20
<i>DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSUTGIFTER</i>	22
Samlet oversikt inntekter og utgifter	22
Driftsinntekter	23
Driftsutgifter:	25
Selvkostregnskap vann, avløp og feiing	28
<i>FINANSINNTEKTER-OG UTGIFTER</i>	30
Finansinntekter	30
Finansutgifter	31
<i>INVESTERINGSREGNSKAPET</i>	32
Tabell nedenfor viser investeringsprosjekter med status 2017	33
Prosjekt 9110 - Natveitåsen tomteområde	36
Prosjekt 9120 – Tveide Næringspark.....	38
<i>LÅNEGJELD</i>	39
Tabellen viser utvikling i lånegjeld siste 5 år:	39
Startlån til videre utlån.....	40
<i>DISPOSISJONSFOND</i>	41
<i>INTERNKONTROLL/KVALITETSSTYRING</i>	42
<i>OPPFØLGING AV POLITISKE SAKER VEDTATT I BIRKENES KOMMUNESTYRE I 2017</i>	43
Utsatt sak 2013 og 2015 ikke behandlet i 2017	43
Vedtatte saker, men en del av saker som pågår 2017	43
Vedtatte saker som skal evalueres i 2018	43
<i>MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON</i>	44
Helse, miljø og sikkerhet (HMS)	44
Likestilling og mangfold.....	44
Organisasjon.....	48
Tillitsvalgte	48
Etikk	48
<i>MILJØRAPPORT</i>	49
Innkjøpsordning	50
Utfordringer	50
<i>ÅRET SOM GIKK OG TIDEN FREMOM I ET ØKONOMISK PERSPEKTIV</i>	51
Teknisk Forvaltning	60
Kommunikasjon og kultur	61
Drift.....	64
Birkeland barnehage	66
Natveitåsen barnehage.....	67
Engesland oppvekstsenter	68
Birkeland skole.....	69
Herefoss skole og SFO.....	71
Valstrand skole.....	72
Kulturskolen.....	73
Ressurssenteret.....	74

Birkenes kommune

<i>Administrasjon oppvekst</i>	77
<i>Hjemmetjenesten</i>	79
<i>Sykehjemmet</i>	81
<i>Boveiledertjenesten</i>	82
<i>NAV</i>	84
<i>Administrasjon helse og velferd</i>	85
<i>Virksomhetsstyring</i>	86
<i>Kirken og andre trossamfunn</i>	87

Vedlegg:

- Gjeldsrapport 2017
- Avkastningsrapport 2017
- Foreløpig Kostra 2017
- Regnskapsåret 2017 – revisors oppsummering

RÅDMANNENS INNLEDNING

På årets første kommunestyremøte i 2017, kunne Fylkesmannen meddele at Birkenes kommune ville bli meldt ut av ROBEK. (Kommunal og moderniseringsdepartementets register om godkjenning og kontroll). Etter ett drøyt år fikk kommunen igjen fullmakt over egen økonomi. Det gjennomgripende fokuset på aktivitets- og økonomistyring, sammen med utvikling- og forbedringsarbeid hadde gitt resultat.

Utarbeidelsen av årsbudsjett for 2017 og økonomiplan 2017-2020 tydeliggjorde at påbegynt arbeid i Prosjekt balanse, var starten på en prosess som skulle videreføres. Dette har i praksis vist seg gjennom året, ved målrettet arbeid i enhetene, og helhetlig plan- og forbedringsarbeid, i ulike arenaer i hele organisasjonen.

Positiv utvikling

Kommunen har hatt en positiv utvikling når det gjelder å redusere gapet mellom inntekter og utgifter de to siste årene. Dette er svært gledelig. Mye av årsaken til det gode resultatet for 2017 skyldes engangsinntekter og eksterne faktorer vi ikke rår over. Samtidig vil rådmannen understreke, at resultatet også skyldes god økonomi-oppfølging og budsjettdisiplin i kommunens enheter. Enhetene arbeider med å finne løsninger, slik at nye behov som oppstår og krever endringer, blir løst på en effektiv, forsvarlig og god måte. Birkenes kommune har ledere, medarbeidere og tillitsvalgte som hver dag står på for å gjøre Birkenes til en god kommune å leve og bo i.

Resultat

Årsregnskapet for Birkenes kommune viser et regnskapsmessig mindreforbruk på 13,5 mill i forhold til budsjett i 2017. Følgende saker utgjør hovedforklaringen på dette gode resultatet:

- Økte skatter og avgifter, rammetilskudd: 7,6 Mill, hvorav 1,2 Mill er overført til bundne fond
- Økning eiendomsskatt: 0,5 Mill
- Gevinst på langsiktige plasseringer: 2,7 Mill
- Annen finans og renteinntekter: 0,8 Mill
- Andre tilskudd, statstilskudd mm: 1,3 Mill
- Mindreforbruk i drift: 1,7 Mill

Alle disse forholdene blir utdypet videre i dokumentet.

Hvordan disponere overskuddet?

Det er opp til kommunestyret å avgjøre hvordan kommunens overskudd skal disponeres, når den politiske behandlingen av regnskapet finner sted i mai. Rådmannen vurderer det som hensiktsmessig fortsatt å bygge opp disposisjonsfondet.

Dette gjør kommunen mer robust i møte med svingninger i drift, og kan bidra til redusert lånebehov ved fremtidige og nødvendige investeringer.

Kompetanse og kvalitet

2017 har vært et år preget av ulike hendelser og mange oppgaver som skal løses og planlegges. Det administrative årshjulet har bidratt til systematikk i oppgaveutførelsen. I tillegg har det vært jobbet spesielt med prosesser som skal bidra til økt kvalitet, både i organisasjonen og på tjenestene.

Eksempler på dette er:

- Planlegging og innføring av endret administrativ organisasjonsmodell
- Utvikling av driftsrapporteringsmøter
- Implementering av nytt kvalitetssystem (TQM)
- Utvikling av kvalitetskultur v/ arbeid med rutiner og beste praksis
- Arbeid med heltidskultur
- Prosjekt boligmasse
- Innføring av digitale trykghetsalarmer
- Videreføring av «Trygge voksne»
- Modellprosjektet-tverrfaglig modell for å finne egnede tiltak i oppvekst
- Revisjon av kommuneplanens arealdel (vedtas 2018)
- Revisjon av økonomireglement (vedtas 2018)
- Digitaliseringsstrategi og arkivplan

Endringer og nye krav

Vinteren 2017 fikk Birkenes kommune melding om at SANA asylmottak skulle legges ned med virkning fra 1.mai. Dette medførte lavere inntekter, men ikke reduserte driftskostnader. Sammen med mye annet, føyer dette seg inn i rekken av uforutsigbarheter som må håndteres fortløpende i kommunal forvaltning.

Staten stiller stadig nye krav til at oppgaver løses på kommunalt nivå, og flere nye og lovpålagte oppgaver er meldt. Det følger opptrappingsmidler med noe av dette, men på et tidspunkt må kommunen selv finansiere alt. Eksempler på dette er dagtilbud til demente, økt pedagogtetthet i barnehagene og psykolog i alle kommuner fra 2020. I tillegg får vi reduksjon i antall flyktninger. Alt dette innebærer at vi også i det videre må fortsette med det vi allerede har som mål:

- Intensivere omstilling og rasjonell bemanning av tjenestene
- Øke inntektene
- Gjennomføre finansstrategien

Tilbakeblikk

Spesielt vil vi huske flommen, som rammet mange på ulikt vis høsten 2017. Dersom det kan sies at noe var gledelig i en slik situasjon, må det være engasjementet våre innbyggere viste. Det hadde ikke gått lang tid, før kommunen fikk henvendelser fra folk som lurte på hva de kunne bidra med. Sånn er det i Birkenes, og det kan vi være stolte av! Kommunen har både ansatte, folkevalgte og innbyggere som bidrar til å etterleve kommunens visjon:

«Sammen skaper vi vekstmiljø for alle»

Vi fikk kongebesøk etter flommen, og fikk møte en konge med stor interesse for de menneskene som var rammet. Hans majestet kongen hadde god tid til å lytte til enkeltmenneskers og bedriftslederes opplevelser, og bekreftet sitt omdømme som en konge for hele folket.

Avslutningsvis vil jeg også takke de folkevalgte, med ordføreren i spissen, for godt samarbeid i 2017.

Birkeland 19.03.18
Anne Stapnes
Rådmann

VISJON

Birkenes kommune vedtok en ny kommuneplan med samfunnsdel i 2015 som skal være gjeldende fram til 2027.

Visjon: Sammen skaper vi et vekstmiljø for alle

Begrunnelse for valg av ord:

Sammen: understreker at vi påvirkes av hverandre og tar et felles ansvar for samfunnet vi er en del av

Skaper: gjenspeiler at vi er aktive og kreative sammen om smarte løsninger

Vi: omfatter at vi er deltakere og aktører i eget liv

Et vekstmiljø: fremhever hva vi ønsker at kommunen skal legge til rette for, dvs. et miljø hvor alle kan utvikle seg positivt og skape merverdi sammen

For alle: betyr at vi er en inkluderende kommune uavhengig av hvem du er og hvilke tjenester du trenger

Løfter:

Birkenes kommune skal:

- tilrettelegge for god folkehelse i alle faser av livet
- levere kvalitet i skole og barnehage
- tilrettelegge for tre levende bygdesentra

Posisjon:

Vekstkommunen

Verdier:

Sprek, ekte og dyktig

Visjon, mål, strategier og handling

Hovedmål:

- VI FREMMER LIVSGLEDE OG MESTRING GJENNOM HELE LIVET
- BARNEHAGENE OG SKOLENE FREMMER MESTRING, LÆRING OG UTVIKLING FOR ALLE
- VI HAR TRE LEVENDE SENTRUM OG SKAPER GODE VEKSTVILKÅR FOR NÆRINGSUTVIKLING

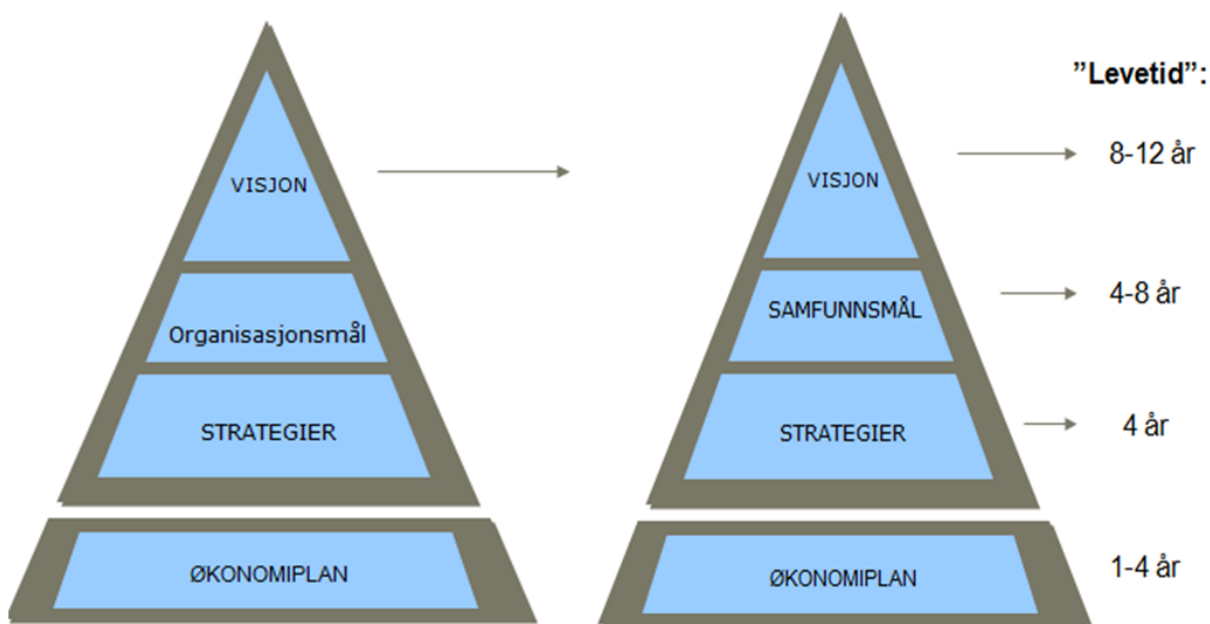

Kommuneplanens samfunnsdel er bygd opp rundt visjonen. Visjonen ser vi for oss at strekker seg ut planperioden, og er det overordnede som vi bestreber oss for å nå. For å oppnå dette,

utarbeides mål og strategier som skal realiseres i løpet av perioder på 4-8 år. Gjennom en fireårig økonomiplan vises ressursprioritering hva vi konkret skal gjøre. Kommuneplanen er bygd opp rundt visjonen, og støttes opp av mål, strategier, handlingsplaner og den praksisen kommunen til slutt viser.

Visjon:	Stjernen vi styrer etter
Mål:	Hva vi vil oppnå i planperioden
Strategi:	Hvilken fremgangsmåte vi velger
Handlingsplan:	Hva vi konkret skal gjøre
Praksis:	Det vi gjør

Målhierarki internt og eksternt

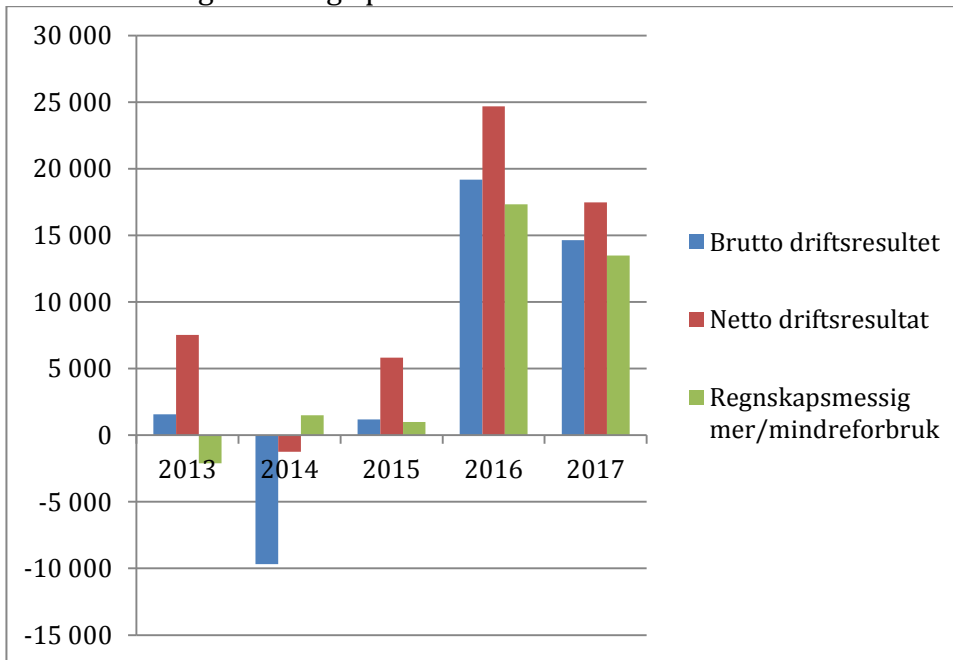
Figuren viser i pyramideform oppbygningen av kommuneplanen. Visjonen bygger på strategier som til syvende og sist avhenger av økonomiplanen som fundament.

NØKKELTALL TOTALT

Årsberetningen for 2017 beskriver kommunens økonomiske stilling ved utgangen av året. Årsregnskapet med noter for 2017 fremlegges i tillegg. Årsberetningen inneholder både en overordnet beskrivelse av utvikling og vesentlige avvik, samt enhetenes rapporter. Alle tall er i hele tusen hvis ikke annet er angitt.

Resultatmessig utvikling i perioden 2013 til 2017:

Brutto driftsresultat

I 2017 ble brutto driftsresultat kr 14,6 mill. eller 3,4 % av driftsinntektene. Det betyr at driftsutgiftene (lønn- og sosiale utgifter, andre driftsutgifter og avskrivninger) er kr 14,6 mill. lavere enn driftsinntektene (skatt og rammetilskudd, eiendomsskatt, statlige tilskudd, samt andre brukerbetaling). Til sammenligning var brutto driftsresultat kr 19,2 mill. i 2016 (4,6 % av driftsinntektene).

Netto driftsresultat

I nøkkeltallet netto driftsresultat er avskrivningskostnadene tilbakeført, mens finansinntekter og finanskostnader (inkludert avdrag) er lagt til. Regnskapet viser da et overskudd på kr 17,5 mill. eller 4,1 %. Til sammenligning var netto driftsresultat i 2016 kr 24,7 mill. (5,9 %). Foreløpige KOSTRA- tall for 2017 viser et gjennomsnitt for landet på 3,8 %. Det anbefalte nivået er på 1,75 % for å dekke differansen mellom avskrivninger og avdrag på gjeld. Birkenes kommune har imidlertid noe høye inntekter som er øremerket og føres til fond som forstyrrer dette bildet positivt gjeldende både 2016 og 2017. De tilhørende kostnadene vil komme i senere år. Regnskapsmessig føres inntektene til fond etter netto

driftsresultat. Det medfører at resultatet ikke er noe særlig bedre i 2016 enn i 2017 når vi korrigerer og tar hensyn til dette. Korrigert netto driftsresultat var kr 13,9 mill. (3,5 %) i 2016 og kr 13,5 mill. (3,2 %) i 2017. I 2017 har kommunen betalt høyere avdrag på gjeld enn i 2016 hvilket reduserer netto driftsresultet. Alt i alt har kommunen et bedre resultat i 2017.

Regnskapsmessig mer/mindreforbruk

Bunnlinjen viser et positivt resultat på kr 13,6 mill. uten avsetning til disposisjonsfond. Til sammenligning var det i 2016 et resultat på kr 15,3 mill. uten bruk av disposisjons fond på kr 2,1 mill. Resultatet er godt i 2017 og betraktelig bedre enn budsjettet. Likevel utgjør avviket ikke mer enn 3,2 % i forhold til budsjett.

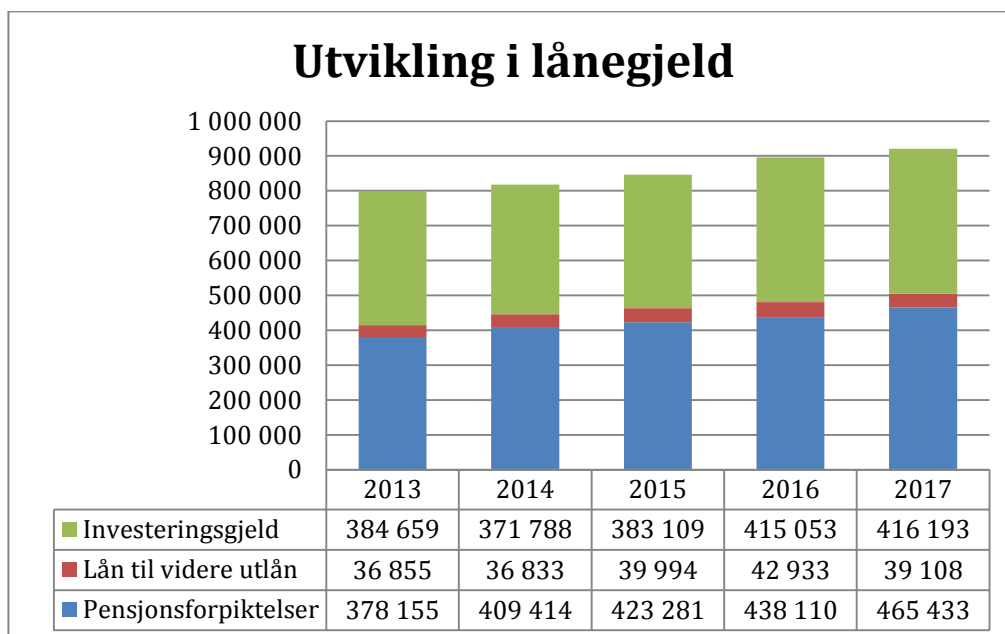
Vesentlige positive og negative effekter i årsregnskapet ifht. budsjett:

- Skatter og avgifter, rammetilskudd kr + 7,6 mill. Hvorav kr 1,2 mill. overført til bundne fond.
- Eiendomsskatt kr +0,5 mill.
- Gevinst på langsiktige plasseringer kr +2,7 mill.
- Annen finans, renteinntekter mm. kr + 0,8 mill.
- Andre tilskudd, statstilskudd mm. kr +1,3 mill.
- Drift kr +1,7 mill.

Likviditet

Ved utgangen av året hadde kommunen en likviditet på totalt kr 87,3 mill. Av dette var kr 52,6 mill. bundet til skattetrekk, bundne fond og ubrukte lånemidler.

Lånegjeld

- Langsiktig investeringsgjeld er økt med ca. kr 1,1 mill. fra 2016 til 2017.
- Lån til videre utlån er redusert med kr 3,8 mill. fra 2016 til 2017.
- Pensjonsforpliktelsen har økt med kr 27,3 mill. fra 2016 til 2017.

Investeringer

I 2017 er det investert for totalt kr 31,2 mill., mens det er budsjettert med 54,4. Ingen større investeringsprosjekter er igangsatt. Salg av eiendom utgjorde kr 2,9 mill. Den lave investeringen i fht. budsjett har to hovedforklaringer; bygging av høydebasseng på Natveitåsen kom i gang senere enn planlagt og det er ikke investert så mye som budsjettert i kommunale boliger.

Drift

Mindreforbruket i drift er ikke stort i forhold til totalbudsjettet, på til sammen kr1,7 mill. Det fordeler seg omtrentlig slik:

- Personalkostnader inklusiv sykelønnsrefusjoner, samt andre justeringer kr +4 mill.
- Driftskostnader kr -7,3 mill.
- Inntekter/refusjoner kr + 5,0 mill.

Personalkostnader er justert for ulike lønnsrefusjoner inklusiv sykelønnsrefusjoner, interne føringer til investeringer og innsparingsbudsjett rettet mot lønnskostnader.

Driftskostnader er justert for mva, tilhørende innsparinger og bundne fond. Inntekter og refusjoner er justert for tilsvarende de andre gruppene.

Mindreforbruket i personalkostnadene ble redusert i løpet av høsten 2017. Det har nok med at flere av enhetene har bemannet vakante stillinger, samt vikarbruk i ferieavviklingen. Av mindreforbruket utgjør ca 0,9 mill. reduserte pensjonskostnader i fht budsjett inklusiv arbeidsgiveravgift. I motsatt retning går introduksjonsstønad med kr 1,4 mill. i merforbruk som har vært økende i mot slutten av året.

Driftskostnader pleier å gå litt i pluss og minus. Av store enkeltavvik må vedlikeholdskostnader nevnes med kr 3,8 mill. i fht budsjett, derav kr 1,6 mill. gjelder flom, kr 1,1 mill. gjelder kirkekontoret og 0,9 mill. i «tiltaks pakke». Ellers er det avvik på andre ulike sosiale bidrag kr 2,0 mill., hovedsakelig i Flyktningetjenesten.

Inntekter i drift er vanskelig å isolere fordi en god del av inntektene i drift er knyttet til bestemte formål, det vil si de er øremerket. Det skal likevel trekkes fram at i refusjoner fra staten er det en merinntekt på kr 7,3 mill. Det meste er øremerket, men kr 4 mill. er knyttet til Flyktningetjenesten og ekstra kostnader der, kr 0,9 mill. gjelder tilskudd flom og 0,6 mill. gjelder tilskudd på «tiltaks pakke» i drift. Det er viktig å nevne ettersom de forklarer deler av overskridelsen på driftskostnadssiden.

Tabellen nedenfor viser resultat pr enhet:

	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Avvik i NOK	Regnska p 2016
Forvaltning	10 195	10 102	93	9 373
Kommunikasjon og kultur	15 658	16 170	-512	14 787
Drift	20 019	17 249	2 770	21 291
Administrasjon Oppvekst	47 250	48 170	-920	45 824
Kulturskolen	791	900	-110	949
Ressurssenteret	30 682	31 678	-995	25 210
Natveitåsen barnehage	6 367	6 787	-421	6 371
Birkeland barnehage	3 882	3 971	-89	4 435
Engesland oppvekstsenter	11 442	11 928	-486	11 763
Birkeland skole og sfo	32 701	32 916	-215	32 588
Valstrand skole	16 657	16 511	145	17 223
Herefoss skole og sfo	3 171	3 399	-228	3 449
Administrasjon Helse og velferd	8 561	7 956	605	8 368
Hjemmetjenesten	21 477	22 201	-724	17 544
Sykehjem	30 794	32 715	-1 921	32 594
Boveiledertjenesten	22 575	21 885	690	18 578
NAV	5 193	5 180	13	4 950
Øvrige ansvar Helse og velferd	0	0	0	1 356
Virksomhetsstyring	8 628	8 109	519	6 147
Kirken og andre trossamfunn	4 558	4 483	75	4 313
Fellesområder	-300 601	-302 312	1 712	-287 111
Mindreforbruk inklusiv avsetning til fond/bruk av fond	13 483			17 337
Mindreforbruk eksklusiv avsetning til fond/bruk av fond	13 635			15 269

Enhetene i forhold til budsjett:

- Merforbruket i drift knytter seg til oppgradering av kirkekontor som egentlig var planlagt som investering, kostnader knyttet til flom der ikke alle kostnadene ble dekket av staten, samt litt høyere strømkostnader og lavere husleieinntekter enn budsjettert.
- Mindreforbruket i administrasjon oppvekst gjelder stort sett lavere skysskostnader enn budsjettert.
- Mindreforbruket på Ressurssenteret er sammensatt med store utfordringer når det gjelder kostnader i drift på barnevern og flyktningetjenesten. Større refusjoner fra staten på Flyktningetjenesten gjør imidlertid at enheten likevel går med overskudd.
- Mindreforbruket i hjemmetjenesten gjelder poster som blant annet innleie/ vikar.
- Mindreforbruket på sykehjemmet skyldes i stor grad salg av sengeplasser til nabokommune og mindre forbruk på enkelte poster som blant annet innleie/ vikar.

Merforbruket på virksomhetsstyring i fht budsjett gjelder i hovedsak pensjon. Premieavviket for kommunen blir bokført som en inntekt. Den ble imidlertid mindre enn budsjettet. Totalt sett for kommunen under ett er pensjonskostnadene lavere enn budsjettet. Det har kommet enhetene til gode i drift.

Kostnadene har økt på de fleste områdene i 2017 i forhold til 2016, selv om budsjettet ikke er oppbrukt. Av større unntak har vi enhetene Drift og Sykehjemmet. Drift har fått tilført husleieinntekter fra hjemmetjenesten på over kr 2,0 mill. i 2017. Kostnadene på området har derfor økt mer enn det som fremkommer i tabellen, det vil si at tilsvarende har ikke hjemmetjenesten økt så mye som det fremkommer heller. Sykehjemmet har ikke hatt fullt belegg i 2016, og har mottatt inntekter for pasienter fra andre kommuner.

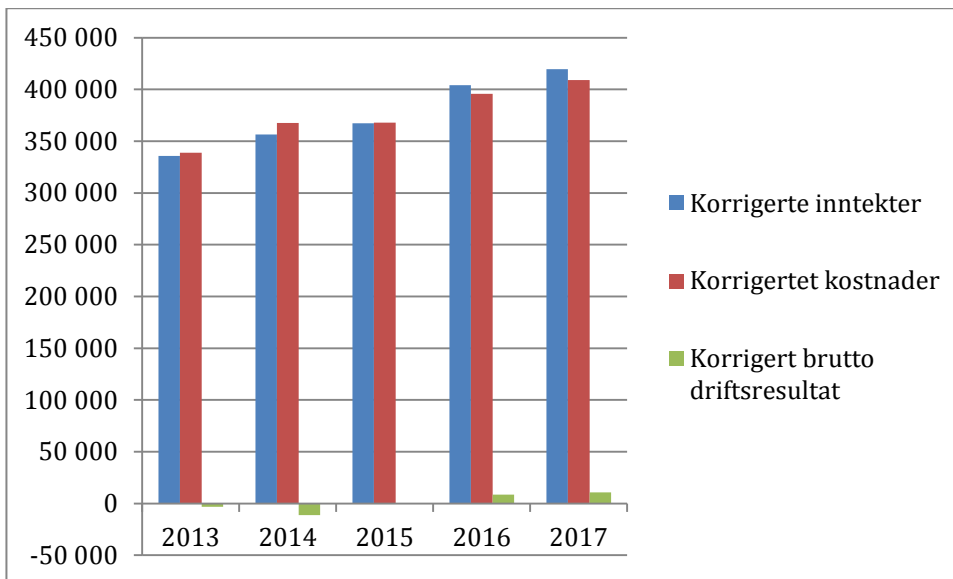
Når det gjelder virksomhetsstyring, så inneholder regnskapet tilbakeføring av pensjon til premiefondet og premieavvik som gjør at kostnadene fremstår som en del høyere i 2017 enn i 2016.

ANALYSE AV DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN

For å få til en reell analyse av hvordan utviklingen har vært over tid, må vi foreta korrigering av en del regnskapstall på både inntekts- og kostnadssiden.

Driftsinntektene korrigeres for avsatt til bundne fond og merverdiavgift fra investeringsregnskapet. Driftskostnadene korrigeres for bruk av bundne fond, tilbakeføring av momsinnntekter til investeringsregnskapet og pensjonsordningenes premieavvik inklusiv arbeidsgiveravgift.

Det er tatt utgangspunkt i brutto driftsresultat, dvs resultatet før finansinntekter/finansutgifter og tilbakeføring av avskrivninger som utgjør netto driftsresultat.

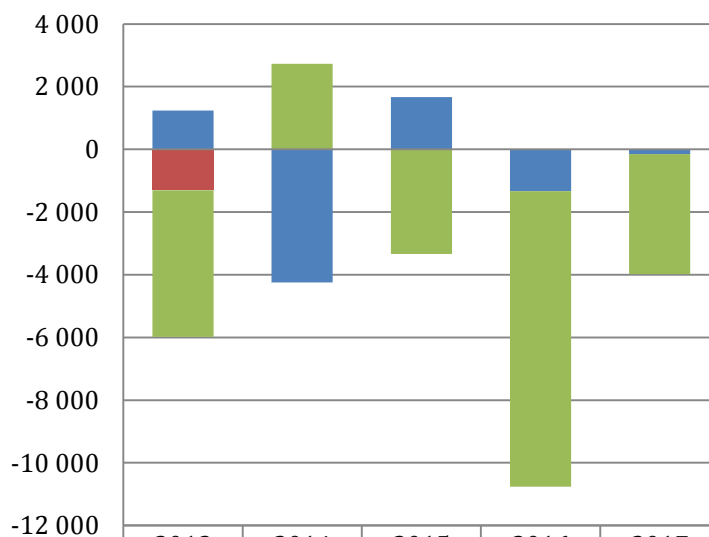
Årets brutto driftsresultat går fra et positivt resultat på kr14,6 mill. til et positivt resultat på kr10,7 mill. I 2016 var tilsvarende et brutto driftsresultat på kr19,2 mill. til et korrigert resultat

på 8,4 mill. Det vil si at vi har hatt en positiv utvikling gjeldende forholdet mellom inntekter og kostnader mellom 2016 og 2017. De korrigerede driftsinntektene har steget med 3,8 % mot 10 % i 2016, mens de korrigerede driftskostnadene har steget med 3,4 % i 2017 mot 7,5 % i 2016.

Tallene viser god balanse mellom inntekter og utgifter i 2016 og 2017 etter årevis med ubalanse. Korrigert brutto driftsresultat er på 2,5% av inntektene.

Korrigeringer i regnskapet

	2013	2014	2015	2016	2017
justering /tilgang/avgang fond	-4 676	2 731	-3 342	-9 423	-3 834
Netto investeringsmva	-1 304				
Premieavvik	1 242	-4 247	1 670	-1 338	-148

En nærmere kikk på korrigeringene gir et innblikk i hvorfor resultatet endrer seg. Mellom 2014 og 2016 har premieavviket på pensjon vært i stor endring. I 2014 inntektsføres det kr 4,2 mill. i netto premieavvik, mens det i 2017 blir inntektsført

kr 0,1 mill. . Det vil si at det er en differanse på kr 4,1 mill. mellom 2014 og 2017.

Premieavviket er en kostnad eller inntekt som korrigerer innbetalingene kommunen har gjort til pensjonsfondet til en beregnet kostnad på fremtidig pensjon. Problemet er at det er inntekter kommunen høyst sannsynlig aldri vil få utbetalt, men som løper over tid. Dermed kan man ikke helt regne dem som en inntekt på lik linje med andre inntekter.

Birkenes kommune mottok en god del øremerkede tilskudd som ikke er brukt i 2015, 2016 og 2017. De er dermed overført til fond. I 2014 var det motsatt. Kommunen brukte mer av slike midler enn inntektsført. Bunde fond påvirker nøkkeltallene brutto- og netto driftsresultat. Når bruken er lavere enn avsetningen til bundne fond, styrkes brutto og netto driftsresultat. «Mindreforbruket» til bundne formål fremkommer som «avsatt til bundne fond» i regnskapet.

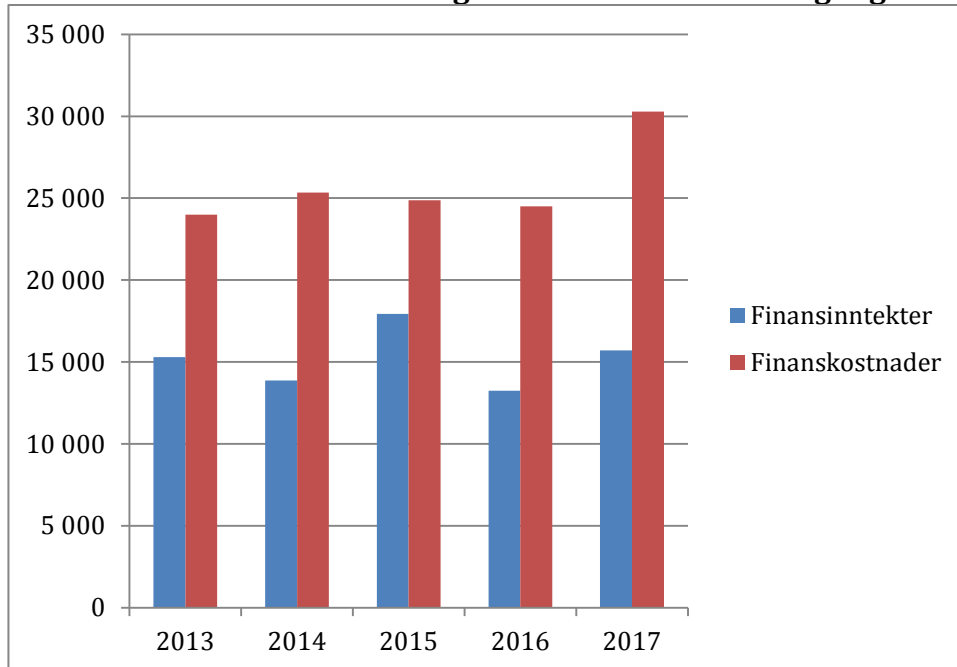
I 2017 er bruk av bundne fond i drift kr 6,6 mill., mens avsetning til bundne fond er kr 10,4 mill. Det betyr at kr 3,8 mill. av positivt brutto og netto driftsresultat skyldes større bundne fond, kr

2,3 mill. i 2016, mens overført til bundne fond var kr 11,7 mill. Kommunens store mottak av bundne midler er slik sett en stor årsak til at korrigeringen av regnskapet blir så stor. Avsetning til bundne fond styrket dermed brutto og netto driftsresultat mer i 2016 enn 2017. det er hovedårsaken til at korrigert brutto driftsresultat er høyere i 2017 (2,5 % av driftsinntektene) enn det var i 2016 (2,1 % av driftsinntektene).

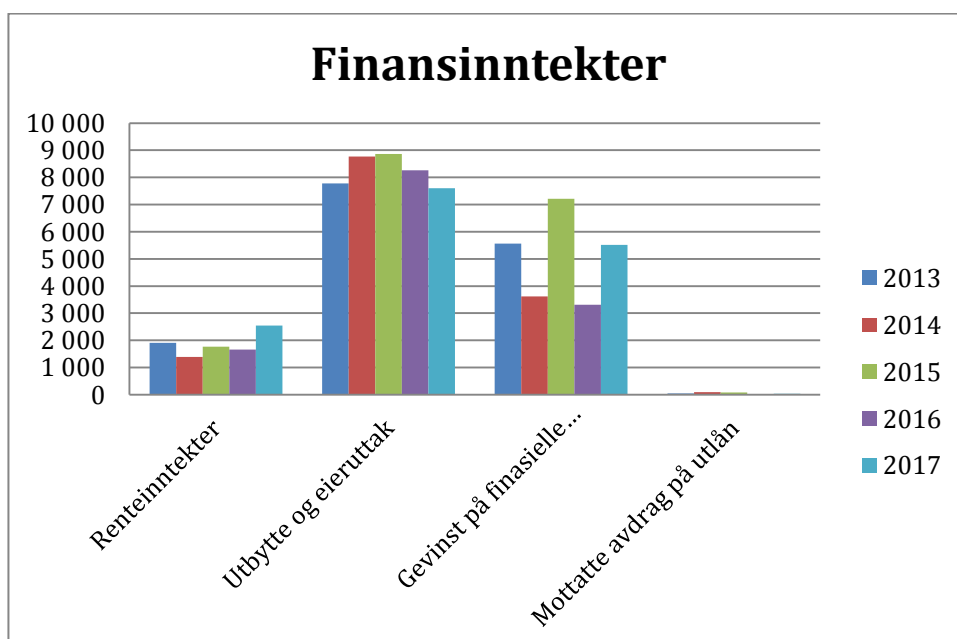

Fra 2014 er investeringmva bokført i drift avviklet. Den var moderat i året 2013.

Grafen nedenfor viser utviklingen av finansinntekter-og utgifter

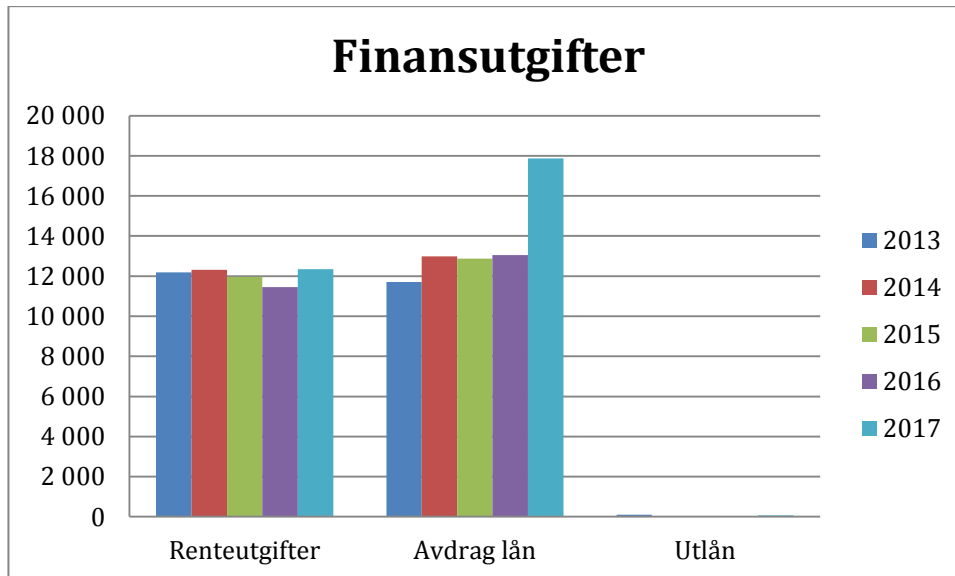
Finanspostene er ikke korrigert. Renteutgifter og avdrag har økt i 2017. Avdragene fordi man i 2017 har valgt å betale høyere avdrag enn minimumsavdrag. Lavt rentenivå gjør at renteutgiftene er lavere enn hva som har vært normalt rentenivå for Norge. Et lavt rentenivå tilsier normalt mer usikre tider for utbytte og avkastning fra langsiktige plasseringer. Det er verdt å merke seg at finansinntektene i 2017 er økt. Avkastningen i 2017 ble høyere enn forventet, kr 2,2 mill. høyere enn i 2016.

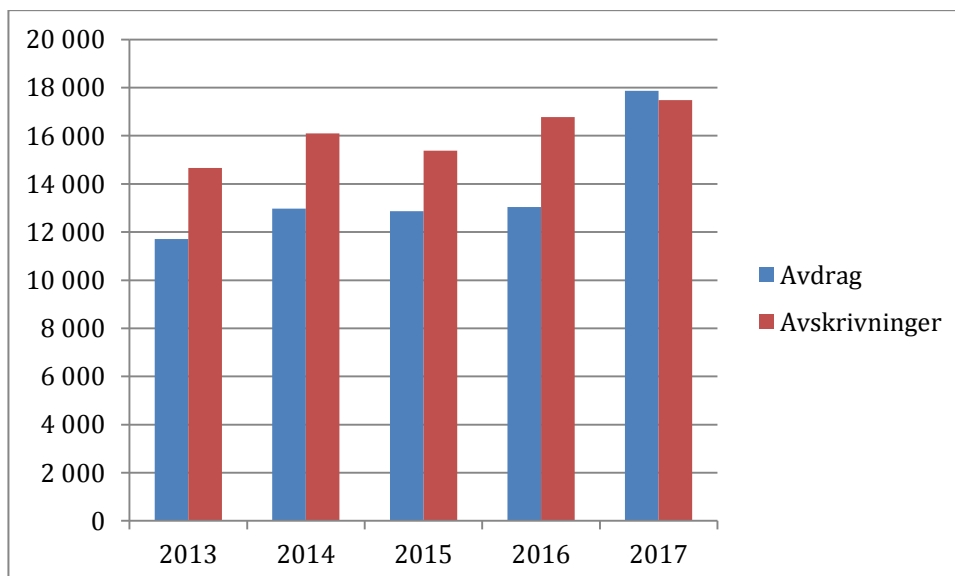
Grafen over viser endringene i finansinntektene i perioden. Det er en oppgang på kr 0,9 mill. i renteinntekter. Det har sammenheng med at kommunen har bedre avtale på sine bankinnskudd enn tidligere. I tillegg har kommunen god likviditet. Likviditetsforbedringen kommer av klart høyere inntekter de to siste årene. Kommunen har også hatt en lavere investeringstakt enn planlagt.

Gevinst på finansielle instrumenter har også hatt en oppgang siden 2016 på kr 2,2 mill. og er på nivå med 2013. Dette er en inntektspost som er uforutsigbar og vil kunne svinge fra år til år. Det er noe nedgang i utbytte fra Agder energi.

Rentekostnadene ser vi ligger forholdsvis jevnt de siste årene. Det er en kraftig økning i avdrag på lån i 2017. Det er en bevisst økning fra kommunens side. Kommunen har en vedtatt finansstrategi som sier at avdrag på lån skal være lik avskrivninger. I 2017 er det for første gang gjennomført.

For å komme fram til netto driftsresultat tilbakefører man i kommuneregnskapet kostnadsførte avskrivninger. Avskrivningene øker jevnt i takt med økte investeringer.

Etter mange år med økt avstand mellom avskrivninger og avdrag, er avdragene i 2017 høyere enn avskrivningene. Det er en positiv utvikling. I netto driftsresultatet har avskrivningene «reddet» kommunens resultat tidligere år. Avskrivningene viser kapitalslitet/verdiforringelsen av investeringene som er gjort, og er dermed en kostnad for kommunen. Fordi gjeldsavdragene kommer til fradrag som finanskostnad, blir resultatet belastet dobbelt dersom begge er med. Avskrivningen blir derfor tilbakeført teknisk sett i regnskapet.

Avdragene er imidlertid kr 0,4 mill. høyere enn avskrivningene i 2017. Det er i samsvar med det som ble budsjettert i 2017.

Tidligere år har man kun betalt inn minimumsavdrag. Den måten å beregne netto driftsresultat på vil gradvis tappe kommunen for verdier, dersom man ikke foretar fondsavsetninger til fremtidige investeringer. Ved å analysere balansen ser man tendensene på utviklingen over tid. Også her korrigeres tallene noe.

Omløpsmidler korrigeres for pensjonenes premieavvik. Langsiktig gjeld korrigeres for neste års budsjetterte avdrag som legges til kortsiktig gjeld.

Likviditetsgrad 1 (Omløpsmidler/kortsiktig gjeld)

Likviditetsgrad 3 ((Betalingssmidler-bundne fond-ubrukte lånemidler)/kortsiktig gjeld)

	2013	2014	2015	2016	2017
LIKVIDITETSGRAD 1	2.2	1.8	1.6	2.3	2.5
LIKVIDITETSGRAD 3	0.2	0.2	0.15	0.4	0.6

Likviditetsgraden forteller oss noe om hvilken evne vi har til å betale vår kortsiktige gjeld. Likviditetsgrad 1 bør være større enn 2, og likviditetsgrad 3 bør være større enn 0,3. Birkenes kommune ligger over kravet for likviditetsgrad 1 og 3 i 2017, I likviditetsgrad 1 inngår ubrukte lånemidler. Ved utgangen av 2015 var denne positiv med kr 1,9 mill. i ubrukte lånemidler, mens den i 2017 var kr 16,9 mill.

Arbeidskapital(Omløpsmidler-Kortsiktig gjeld) i % av korrigerte driftsinntekter

	2013	2014	2015	2016	2017
Arbeidskapital i % av driftsinntekter	23.9	14.8	12.6	24.7	27.2

Et ønskelig nivå er at arbeidskapitalen utgjør ca. 10-15 % av driftsinntektene, Birkenes kommune ligger godt over dette, men her ligger det store midler inne i omløpsmidlene som langsiktige plasseringer. De ubrukte lånemidlene inngår også i arbeidskapitalen.

Finansieringsevnen(anleggsmidler/(egenkapital+ langsiktig gjeld))

	2013	2014	2015	2016	2017
Finansieringsgrad	0,91	0,93	0,94	0,89	0,89

Et krav til dette er rundt 0,67, men bør definitivt være under 1. Dette sier noe om hvor stor andel av anleggsmidlene som er finansiert med låneopptak. Den er uendret fra 2016 til 2017.

Det er positivt ettersom det ble investert mer i 2017 enn i 2016. Det er den høye nedbetalingen av gjeld som gir positivt utslag slik at forholdet mellom gjeld og investeringer er uendret. Finansieringsgraden blir noe forhøyet av at det ikke er foretatt investeringer som planlagt, mens kommunen har tatt opp gjeld til formålet.

Egenkapitalprosent((Egenkapital/Totalkapital)*100) Gjeldsgrad (Gjeld/egenkapital)

	2013	2014	2015	2016	2017
EK-prosent	17,3	17,2	17,9	18,1	19,4
Gjeldsgrad	4,8	4,8	4,6	4,5	4,2

Hvor høy EK-prosent det skal være, avhenger i stor grad av kapitalintensivitet og risiko. Spørsmålet i en kommune blir, hvor stor må den være for at det ikke skal ramme driftsaktivitetene negativt?

I perioden ser vi at EK % går gradvis oppover. Det har sammenheng med at egenkapitalen har økt. Det har gjelden også, men ikke like mye. Effekten kommer av overskudd og moderat gjeldsvekst. Dette fremgår tydelig av gjeldsgraden som måler gjeld i fht. egenkapital. Jo høyere gjeldsgrad kommunen har, desto høyere finansiell giring har kommunen. Det vil si at kommunen er mer sårbar for endringer i finansmarkedene som rentenivå og avkastning.

Nøkkeltallene viser en bedring i kommunens økonomi de to siste årene. Vi har likevel en høy grad av gjeldsfinansiering av våre investeringer.

Birkenes kommune er fortsatt avhengig av finansinntekter i form av utbytte og avkastning på verdipapirer for å få driften til å gå rundt økonomisk når vi har korrigert tallene og satt avskrivninger lik avdrag i 2017 for å ta hensyn til kapitalslitet.

Uten fondsoppbygging til investeringer (kapitalslitet) vil enten gjeldsandelen med tilhørende kapitalkostnader eller driftskostnadene til vedlikehold øke. I netto driftsresultat har avskrivningskostnadene vært erstattet med avdragsutgifter som er mye lavere enn avskrivningene i tidligere år.

Dette medfører at vi belaster resultatet med kostnaden i mange år etter at utstyret det er investert i er utrangert og har behov for erstatning. Uten avsetning til fond til å finansiere dette, vil gjelden vokse videre, eller kommunen må beregne økte vedlikeholdskostnader i drift for å foreta nødvendig vedlikehold av eiendommene.

Det vil si at enten øker rente- og avdragskostnadene eller så øker vedlikeholdskostnadene.

Ettersom Birkenes kommune har nytt godt av det lave rentenivået de siste årene, har man ikke merket hvor sårbar man egentlig er med den fortsatt høye gjelden.

ØKONOMISK OVERSIKT

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap 2017	Reg. budsjett 2017	Oppr. bud- sjett 2017	Regn- skap 2016
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	10 990	9 633	9 633	9 785
Andre salgs- og leieinntekter	27 495	26 606	26 606	26 199
Overføringer med krav til motytelse	62 710	34 916	35 343	67 922
Rammetilskudd	184 636	180 838	182 002	179 244
Andre statlige overføringer	17 909	16 738	16 738	13 430
Andre overføringer	1 448	255	255	397
Skatt på inntekt og formue	106 505	102 730	102 730	100 305
Eiendomsskatt	18 250	17 700	19 600	18 012
Andre direkte og indirekte skatter	57	440	440	501
Sum driftsinntekter	430 000	389 856	393 347	415 794
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	193 988	185 481	188 379	187 322
Sosiale utgifter	51 184	53 494	53 077	50 061
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	46 477	41 267	40 422	40 784
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	82 947	82 349	82 737	81 227
Overføringer	23 279	10 318	10 368	20 441
Avskrivninger	17 485	18 516	18 516	16 777
Fordelte utgifter	0	-33	-1,506	0
Sum driftsutgifter	415 361	391 393	391 993	396 612
Brutto driftsresultat	14 639	-1 537	1 355	19 182
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	10 144	9 250	9 000	9 925
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	5 520	2 795	2 795	3 312
Mottatte avdrag på utlån	37	70	70	2
Sum eksterne finansinntekter	15 700	12 115	11 865	13 239
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	12 344	12 500	12 500	11 453
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Avdrag på lån	17 870	17 870	17 870	13 042
Utlån	78	60	60	11
Sum eksterne finansutgifter	30 292	30 430	30 430	24 506
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-14 592	-18 315	-18 565	-11 267
Motpost avskrivninger	17 485	18 517	18 517	16 777
Netto driftsresultat	17 533	-1 335	1 307	24 692
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	17 337	0	0	985
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	2 068
Bruk av bundne fond	6 557	2 018	1 577	2 298

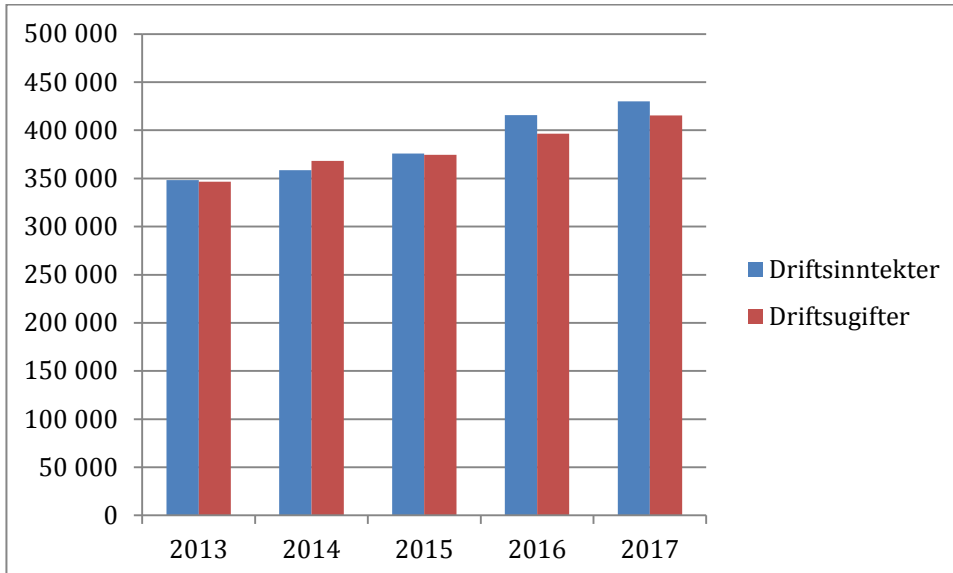
Økonomisk oversikt - drift	Regnskap 2017	Reg. budsjett 2017	Oppr. bud- sjett 2017	Regn- skap 2016
Sum bruk av avsetninger	23 894	2 018	1 577	5 351
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	17 489	152	2 352	985
Avsatt til bundne fond	10 456	532	532	11 721
Sum avsetninger	27 944	684	2 884	12 706
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	13 483	0	0	17 337

I driftsregnskapet fremkommer et regnskapsmessig mindre forbruk på kr 13,5 mill., i tillegg kommer det kommunen har budsjettert avsatt til disposisjonsfond med kr 0,1 mill. Totalt sett er det regnskapsmessige mindreforbruket 13,6 mill.

DRIFTSINTEKTER OG DRIFTSUTGIFTER

Samlet oversikt inntekter og utgifter

I 2017 økte driftsinntektene med 3,4 % (10,7 % i 2016) og driftsutgiftene økte med 4,7 % (5,9 % i 2016).

Prosent-vis er det brukerbetaling og andre overføringer som har økt mest gjeldende inntekter. Beløpsmessig er det imidlertid skatte- og rammeinntekter som utgjør hoved økningen sammen med andre statlige overføringer. Årsaken til økningen i andre statlige overføringer er økt bosetting av flyktninger de siste årene. Kommunen mottar integrasjonstilskudd i 5 år for bosatte flyktninger.

Overføringer med krav til motytelser har de siste årene hatt en kraftig vekst, men har hatt en tilbakegang i 2017. I denne inntektsposten inngår en del øremerkede midler. I 2017 har kommunen ikke mottatt så høye tilskudd som tidligere, bl. annet som følge av at SANA asylmottak er lagt ned i 2017. Inntektsposten er betraktelig mye høyere enn budsjettert med 62,7 mill. mot 34,9. Differansen består av sykelønnsrefusjoner og mva på til sammen kr 19,8 mill. samt øremerkede midler som ikke er budsjettert.

Lønnskostnadene og sosiale kostnader har også økt med til sammen 3,3 % i 2016 var økningen 4,3 %. I økningen 2016 ligger helårseffekt av samarbeidet med Lillesand kommune innen teknisk. Justert for det ble økningen på 2,9 % i 2016.

Ellers ligger en del av økningen kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen. Inne i dette ligger ekstra kostnader knyttet til flom, ekstratilskudd til tiltakspakke og kirkekontoret.

Kommunen har hatt en positiv utvikling når det gjelder å redusere gapet mellom inntekter og utgifter de to siste årene. Veksten i driftsutgiftene kan synes sterkere enn driftsinntektene i

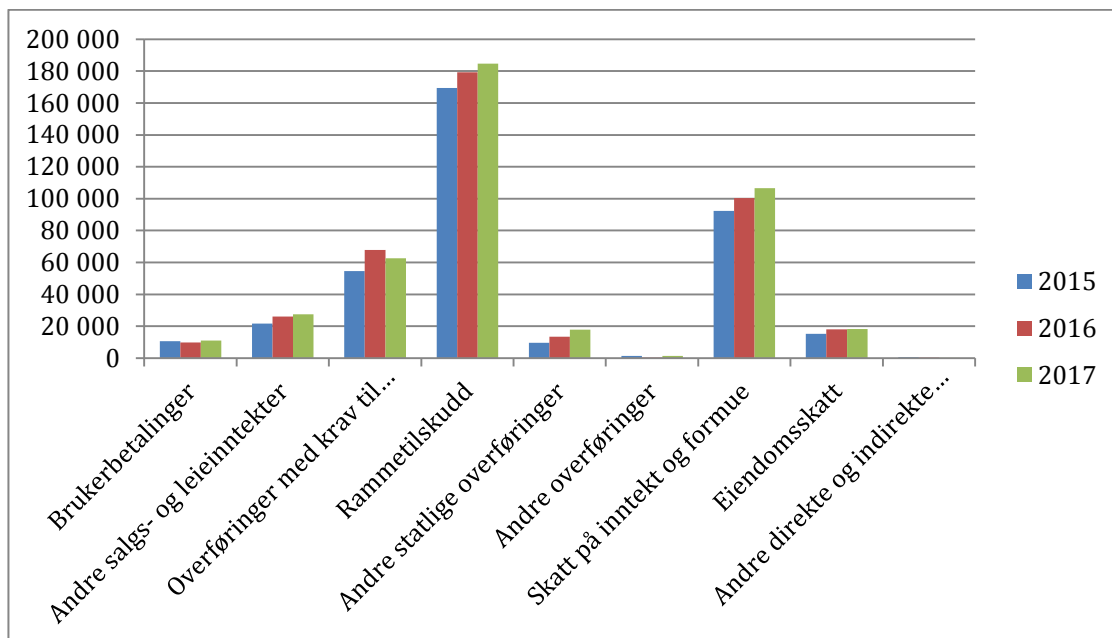
Birkenes kommune

2017, men når vi korrigerer for fondsavsetninger og premieavvik blir veksten i inntekter litt høyere enn kostnadene. Det er imidlertid verdt å merke seg at de er nærmere hverandre i 2017 enn i 2016 og at veksten ser ut til å ha avtatt noe.

Birkenes kommune har et positivt brutto driftsresultat på kr 14,6 mill. mot kr 19,2 mill. i fjor. Dette er før korrigeringer for fondsavsetninger er gjort.

Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter er 3,4 % mot 4,6 % i fjor. Brutto er driftsresultat fortsatt positivt i 2017, dersom vi korrigerer for fondsavsetninger, investeringsmva og premieavviket på pensjonsinntekter, og betraktelig bedre enn i 2015 da det ble negativt etter korrigering.

Driftsinntekter

De viktigste inntektskildene er rammetilskudd og skatt på inntekt og formue. Det er imidlertid ikke mulig for kommunen å gjøre noe for å påvirke disse inntektene direkte. I 2017 mottok kommunen kr 7,6 mill. mer enn budsjettert i skatte- og rammeinntekter. Økningen kom som følge av at skatteinngangen i resten av landet var betraktelig høyere enn det som lå til grunn i revidert statsbudsjett, ekstra tilskudd som ufrivillig alene på kr 1,6 mill., og ekstra skjønnsmidler fordi Birkenes ble rammet av flom kr 2 mill. Av de skjønnsmidlene er kr 1,2 mill. overført til bundne fond for å brukes til kostnader som kommer i 2018.

Birkenes kommune blir kompensert for skatt i inntektsutjevningen. I 2017 lå kommunens skatteinntekter på 69,1 % av landet for øvrig. Birkenes er ikke så sensitiv for skatteendringene for egen del fordi kommunen har kompensasjon av inntektsutjevningen. Andre kommuner hadde en økning i skatteinngangen i forhold til 2016, på totalt 4,5 %, med et tidligere anslag på 1,0 % (RNB). Det påvirker Birkenes positivt ved inntektsutjevningen. Kommunen hadde selv en økning i skatteinngangen på 6,2 % fra 2016, men er fortsatt å anse som en skattesvak kommune.

KS 18.1.2018:

«Det ser ut til at skatteveksten også i 2017 har sammenheng med ekstraordinært store uttak av utbytter som følge av skattereformen. Merskatteveksten i 2017 må ses som ekstraordinære inntekter og forventes ikke å påvirke det langsiktige inntektsnivået for kommunesektoren.»

Brukerbetalinger har hatt en økning fra 2016 til 2017 på 12,3 %. Hovedårsaken er at sykehjemmet har hatt økte betalinger som følge av at de har solgt plasser til andre kommuner. Brukerbetaling til SFO har fortsatt å øke, det gjorde den også i 2016.

Andre salgs- og leieinntekter viser en økning i inntekter på 4,9 % fra 2016. I denne posten inngår husleieinntekter, gebyrer inkludert vann og avløp og andre diverse inntekter. Den største økningen ligger på gebyrer gjeldende tilknytningsavgift vann og avløp og behandlingsgebyr. De postene vil variere fra år til år, ellers er det noe svikt i inntekter på oppmåling.

Overføringer med krav til motytelse har hatt et fall i inntekter på 7,7 % fra 2016. Det er særlig refusjoner fra staten som er 5,7 mill. lavere enn i 2016. Refusjoner til inntekter gjeldende kalk er betraktelig mye lavere enn i 2016 med kr 6,4 mill. På den andre siden har kommunen inntektsført kr 0,9 mill. av de inntektene kommunen fikk som kompensasjon fra staten gjeldende flom og 0,9 mill. i ekstra tilskudd som «tiltaks pakke». Innen skole har det også vært en reduksjon i inntekter knyttet til at SANA ble lagt ned i kommunen i 2017, inntektsreduksjonen var på kr 5,5 mill. i fht. 2016. Kommunen har imidlertid mottatt økte inntekter på flyktningeadministrasjonen på kr 3,6 mill. samt andre øremerkede inntekter som reduserer inntektsbortfallet.

Rammetilskuddet har økt med 3,0 % fra 2016 til 2017. Det er en del lavere enn året før da vi hadde en økning på 5,8 %. Økningen i rammetilskuddet fra 2016 til 2017 er i fht RNB, men i tillegg har Birkenes mottatt kr 1,6 mill. som «ufrivillig alene kommune» og dessuten mottatt en kompensasjon på kr 2,0 mill. knyttet til flommen som var i Birkenes høsten 2017. Av de kr 2,0 mill. fremkommer kr 1,2 mill. sammen med rammeinntektene. Det samme beløpet er overført til bundne fond på en annen art. Resten av inntektene til flom fremkommer sammen med overføringer med krav til motytelse.

Skatt på inntekt og formue har hatt en økning på 6,2 % fra 2016 mot 8,6 % mellom 2015 og 2016. Dette er en høyere skattevekst enn landet forøvrig som var på 4,5 %. Vekstanslagene ble satt til 1 % i revidert nasjonalbudsjett. Birkenes kommune er mindre sensitiv for skatteinntekter, ettersom kommunen er en skattesvak kommune vil deler av inntektssvikten her kompenseres av inntektsutjevning. I dette tilfellet har imidlertid hele landet hatt en sterkere skatteinngang enn forventet, mens Birkenes økning har vært litt høyere. Det betyr at Birkenes kommune har hatt høyere skatteinngang og inntektsutjevning enn forutsatt i budsjettet, men inntektsutjevningen har vært marginalt lavere enn i 2016.

Birkenes kommune innførte eiendomsskatt i 2014. Tidligere hadde man bare eiendomsskatt for verker og bruk. Det har vært en økning i eiendomsskattinntekt med 1,3 % fra 2016. I hovedsak skyldes dette økning i skattegrunnlaget fra 2016 til 2017.

Andre statlige overføringer har økt med kr 4,5 mill. siden 2016. Det er økt bosetting de senere årene som er utslagsgivende i 2017. I 2017 bosatte Birkenes kommune 27 personer mot 26 i 2016 og 20 i 2015, mens i 2014 bosatte kommunen 8 personer.

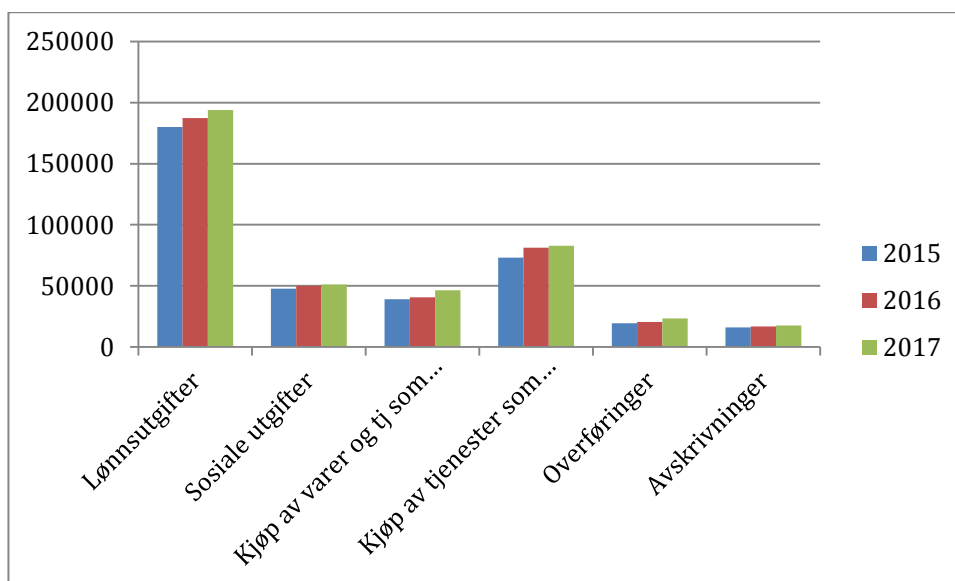
Birkenes kommune

Andre direkte og indirekte skatter er så lave at de omtrent ikke synes på grafen. Dette gjelder konsesjonsinntektene til Birkenes kommune. Disse har hatt en nedgang på kr 0,5 mill. Det kommer i hovedsak av endring i artsbruken. Inntektene er moderate fra før, og påvirker ikke kommunen nevneverdig.

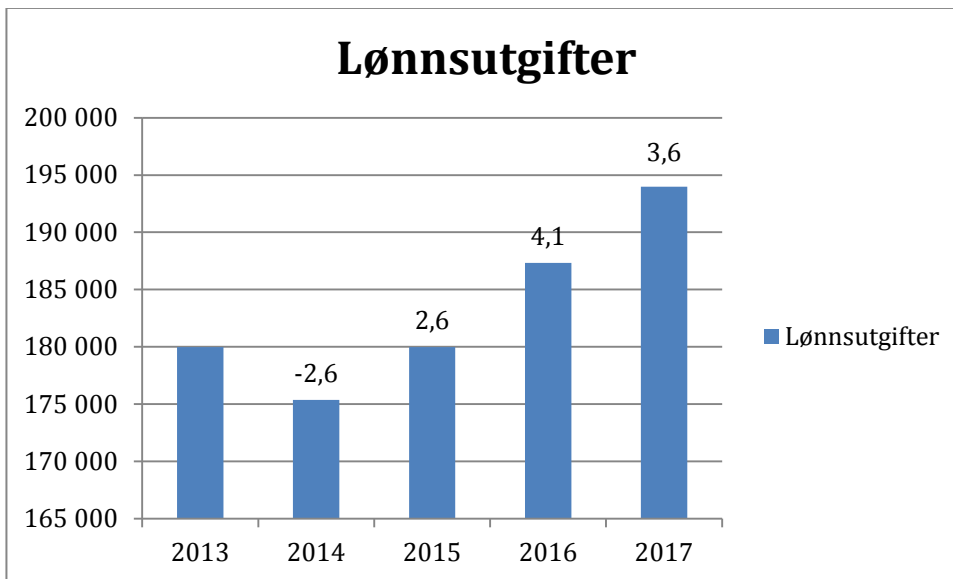
Andre overføringer er også svært lave, og har hatt en økning som følge av at andre direkte og indirekte skatter har hatt en nedgang fordi konsesjonsinntektene har endret artsbruk. I tillegg er det mottatt spillemidler mm som er lagt til gruppen.

Driftsutgifter:

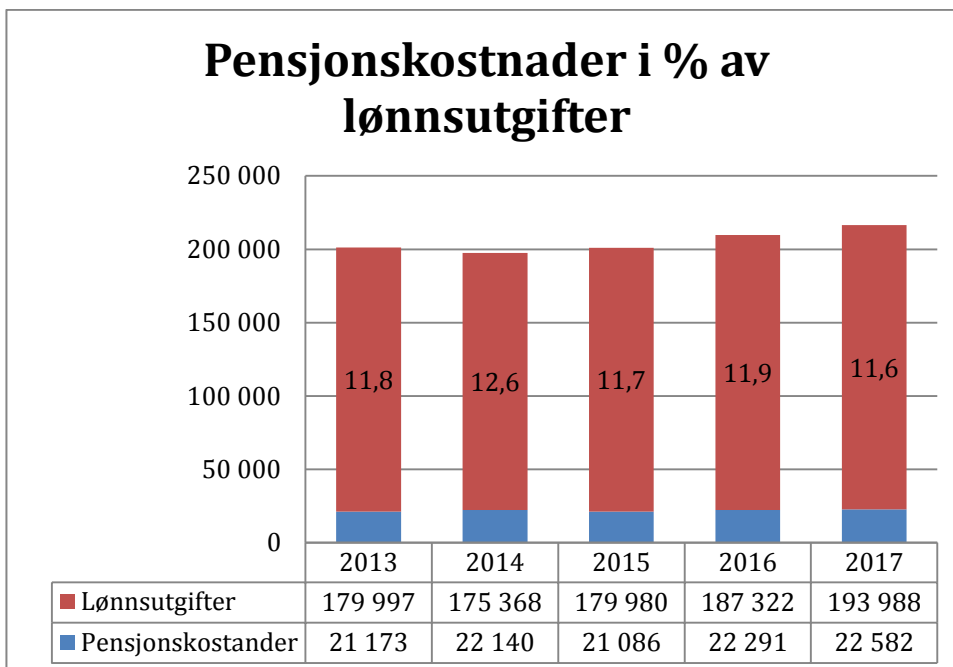
Kommunens driftsutgifter (ekskl. interne overføringer) består av gruppene:

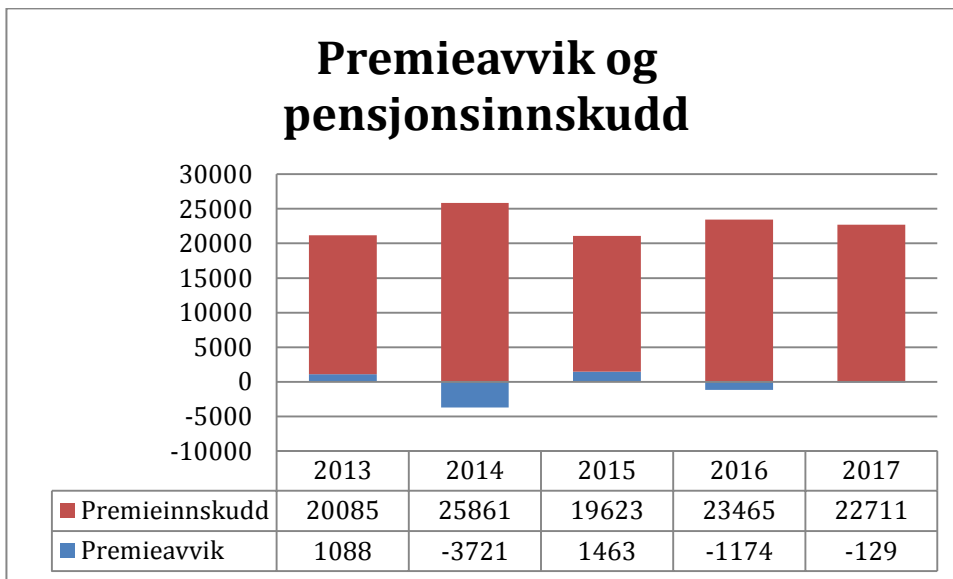
Lønn og sosiale utgifter er den største utgiften i kommunens regnskap. Fra 2016 til 2017 økte lønn og sosiale kostnader med 3,3 %. Fra 2015 til 2016 var det en økning på 4,3 %. Som vi ser av grafen har det vært en økning i både lønnskostnader og sosiale kostnader på hhv. 3,6 % og 2,2 %.

Tabellen viser utviklingen i lønnskostnader de siste 5 år i kroner og i %. Det må imidlertid presiseres at det har vært noen endringer innen bemanning. Det er som følge av endringer i både behov og struktur. Korrigerer vi for dette i 2016 er lønnsveksten 2,9 % i stedet for 4,1 %

Pensjonsutgiftene er litt redusert i forhold til lønnskostnader. Arbeidsgiveravgift er ute av denne grafen.

Faktiske innbetalte pensjonskostnader i 2017 var 3,2 % lavere enn i 2016, men premieavviket var bare en liten inntekt på kr 0,1 mill., mens det i 2016 er inntektsført kr 1,2 mill. i premieavvik. Premieavviket er differansen mellom faktisk betalte pensjonsutgifter og faktisk pensjonskostnad. Har kommunen betalt for høy utgift får vi premieavviket som en inntekt. Har vi betalt for lav utgift vil premieavviket bli en kostnad. I Birkenes ble det en inntekt gjeldende KLP og en kostnad gjeldende Statens Pensjonskasse.

Lønns- og pensjonskostnader ser samlet sett ut til å ha et merforbruk på kr 6,2 mill. i fht budsjett. Vi må imidlertid legge til sykelønnsrefusjoner på kr 10,7 mill. for å få et bedre bilde, samt andre mindre korrigeringer. Avviket på lønnskostnader blir da ca kr 4,0 mill. bedre enn budsjett.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon er det som kalles driftsutgifter, slik som vedlikehold, kontormateriell, annonser, leie etc. økte fra 2016 til 2017 14 %, eller kr 5,7 mill. Fra 2016 til 2017 var det en økning på 4,2 %. I 2017 gjelder kr 2,2 mill. av kostnader til flom. Deler av dette er vedlikeholdskostnader som isolert sett har økt med kr 4,5 mill. fordelt på ca kr 1,1 kirkekontor, kr 0,9 mill. vedlikeholdsutgifter knyttet til et øremerket statstilskudd som tiltakspakke, mens kr 0,9 mill. gjelder andre nødvendige vedlikeholdstiltak og kr 1,6 mill. gjelder flomkostnader. I tillegg har det vært andre økninger på husleiekostnader og strøm som de mest vesentlige postene.

Kjøp av varer som erstatter tjenesteproduksjon er driftstilskudd barnehager, leger, interkommunalt samarbeid som knutepunktet og skattesamarbeid, kjøp fra kommuner som barnevernet, skyssutgifter etc. Denne gruppen har økt de siste årene. I 2017 har den økt med 2,1 % eller 1,7 mill. fra 2016. I 2016 økte denne utgiftsposten med 11 %.

Økningen er dermed mer moderat i 2017. Økningen er lavere enn forventet prisvekst, men det er verdt å nevne at tilskudd til private barnehager har økt mindre enn prisveksten, og tilskudd gjeldende barn i skoler i andre kommuner og skysskostnader er redusert. Kjøp fra andre kommuner i boveiledertjenesten har imidlertid økt. Det samme har andre kostnader slik at det totalt sett jevner seg ut.

Overføringer inneholder momskompensasjon som føres i driftsregnskapet, overføringer andre kommuner, private og tilskudd kirken. Denne posten har økt med 14 % i 2017. Dette gjelder bidrag til sosial omsorg/ husleie/ barnehage mm. med kr 2 mill., hovedsakelig innen

Flyktningetjenesten. Det er også kr 0,9 mill. økning i momskompensasjon, denne posten har tilsvarende inntekt.

I kommuneregnskapet benyttes lineære avskrivninger. Dette innebærer at kostprisen fordeles med like beløp over anleggsmiddelets antatte økonomiske levetid. Avskrivningsbeløpet er økt med 4,2 %, og utgjør kr 0,7 mill. Avskrivningene skal gjenspeile kapitalslitet på investeringene i kommunen. Avskrivningene har økt jevnt siden 2012 som følge av at det blir foretatt investeringer av en viss størrelse hvert år.

Selvkostregnskap vann, avløp og feiing

Selvkost er den merkostnad kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste.

Følgende områder kan være selvfinansierende i en kommune:

- Vann, avløp
- Renovasjon og slamtømming (Libir)
- Feiertjenesten
- Plan- og byggesaksbehandling
- Kart- og delingsforretning
- Skolefritidsordning
- Barnehager
- Kommunale boliger
- Pleie- og omsorgstjenester

Birkenes kommune har kun selvkostberegninger innen områdene vann, avløp og feiing. Høyere inntekter i fht. utgifter for avløp øker fondet med kr 0,7 mill. til kr 1,4 mill. Fondet på vann økes med kr 0,7 mill. til kr 1,9 mill. Feiefondet reduseres med kr 0,04mill.

Det brukes et selvkostprogram for å få med alle kostnader i selvkostberegningen av vann og avløp. Tabellen vil vise avvik i forhold til regnskapstall. Det skyldes hovedsakelig at de kalkulatoriske avskrivningskostnadene som brukes i selvkostberegningen ikke tilsvarer de regnskapsmessige som faktisk er bokført.

Selvkost	Vann	Avløp	Feiing
A. Direkte utgifter	2 208	3 930	440
B. Henførbare indirekte driftsutgifter	185	177	2
C. Kalkulatoriske rentekostnader	475	215	
D. Kalkulatoriske avskrivninger	915	650	
E. Andre inntekter	-99	-46	
F. Gebyrgrunnlag(A+B+C+D+E)	3 684	4 926	442
G. Gebyrinntekter	4 386	5 638	398
H. Årets finansielle resultat(G-F)	701	712	-44
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	701	712	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	0	44
K. Kontrollsum(H-I+J)*	0	0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1.2016	1 179	624	808
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	30	19	16
N. Saldo selvkostfond per 31.12.2016(L+M+I-J)	1 910	1 355	780
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100	119	114	90
P. Årets selvkostgrad i % (F+I-J/g))*100	100	100	100

Kalkulatorisk rente kostnad var 1,98 %.

FINANSINNTEKTER-OG UTGIFTER

Birkenes kommunes netto finansresultat ble kr -14,6 mill. Budsjettert var kr -18,3 mill. Sammenlignet med 2016 er det et dårligere resultat med kr 3,3 mill. Resultatet er egentlig godt fordi det primært skyldes høyere nedbetaling av gjeld med kr 4,8 mill. Ellers er gjeldsomkostningene kr 0,9 mill. høyere enn i 2016. Avkastning på verdipapirer er kr 2,2 mill. bedre enn 2016 og renteinntekter kr 0,2 mill. bedre.

Finansinntekter

Finansinntektene består av renteinntekter kr 2,6 mill., utbytte fra Agder Energi kr 7,6 mill. og avkastning på langsiktige plasseringer kr 5,5 mill. Totalt utgjør dette kr 15,7 mill. som er kr 2,5 mill. høyere enn regnskapet i 2016 og omtrent kr 3,6 mill. bedre enn budsjettert.

Birkenes kommunes langsiktige plasseringer hadde 31.12.2017 en markedsverdi på kr 73,6 mill. I 2017 har porteføljen gitt en avkastning på 8 %, noe som er 1,9 % bedre enn porteføljens referanseindeks. I 2016 var avkastningen 5,2 % til sammenligning med bedre avkastning enn referanseindeksen på 2,3 %.

Porteføljens markedsverdi ved inngangen til 2017 var kr 68,2 mill. Ved utgangen av året var markedsverdien 73,6 mill. Porteføljen har hatt en verdiøkning på 5,5 mill.

For å tallfeste risikoen, skal porteføljen i henhold til finansreglementet stresstestens minst en gang i året med nærmere spesifiserte parametere. Det vil si at man anslår verdifallet i porteføljen ved ulike endringer i finansmarkedene. Ved utgangen av 2017 var resultatet av stresstesten som følger:

Endring	Allokering (i mill. kr)	Strategi (i mill. kr)
Verdiendring som følge av 2 % skift i rentekurven	-3,1	-3,3
Verdiendring som følge av 20 % fall i globale aksjer	-3,4	-2,9
Verdiendring som følge av 30 % fall i norske aksjer	-1,4	-1,1
Verdiendring som følge av 10 % fall i einedom	-0,7	-0,7
Verdiendring som følge av 10 % styrking av norske krone	-1,0	-0,7
Verdiendring totalporteføljen	-9,6	-8,8
Verdiendring totalporteføljen (i %)	-13,0 %	-12,0 %

Det totale verdifallet som følge av en stresstest, med de definerte parameterne gitt dagens allokering, er på kr 9,6 mill. For strategien er det beregnede verdifallet kr 8,8 mill. Stresstesten tar ikke hensyn til eventuelle korrelasjonseffekter mellom aktiva klassene.

Porteføljen fordelt på de ulike aktivaklassene pr 31.12.17:

Aktivaklasser	Markedsverdi		Strategi			avvik
	mill. kr	prosent	min.	mål	maks.	
Norske aksjer	4,6	6,3%	3 %	5 %	7 %	1,3 %
Globale aksjer	15,1	20,6 %	14 %	18 %	22 %	2,6 %
Norske obligasjoner	22,8	33,5 %	20 %	35 %	50 %	-5,6 %
Aksjer Fremv. markeder	2,1	2,8%	0	2 %	4%	0,8 %
Globale obligasjoner	21,6	29,4 %	15 %	30 %	50 %	-0,6%
Pengemarked/bankinnskudd	5,0	6,9 %	0 %	5 %	32 %	1,9 %
Eiendom	7,1	9,7 %	0 %	10 %	15 %	-0,3%
Sum	73,6	100,0 %		100,0 %		

Kommunen ligger innenfor de strategiske rammene for alle aktivaklasser pr 31.12.2017.

Komplett avkastningsrapport følger som vedlegg til årsberetningen.

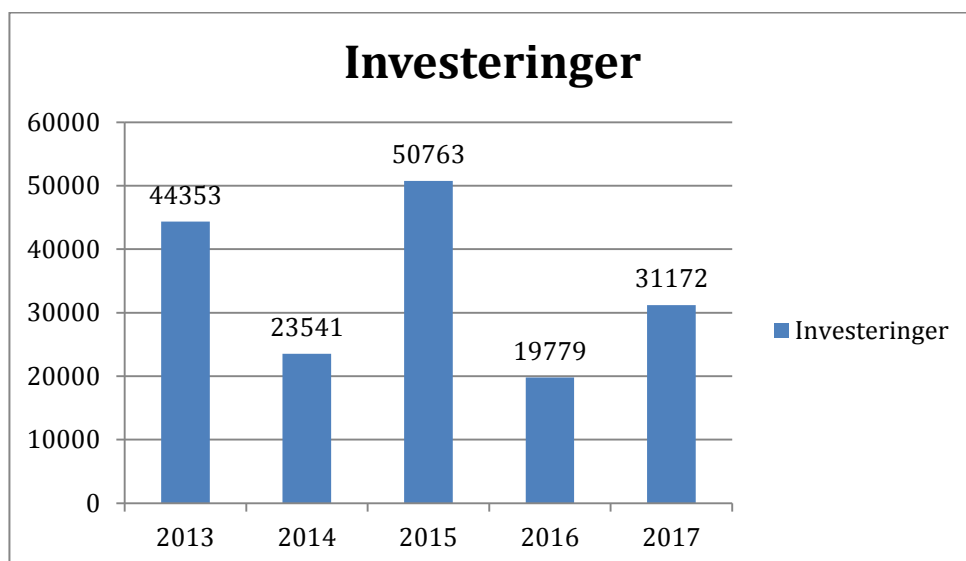
Finansutgifter

Renteutgifter- og låneomkostninger er utgiftsført med totalt kr 12,3 mill. i 2017. Dette er kr 0,2 mill. lavere enn budsjettert, men kr 0,9 mill. høyere enn i 2016.

Avdrag er i regnskapet for 2017 utgiftsført med kr 17,9 mill., en økning på 4,8 mill. sammenlignet med 2016.

Når det gjelder avdrag sier Kommuneloven at lånene skal avdras jevnt og planmessig. Gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte. (Kommuneloven § 50 nr. 7).

I 2017 har Birkenes kommune valgt å betale høyere avdrag enn minimumsavdrag. Kommunen har betalt avdrag tilsvarende budsjetterte avskrivninger.

Birkenes kommune investerte for kr 31,2 mill. i 2017. Opprinnelig budsjett var kr 54,4 mill. Det har ikke vært noen investeringsprosjekt av noe særlig størrelse i 2017.

	Regn- skap 2017	Reg. budsjett 2017	Oppr.bud sjett 2017	Regnskap 2016
Regnskapsskjema 2A, investering				
Investeringer i anleggsmidler	31 172	54 411	46 177	19 779
Utlån og forskutteringer	2 155	5 100	5 100	4 250
Kjøp av aksjer og andeler	875	730	730	801
Avdrag på lån	8 824	0	0	2 061
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	16 591
Avsetninger	1 671	0	0	3 343
Årets finansieringsbehov	44 697	60 241	52 007	46 826
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	23 582	39 347	33 559	35 463
Inntekter fra salg av anleggsmidler	2 934	6 089	6 089	836
Tilskudd til investeringer	0	0	0	405
Kompensasjon for merverdiavgift	4 334	5 792	5 545	3 029
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	5 999	8 283	6 083	6 758
Andre inntekter	57	0	0	0
Sum ekstern finansiering	36 906	59 511	51 277	46 490
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	7 792	730	730	336
Sum finansiering	44 697	60 241	52 007	46 826
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Tabellen over viser brutto investeringer og finansieringen av investeringsprosjektene. Investeringene ble kr 23,2 mill. lavere enn budsjettet, og betyr i praksis at ikke alle investeringsprosjekter er gjennomført som planlagt i budsjettet. Det er flere årsaker til dette avviket, men skyldes primært at det har oppstått utfordringer, eller endrede forutsetninger, som ikke var kjent i planleggingsfasen. Bruk av lånemidler er som følge av dette betydelig lavere enn budsjettet, kr 15,5 mill. Faktiske inntekter fra salg av eiendommer er lavere enn forutsatt i budsjettet. Dette knytter seg primært til tomter i Natveitåsen.

Tabell nedenfor viser investeringsprosjekter med status 2017

Prosj.		Regnskap 2017	Budsjett 2017	Avvik i kr	Ferdig	Kommentar
5015	Egenkapitalinnskudd KLP	289	0	289	Ja	Dette innskuddet kan ikke lånefinansieres. Derfor er det budsjettet med bruk av fond. Fondsmidlene strakk imidlertid ikke til. Utgiften må derfor dekkes av andre salgsinntekter i 2017.
	Utgift	875	730	145		
	Bruk av fond	-586	-730	144		
9102	Geodata/kartlegging geovekstprosjekt	223	250	-27	Ja	Årlig avslutning, men videreføres i 2018
9108	Vegnavnskilting - Adressering	408	450	-42	Nei	Videreføres i 2018
9110	Natveitåsen	-465	-3 400	2 935	Nei	Natveitåsen boligområde er ferdig utviklet, men ikke salg av eiendommer. I 2017 ble det solgt en tomt.
	Utgifter	45	100	-55		
	Inntekter	-510	-3 500	2 990		
9111	Trafikksikkerhetstiltak	142	150	-8	Ja	Utført og avsluttet
9120	Tveide Næringspark	-2 088	-2 439	351	Nei	Utvikling av trinn 1 er avsluttet, Noe høyere kostnader og noe lavere salgsinntekter enn forutsatt i budsjettet
	Utgifter	267	150			
	Inntekter	-2 355	-2 589			
9193	Oppgradering Engesland Vannverk	142	300	-158	Ja	Utført og avsluttet
9234	Barnehage Birkeland	0	2 800	-2800	Nei	Påbegynt, men ikke avsluttet. Budsjettmidler overført til 2018
9242	Planmessig utskiftning møbler og inventar	373	400	-27	Ja	Utført og avsluttet

Prosj.		Regnskap 2017	Budsjett 2017	Avvik i kr	Ferdig	Kommentar
9252	Oppgradering Engesland skole	138	150	-12	Ja	Utført og avsluttet
9253	Forprosjekt kartlegging utbygging barnehage	0	125	-125	Nei	Påbegynt, men ikke avsluttet. Budsjettmidler overført til 2018
9336	Biler	555	550	5	Ja	Utført og avsluttet
	IKT	5 156	7 044	-1888	Nei	Investeringsramme brukt på flere delprosjekt hvor ett ikke er avsluttet. Budsjettmidler er vedtatt overført til 2018
9453	Nærmiljøanlegg/friluftsliv - kultur	163	600	-437	Nei	Investeringsramme til flere delprosjekt hvor ikke alle er utført som planlagt i 2017. Budsjettmidler er vedtatt overført til 2018
9460	Apparater til kommunale lekeplasser	100	100	0	Ja	Utført og avsluttet
9516	Diverse oppgradering og småprosjekt bygg	4 260	4 263	-3	Ja	Utført og avsluttet
9525	Forprosjekt kartlegging utbygging boligmasse	133	125	8	Ja	Utført og avsluttet
9527	Ny parkering ved Smedens Kjerr 20	-	560	-560	Ja	Etablering av gruslagt og midlertidig parkering ble utført i 2016
9530	Oppmålings utstyr	400	400	0	Ja	Utført og avsluttet
9531	Energiltak (ENØK)	3 440	5 134	-1694	Nei	Påbegynt i 2017, men videreføres i 2018 og 2019. Refusjoner gjelder tilskudd fra ENOVA som ikke er utbetalt i 2017.
	Utgifter	3 440	5 667	-2227		
	Refusjoner fra andre	-	-533	533		
9532	Bygging av scene Tobias jorde	611	-	611	Ja	Utført og avsluttet. Prosjektet har et reelt merforbruk på kr 0,1 mill. Resterende gjelder mvh.-kostnader som er inntektsført samlet for alle prosjektene.
	Utgifter	2 611	2 000	611		
	Refusjoner fra andre	-2 000	-2 000	0		
9533	Forprosjekt utvidet skolebehov	-	250	-250	Nei	Påbegynt, men ikke avsluttet. Budsjettmidler overført til 2018

Prosj.		Regnskap 2017	Budsjett 2017	Avvik i kr	Ferdig	Kommentar
9623	Oppgradering kommunale veier	1 171	1 000	171	Ja	Utført og avsluttet. Enkeltprosjekter måtte ferdigstilles og ble noe dyrere enn planlagt.
9633	Høygilts Moner	48	-	48		Prosjektet er selvfinansierende gjennom anleggsbidrag. Hensyntatt felles inntektsføring av mva.kostnader, går prosjektet i null.
9640	Høydebasseng Natveitåsen boligområde	262	6 900	-6638	Nei	Påbegynt, men ikke avsluttet. Budsjettmidler, 9,2 mill. er vedtatt overført til 2018
9645	Skogbruksplaner, eiendomsgrenser	125	300	-175	Nei	Påbegynt, men ikke avsluttet. Budsjettmidler, kr 0,1 mill, vedtatt overført til 2018
9654	Lån til museumsbygg Grasham	100	100	0	Ja	Utført og avsluttet
9656	Kjøp kommunale leiligheter	1 503	7 450	-5947	Ja	Det er kjøpt en leilighet i 2017. Det er vedtatt å overføre kr 5,65 mill. av budsjettmidlene til avlastningsleiligheter i 2018
9659	Landbruksplan	-	100	-100	Nei	Ikke utført. Budsjettmidler vedtatt overført til 2018
9660	Flytting av vannledning Strøget Utgifter Refusjoner fra andre	-	250 500 -250	-250 -500 250	Nei	Påbegynt , men ikke ferdigstilt i 2017
9661	Oppgradering Vann og Avløp (VA)	2 425	3 150	-725	Ja	Utført og avsluttet
9665	Gatelys	206	200	6	Ja	Utført og avsluttet
9668	Forprosjekt reservevannløsning	-	100	-100	Nei	Ikke utført. Budsjettmidler vedtatt overført til 2018
9669	Saneringsplan	156	200	-44	Ja	Utført og avsluttet

Prosj.		Regnskap 2017	Budsjett 2017	Avvik i kr	Ferdig	Kommentar
9670	Myrane trafikkareal Utgifter Refusjoner fra andre	3 626 3 626 -	-325 4 975 -5 300	3 951 -1349 5 300	Nei	Prosjektet ble ikke avsluttet som opprinnelig planlagt i 2017. Prosjektet er planlagt finansiert med ATP-midler, men som ikke er tilført investeringsregnskapet i 2017
9671	Sanering VA kummer og VA ledninger	1 196	1 600	-404	Ja	Utført og avsluttet
9672	Forprosjekt renseanlegg	149	300	-151	Ja	Utført og avsluttet
	Den norske Kirke, Birkenes	600	600	0	Ja	Investeringsramme som er overført til kirken

Investeringsbudsjettet er ettårig, og krever årlige bevilgninger vedtatt av kommunestyre. Det betyr at eventuelle ubrukte budsjettmidler ikke kan overføres nytt år uten politisk vedtak. Investeringsbudsjettet må, om nødvendig, reguleres etter behov for å oppfylle krav til balanse og realisme. Alle midler til finansiering av investeringsprosjekter er å anse som frie til felles finansiering. Unntaket er øremerket finansiering fra andre. Begrepet udekket/udisponert gjelder samlet for investeringsbudsjettet og ikke for enkeltprosjekter.

Prosjekter som går over flere år må tas inn i det enkelte investeringsbudsjett med forventet forbruk i det kommende året. Vesentlige endringer i fremdriften må budsjettreguleres. Investeringsprosjekter må følges opp løpende i prosjektperioden, og det skal utarbeides egne prosjektregnskap som gir grunnlag for å vurdere utgiftene opp mot vedtatt kostnadsramme, samt gi grunnlag for budsjettoppfølging.

De fleste av årets investeringsprosjekt er innenfor budsjetttrammen, eller har bare mindre overskridelser.

Administrativt har det ikke frem til nå vært god nok oppfølging av investeringsprosjektene. Det er iverksatt tiltak for å bedre dette, og ny praksis innføres i 2018. Som et resultat av omorganiseringen i 2017, har kommunen nå en 100 % ressurs i rollen som prosjektleder, og som vil få ansvar for både små og større ombyggings- og nybyggprosjekter.

Prosjekt 9110 - Natveitåsen tomteområde

Natveitåsen boligområde ble opparbeidet i 2009. Hele området omfatter ca. 200 boenheter. Den kommunale delen består av 42 tomter. 3 av disse er store tomter som skal bebygges, eller er bebygd, med flermannsboliger eller boliger i rekke. Til sammen er det 84 boenheter i Natveitåsen.

32 tomter er solgt og det er 10 ledige tomter, 10 eneboligtomter og en tomt regulert for enebolig i rekke med 8 boenheter. Det er 64 boenheter som er solgt pr 31.12.2017.

Birkenes kommune

Tabellen nedenfor viser et sammendrag av utgifter og salgsinntekter i forbindelse med Natveitåsen boligområde fra 2007 til 2017. I denne perioden er kostnadene totalt på kr 28,7 mill. I samme periode er det solgt tomter for kr 27,6 mill.. I tillegg har kommunen inntekter i form av anleggsbidrag på totalt kr 5,6 mill. Prosjektet er vedtatt å være selvfinansierende, dvs. utgiftene legges til prosjektet, og dekkes inn ved salg av tomter. Vedt utgangen av 2017 er det et overskudd i prosjektet på kr 4,5 mill. Det er imidlertid beregnet at salgsinntektene i sin helhet skal gå til ekstraordinær nedbetaling av gjeld i prosjektperioden med kr 31 mill. totalt. Salgsinntektene har imidlertid i stor grad medgått til å finansiere kostnader underveis i prosjektet.

År	Tall i hele tusen
tidl.	2 746
Utgifter 2007	1 329
Utgifter 2008	1 182
Utgifter 2009	18 871
Utgifter 2010	1 354
Utgifter 2011	1 263
Utgifter 2012	895
Utgifter i 2013	353
Utgifter 2014	642
Utgifter 2015	47
Utgifter 2016	0
Utgifter 2017	45
Kostnader hittil	28 727
Anleggsbidrag	-5 647
Salg 2009	-2 950
Salg 2010	-1 180
Salg 2011	-7 284
Salg 2012	-3 363
Salg 2013	-8 946
Salg 2014	-1 250
Salg 2015	-2 975
Tapsavsetning 2016	325
Salg 2017	-510
Sum salgsinntekter	-33 271
Netto	-4 543

Prosjekt 9120 – Tveide Næringspark

Tveide Næringspark ble offisielt åpnet i 2013. Ved utgangen av 2017 er det solgt 15 tomter i byggetrinn 1, felt A og B. Gjenstående tomteareal i første byggetrinn har et inntekspotensial på anslagsvis kr. 2,0 mill.

I 2017 er det solgt en tomt for kr 2,4 mill., og det har påløpt kostnader gjennom året på kr 0,3 mill. Fra prosjektets oppstart har det hittil påløpt kostnader på totalt kr 38,9 mill.

På lik linje med Natveitåsen boligområde skal dette være et selvfinansierende prosjekt hvor inntektene skal benyttes til nedbetaling av gjeld inntil prosjektet er nedbetalt. Dette prosjektet har hittil hatt en netto kostnad på kr 22,6 mill. (se tabelle nedenfor), og er ikke på langt nær selvfinansierende. Innkjøp av tomtegrunn har alene kostet kr 12,4. mill.

Tabellen nedenfor viser det totale utgifts- og inntektsbildet:

År	Tall i hele tusen
Før 2009	897
Utgifter 2010	31
Utgifter 2011	6 997
Utgifter 2012	8 882
Utgifter 2013	15 942
Utgifter 2014	3 699
Utgifter 2015	2 016
Utgifter 2016	141
Utgifter 2017	267
Sum utgifter	38 872
Anleggsbidrag	815
Salgsinntekter 2013-2015	12 292
Salgsinntekter 2016	836
Salgsinntekter 2017	2 355
Sum inntekter	16 298
Netto kostnader	22 574

LÅNEGJELD

Tabellen viser utvikling i lånegjeld siste 5 år:

	2013	2014	2015	2016	2017
Sum investeringslån	338 659	325 788	337 110	324 053	416 193
Sertifikatlån	46 000	46 000	46 000	91 000	0
Husbanklån til videre utlån	36 855	36 833	39 993	42 933	39 108
Pensjon, arbeidsgiveravgift	11 829	11 667	10 042	11 342	11 011
Pensjonsforpliktelser	366 326	397 747	413 239	426 768	454 421
Sum total lånegjeld	799 669	818 035	846 384	896 096	920 733
Investeringsgjeld pr. innb.	67 827	64 705	65 496	62 583	80 238
Langsiktig gjeld pr. innbygger	160 158	162 470	164 442	173 058	177 508

Langsiktig investeringsgjeld gjeld, inklusiv sertifikatlån, har økt med kr 1,1 mill. fra 2016. Den moderate økningen skyldes høye avdrag i 2017.

Gjennomsnittlig rentebinding i porteføljen er om lag 2,5 år. Andel investeringsgjeld med fast rentebinding utgjør 73,7 %. Ved utgangen av året er dette 3,7 % mer enn strategien i kommunens reglement for finans og gjeldsforvaltning. Dette vil bli justert ved opptak av vedtatt investeringsgjeld i 2018. Løpetiden på investeringsgjelden utgjorde 20,8 år ved årsskifte. Ingen lån forfaller til refinansiering i løpet av de neste 12 månedene.

Lån til videre utlån er redusert med kr 3,8 mill. fra 2016 til 2017. Pensjonsforpliktelsen har økt med kr 27,7 mill. fra 2016 til 2017.

Investeringsgjeld pr innbygger er økt fra 2016 til 2017. Det er hovedsakelig fordi deler av den langsiktige investeringsgjelden er finansiert med sertifikatlån i tidligere år.

	2013	2014	2015	2016	2017
Langsiktig gjeld	384 659	371 788	383 110	415 053	416 193
Brutto driftsinntekter	348 132	358 652	375 722	414 794	430 000
Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter	1,10	1,04	1,02	1,00	0,97

Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekt sier noe om kommunens evne til å betjene gjeld. Gjeldsutviklingen viser en nedgang med 0,3 % fra 2016 til 2017 når den regnes i prosent av driftsinntekter. Langsiktig gjeld er korrigert for pensjonsforpliktelser og lån til utlån. Driftsinntektene er ikke korrigerede. Bildet vil bli noe endret dersom det var gjort.

Startlån til videre utlån

Birkenes kommune følger Husbankens vedtekter når det gjelder tildeling av startlån. Startlån og tilskudd er for personer som ikke får lån i bank, og som ikke har mulighet for å spare egenkapitalen som kreves.

I 2017 ble alle lån gitt med flytende rente, og med 20 eller 25-års nedbetalingstid. Oppstillingen nedenfor viser saldobevegelse 2017 (tall i hele tusen):

Saldo startlån 01.01.17	kr 2 443
Lån i Husbanken	kr 5 000
Total utlånsramme 2017	kr 7 443
<u>6 lån innvilget</u>	<u>kr 2 055</u>
<u>Startlån saldo 31.12.17</u>	<u>kr 5 388</u>

Kommunen søkte Husbanken om tilskudd til etablering og tilskudd til tilpasning, og fikk bevilget:

Tilskudd til etablering	kr 0,4 mill.
Tilskudd til tilpasning	kr 0,0 mill.

En ung ufør fikk innvilget startlån og tilskudd til etablering i 2017, og kunne dermed kjøpe seg en leilighet. Dette tilskuddet blir utbetalt i mars 2018.

Pr 31.12.17 var saldo på tilskudd:

- Tilskudd til etablering kr 0,5 mill.
- Tilskudd tilpasning kr 0,2 mill.

Det ble til sammen behandlet 39 søknader om startlån, og søkermassen er stabil. Det er derimot vanskeligere å få innvilget lån etter nye retningslinjer fra Husbanken der unge i etableringsfasen ikke er i formålsgruppen lenger. Det er mange besøk med veiledning, ikke alle ender opp med en startlånsøknad.

DISPOSISJONSFOND

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017
Kulturfond	36	36	36	36	36
Rentefond	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Generelt disp. fond	2 204	97	3 078	1 995	19 483
Disposisjonsfond	3 240	1 133	4 114	3 031	20 519

Tabellen ovenfor viser utviklingen i disposisjonsfondet fra 2013 til 2017. Den viser at disposisjonsfondet var omtrent uendret fram til 2016. I 2017 er det avsatt kr 151 000,- til generelt disposisjonsfond, som budsjettert.

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017
Regnskapsmessig mindreforbruk		1 486	985	17 337	13 635
Regnskapsmessig merforbruk	-2 107				

Tabellen over viser det regnskapsmessige mer/mindreforbruket i perioden. Dette vil i hovedsak være det som påvirker utviklingen i fondsmidlene ved siden av planlagt bruk/avsetting. Dersom Birkenes kommune vedtar å avsette mindreforbruket i 2017 til fond, vil dette utgjøre kr 34 mill. i reserve for kommunen.

Birkenes kommune har en finansstrategi med et vedtak om at kommunen skal avsette til disposisjonsfond tilsvarende kr 20-25 mill., tilsvarende ca. 5,6 % av inntektene. For 2017 tilsvarer dette ca. kr 24,1 mill.

INTERNKONTROLL/KVALITETSSTYRING

Internkontroll og kvalitetsarbeid er et avgjørende bidrag for at oppgaver som er nedfelt i lovgivningen skal bli utført, styrt og forbedret. Betyggende kontroll er en lovpålagt oppgave for organisasjonen i sin helhet. Det er spesielt viktig at alle ledere med delegert myndighet innenfor de ulike tjenestene som kommunen leverer har fokus på kontinuerlig forbedring. HMS- og kvalitetsrådgiver skal legge til rette for at vår praksis er gjenstand for betryggende kontroll.

Det er fortsatt behov for å øke organisasjonens evne til å jobbe systematisk med kvalitetsforbedringer i tråd med lover, forskrifter, forsvarlighet og vedtak. Vi har nådd hovedmålet for kvalitetsarbeidet i 2017 som har vært at alle ansatte innen utgangen av året skulle ha gjennomgått nødvendig opplæring og ha tilgang til det elektroniske kvalitetssystemet TQM for å finne rutiner og melde hendelser (avvik) i systemet. Det har også vært jobbet med utvikling av kvalitetskultur, og alle enheter har jobbet med sine rutiner og beste praksis for å få dette inn i kvalitetssystemet. Kvalitetssystemet er, sammen med interne revisjoner, ledelsens gjennomgåelse og utvikling av kvalitetskultur, en bidragsyter til helhetlig kvalitetsstyring og betryggende kontroll.

OPPFØLGING AV POLITISKE SAKER VEDTATT I BIRKENES KOMMUNESTYRE I 2017

Oppfølging av vedtak

I henhold til forvaltningsrevisjonsrapporten skal administrasjonen i kommunens årsberetning gi kommunestyret en tilbakemelding på oppfølging av kommunestyrevedtak det aktuelle året. I 2017 behandlet Birkenes kommunestyre 99 saker. Sakene er fulgt opp av saksbehandlerne etter god forvaltningsskikk om fullført saksbehandling.

Utsatt sak 2013 og 2015 ikke behandlet i 2017

- 065/13: Forslag til ny felles renovasjon- og slam forskrift for Lillesand og Birkenes kommuner.

Vedtatte saker, men en del av saker som pågår 2017

- 035/16: Prosjekt balanse
- 080/16: Myrane trafikkareal
- 012/17: Ny administrativ organisasjonsmodell. Utsatt sak fra 15.12
- 020/17: Vindkraftverk Oddehei og Bjelkeberg - høring av tilleggsopplysninger. - *til behandling i OED*
- 043/17: Meldinger: Pågående prosess med Aanesland Treindustri ang. fabrikkområde ved skolene
- 045/17: Plan for utdanning
- 057/17: Vedtak av planprogram for kommuneplanens arealdel 2018-2030
- 064/17: Høringsuttalelse kommunegrensejusteringer
- 078/17: Driftsløsning IT Birkenes kommune
- 083/17: Aktiv barnehage- og skoleeier 2025 - Mandat for arbeidsgruppe
- 085/17: Mandat revidering av trafikksikkerhetsplan
- 092/17: Mulig detaljregulering for Grødebekken og idrettsparken

Vedtatte saker som skal evalueres i 2018

- 011/16 Samarbeid tekniske tjenester Lillesand og Birkenes kommuner, erfaringer fra Fase 1
- 014/17: Delegasjon konsesjonsloven
- 022/17: Delegasjon viltloven

MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Birkenes kommune er en IA-bedrift, og har utarbeidet egne mål innenfor rammen av den sentrale IA-avtalen. Noen av målene er nådd, mens andre må arbeides mer med før vi når dem. Vi har utarbeidet en oversikt over IA-tiltak. Oversikten er et nyttig verktøy for å se tiltakene i sammenheng, og for å vurdere endringer. Vi forsøker å arbeide mest mulig med helsefremmende tiltak. Tanken er at da blir det mindre behov for reparasjon og oppfølging av sykmeldte. Lederne har ansvaret for det daglige HMS-arbeidet. Lederne fikk i 2017 en oppfriskning av HMS-opplæring etter kravene i arbeidsmiljøloven.

Vi har avtale om bedriftshelsetjeneste med Falck helse. Innkjøpet ble gjort sammen med kommunene Iveland, Vennesla, Søgne, Songdalen og Lillesand. Bedriftshelsetjenesten forsøker å jobbe mest mulig helsefremmende og forebyggende, for å hindre at skade og sykdom oppstår. Avtale om bedriftshelsetjenestens oppgaver inngås hvert år, mellom Birkenes kommune og Falck Helse.

Arbeidslivsenteret i Aust-Agder og NAV Birkenes er andre gode samarbeidspartnere. Lederstøttesamtaler med alle ledere, gjennomføres som en fast ordning. Arbeidsmiljøutvalget har hatt 4 møter i løpet av året.

Arbeidsmiljøgrupper er etablert ved alle arbeidsplasser. Hver gruppe består av leder, tillitsvalgt og verneombud (evt. andre representanter for ansatte). Hovedverneombud er frikjøpt i 20 % stilling. Alle arbeidsplasser er knyttet til et verneombud. Vernerunder gjennomføres årlig. Lukket Facebookgruppe for ansatte, som ble opprettet for å bidra til forankring av verdiene, styrke fellesskapsfølelsen og fremme stoltheten over egen arbeidsplass, er aktivt i bruk. Gruppen har pt. 374 medlemmer.

Tabellen viser utvikling i sykefravær for kommunen som helhet fra 2004 til 2017:

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
%	8,0	7,9	7,8	7,9	7,4	6,7	6,4	7,6	7,5	7,5	7,8	7,4
	2016	2017										
%	7,1	7,2										

Sykefraværet viser en svak økning i forhold til året før. Samtidig er det lavere enn de fem tidligere årene. Langtidsfraværet utgjør den største delen av sykefraværet. Det arbeides jevnt med oppfølging og tilrettelegging. Kommunens IA-mål om et gjennomsnittlig fravær i 2017 på 6,7 %, er ikke nådd.

Statistikk fra KS for samlet sykefravær for perioden 4. kvartal 2016 til 3. kvartal 2017, viser at Birkenes kommune har et noe lavere sykefravær enn gjennomsnittet av landets kommuner. I følge denne statistikken har Birkenes kommune et sykefravær på 9,3 %, mens gjennomsnittet for kommunene på landsbasis er 9,9 %.

Likestilling og mangfold

Birkenes kommune har en plikt til aktivt arbeid for å fremme likestilling og mangfold. Dette gjelder både virkningen for innbyggerne av de tjenestene som kommunen leverer, og internt i egen organisasjon.

Birkenes kommune

Alle som bor i Birkenes skal ha like muligheter til å bidra og til å delta i fellesskapet, uavhengig av kjønn, etnisk bakgrunn, seksuell orientering og funksjonsnivå.

Internt i organisasjonen har vi:

- Vurdert muligheten for heltid ved ledighet i deltidsstillinger. Dette har særlig betydning for kvinner siden de i større grad enn menn arbeider deltid.
- Hatt personer på arbeidstrening eller språktrening. Disse er ved arbeidsplassen i en tidsbegrenset periode.
- Gitt mulighet for permisjon til feiring av religiøse og nasjonale høytidsdager som ikke følger av norsk kalender.
- Ved lokale lønnsforhandlinger er vi bevisste på at kjønn ikke skal påvirke resultatet.

Formannskapet tok i januar 2018 en foreløpig prosjektplan for heltidskultur til orientering, og vedtok at endelig prosjektplan skal foreligge i juni.

I kommunens administrative ledelse er kvinner godt representert. Øverste leder, rådmannen, er en kvinne, 2 av 3 kommunalsjefer er kvinner, 9 av 15 enhetsledere er kvinner og 15 av 19 teamledere er kvinner.

Til tabellene nedenfor:

Tallene må tolkes med forsiktighet. I flere av gruppene i tabellene er det få personer. Et skifte av en person i en stilling kan få stor innvirkning, for eksempel der en mann erstattes av en kvinne (eller omvendt) Det samme gjelder når en høytlønnnet senior pensjoneres og erstattes av en yngre person med lavere lønn. Organisasjonsendringer og endrede krav ved nyansettelser, kan påvirke hvilke personer som gruppen omfatter.

Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn etter krav om utdanning i stillingen							
Tabellen viser gjennomsnittstall på kommunenivå. For flere grupper er det til dels store svingninger fra år til år. En mulig årsak er at det i noen av gruppene er få menn, slik at enkeltpersoner får stor innvirkning. Menn med fagutdanning tjener mer enn kvinner med samme utdanningsnivå. Slik har det vært i flere år. Kvinner uten utdanning tjener mer enn menn uten utdanning. Forskjellene mellom kjønnene er størst for ufaglærte og faglærte. For medarbeidere med bachelorgrad (høyskole 3 år) eller høyere utdanning, ser forskjellen mellom kjønnene ut til å være liten. For undervisningspersonalet er det noe forskjell i favør menn.							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Gjennomsnittslønn	Diff. % i favør menn	Diff. % i favør menn	Diff. % i favør menn	Diff. % i favør menn	Diff. % i favør menn	Diff. i kroner i menns favør	Diff. i % i menns favør
Ufaglært	3,8	4,4	1,4	-5,3	-14,9	-53 634	-14,4
Faglært	9,4	9,4	12,7	9,5	9,9	45 428	11,2
Høyskole 3 år	14,4	22,6	19,3	16,5	-4,2	3 004	0,6
Høyskole 4 år eller mer	7,5	13,7	-0,3	15	13,6	5 835	1,0
Undervisningspers.	3,2	4,8	1	3,3	4	13 174	2,5

Kjønnsbalanse etter utdanningsnivå

Tabellen viser små endringer utdanningsnivået. Antallet ufaglærte kvinner er redusert i forhold til for noen år siden. Dette er bra. Kommunen ønsker å styrke formell kompetansen hos ansatte for å bidra til å øke kvaliteten på tjenestene. Det legges til rette for at assistenter kan ta fagbrev innenfor det faget de arbeider, for eksempel at assistenter i barnehage tar fagbrev som barne- og ungdomsarbeider.

Utdanningsnivå	2014				2015				2016				2017			
	K ant.	M ant	K %	M %	K ant	M ant	K%	M %	K ant	M ant	K %	M %	K ant	M ant	K %	M %
Ufaglært	81	10	21	12	71	12	20	16	65	13	18	15	63	12	18	14
Faglært	121	21	31	26	113	21	31	27	116	22	32	26	97	20	28	23
Høyskole 3 år	84	17	22	21	76	11	21	14	82	14	22	16	78	11	22	13
Høyskole +, untatt undervisningspersonale	26	6	7	7	26	8	7	10	29	12	8	14	32	16	9	18
Undervisningspersonell	75	27	19	33	77	25	21	32	75	24	20	28	81	28	23	32
Sum	387	81	100	100	363	77	100	100	367	85	100	100	351	87	100	100

Kjønnsbalanse etter arbeidssted 2017

Første tall i parentes er for 2016, andre tall i parentes er for 2015. Tabellen viser en sterk skjevfordeling av kjønn på arbeidsplassene. Det gjelder alle områdene. En jevnere kjønnsbalanse ville sannsynligvis ha påvirket positivt tjenestene som blir gitt. Sterkest skjevdeling er det i barnehagene og i renholdstjenesten.

Arbeidssted	Antall ansatte	Kvinner		Menn	
		Antall	%	Antall	%
Barnehage	34	34	100 (98,100)	0	0 (3,0)
Boveiledertjenesten	33	27	82 (83,82)	6	18 (18,18)
Kulturskolen	18	11	61 (67,67)	7	39 (33,33)
Skole inkl. lærings-senter	128	101	79 (80,81)	27	21 (20,19)
Sykehjem og hjemmetjeneste	114	106	93 (94,95)	8	7 (6,5)
Teknisk forvaltning og drift	35	8	23 (18,30)	27	77 (82,70)
Renhold	14	14	100 (100,100)	0	0
Ressurssenter (untatt lærings-senteret)	34	30	88 (93,100)	4	12 (7,0)
Kommunikasjon, kultur og sentraladm.	22	14	64 (69,64)	8	36 (31,36)

Organisasjon

Ny administrativ organisasjonsmodell ble innført 01.06.2017. Målet var å sikre effektiv og god drift, gjennom et tydeligere skille mellom strategi, overordnet planlegging og driftsoppgaver, og en klarere fordeling av ansvar og oppgaver. Dette for å øke evnen til utvikling. Målet var også en slankere organisasjon, og at kommunen ønsket å gå i retning av en to-nivåmodell. Rådmannen er nærmeste leder for enhetslederne, og får hjelp av kommunalsjefene i oppfølgingen. Prosjekt balanse, vedtatt 12.05.2016, satte rammene for endringene i organisasjonen.

Kommunens organisasjonsstrategi «Sammen kan vi mer!» viser hvordan organisasjonen skal rustes for å nå målene som er satt i kommuneplanens samfunnsdel:

- Skape felles kultur gjennom verdier som er kjent og brukt i det daglige hos alle
- Utvikle endringskultur gjennom beste praksis, kontinuerlig forbedring og ulike utviklingsarenaer
- Sikre effektivitet og kvalitet gjennom blant annet forenkling og digitalisering av arbeidsprosesser, aktiv bruk av kvalitet og risikovurdering (ROS-analyse)

På kommunens nettsider er det mulig for innbyggerne å gjøre seg kjent med delegasjon av lovbestemt myndighet innad i administrasjonen.

Tillitsvalgte

Tillitsvalgte fra Utdanningsforbundet, Fagforbundet og Sykepleierforbundet er delvis frikjøpte. Tillitsvalgte fra andre fagforeninger, er ikke frikjøpte, men har etter hovedavtalens regler, rett til nødvendig fri.

Hovedavtalen regulerer partenes rettigheter og plikter, og gir blant annet arbeidsgiver plikt til å informere og å drøfte. Tillitsvalgte har månedlige møter med rådmann og personalsjef, og har anledning til å møte på de månedlige samlingene for kommunens ledere. På det enkelte arbeidssted ivaretas medbestemmelse mellom lokal leder og lokal tillitsvalgt.

I administrasjonsutvalget sitter fem politikere og to hovedtillitsvalgte. Rådmannen møter og personalsjefen er sekretær.

Godt samarbeid mellom arbeidsgiver og medarbeidernes tillitsvalgte er en forutsetning for å utvikle organisasjonen i tråd med organisasjonsstrategien, levere tjenester med avtalt kvalitet, og utvikle helsefremmende arbeidsplasser.

Etikk

Verdiene sprek – ekte – dyktig, skal prege den enkelte ansatte i møte med tjenestemottakere og kolleger. Medarbeiderne har konkretisert hvordan verdiene skal uttrykkes i det daglige arbeidet. «Beste praksis- plakaten» i organisasjonsstrategien viser ønsket praksis.

De etiske retningslinjer påpeker at ansatte skal legge stor vekt på redelighet og åpenhet. Kommunens ansatte skal være bevisste at de er viktige for at innbyggerne skal ha tillit til kommunen.

MILJØRAPPORT

Tovdalselva

Laksefangstene varierer noe fra år til år, men har hatt et jevnt høyt og stigende nivå siste tre år. Økningen i vekt fra 2016 til 2017 er på 24 kg. Til tross for økning i mengde ble det fanget noen færre fisk i 2017 (542) sammenlignet med 2016 (561). De siste årene er det fanget betydelig færre fisk enn i 2015 (667), men samlet mengde har gått jevnt opp. (kilde: Scanatura)

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Statistikk: Scanatura
Kg fanget laks	2 937	1 903	1 542	1 242	1 727	1 878	1 902	

Kalking av Tovdalsvassdraget skal sikre tilstrekkelig god vannkvalitet for reproduksjon av laks i elva. Det er Fylkesmannen i Agder som på vegne av kommunene søker og videreformidler tilskudd til kalking fra Miljødirektoratet.

Forbruket av kalk i Tovdalsvassdraget i 2017 var på 3 597 tonn, 450 tonn mer enn året før. Mengden i 2015 var omtrent halvparten av nivået i 2016. I øvrige lokale vann og bekker utfører de lokale fiskeslagene et betydelig kalkingsarbeid. Det ble kalket omtrent tilsvarende som i 2016 hvor det ble benyttet 240 tonn skjellsand. I tillegg er det kalket i Stigselva.

Idrett og Friluftsliv

Det investeres årlig i nye tiltak knyttet til idrett og friluftsliv. Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet legger føringer for utvikling av anlegg til friluftsliv og idrett. Ny plan for 2017-2020 ble vedtatt i kommunestyret desember 2016.

Det er i løpet av 2017 investert i ny skilting og merking av løypene sør for Birkeland (Tveideområdet). Birkenes IL har også oppgradert skiløypa på Tveide (rundt Fjeldskår). I Birkeneshallen er garderobene rehabilitert. Det var planlagt gjennomføring av et skileikanlegg på Tobias jorde, men dette er blitt utsatt i påvente av en helhetlig plan for jordet og området rundt.

Siden tidlig på 2000-tallet er det blitt merket mange turstier i Birkenes. «På topp i Birkenes» er blitt meget populært og det er mange som går disse turene. I 2017 var det ny rekord igjen i antall besøk på toppene – 17.961 stk.

Løypenettet vedlikeholdes stort sett av frivillige. Frivillige har i 2017 jobbet med tilrettelegging av ny tursti på østsiden av elva; fra Slettane bru til Slågedalsbrua. Dessverre ble deler av stien ødelagt i flommen, og mye arbeid må gjøres på nytt, men de står på og vil sette i gang arbeidet så snart snøen er forsvunnet.

Elveplassen friluftsområde

Områdene ved Tovdalselva eies av Birkenes kommune og har hatt fokus siden 2005 og det utvikles fortsatt tiltak langs elva. Området er mye brukt hele året. På sommerstid er sandvolleyballbanene spesielt populære blant ungdommen. Store deler av elvestien forsvant som følge av flommen høsten 2017. Turstien er bygd opp igjen og deler av stien er nå utført med betong i håp om at turstien vil holde under flommer i framtida. Også sandvolleyballbanene ble bygd opp igjen. Toalettet ble kondemnert etter flommen og det planlegges å sette opp nytt toalett i 2018.

Berse friluftsområde

Birkenes kommune

Badeplassen ved Berse ble betydelig oppgradert i løpet av 2010/2011, og fremstår som et flott friluftsområde. Området eies av Birkenes kommune. Det jobbes kontinuerlig med å opprettholde kvalitet på området. Området er mye brukt sommerstid, spesielt av barnefamilier. Reparasjon av stupeanlegget ved Skorvann i Berse ble påbegynt, men måtte utsettes til 2018 pga. at snøen kom tidlig.

Flakkeheia

Flakkeheia er et yndet turmål for mange og i løpet av høsten 2016 er det skiltet med nye retningsskilt og kartskilt med «Her står du nå» Dette takket være midler fra Aust-Agder fylkeskommune og Gjensidigestiftelsen.

Ski løyper Topland/Øynaheia

Området her er et regionalt skiområde med stor utfart vinterstid. Her er oppmerket løypealternativer på 31 km. Det er store parkeringsplasser både på Øynaheia og Toplandsheia. Kommunen gir sammen med Grimstad, Froland og Arendal et årlig driftstilskudd til Øynaheia løypelag.

Andre områder

Hvis snøforholdene tillater, kjøres det opp skiløyper i lysløypa på Engesland, Herefoss og Birkeland. I tillegg kjøres Tveideløypa (rundt Fjeldskår), og det tilrettelegges for skileik på Tobias jorde. Foruten på Øynaheia, kjøres alle løyper på dugnad.

Det ble ikke den store snøvinteren i 2017. Kommunen gir et mindre årlig tilskudd til løypekjøring i regi av de tre idrettslagene IL Gry, Herefoss IL og Birkenes IL.

Antall km merka sommerløyper	150
Antall km maskinpreparerte vinterløyper	48

Innkjøpsordning

Birkenes kommune har felles innkjøpsordning med kommunene i Knutepunkt Sørlandet (endret navn til Region Kristiansand fra 01.01.18) med Kristiansand som vertskommune. Tilbydere bes om å legge ved omtale av egen miljøstrategi jfr. et eget punkt i tilbudsbestemmelsene.

Utfordringer

Birkenes kommune, kommunehuset, ble Miljøfyrtårnsertifisert i 2011, og har siden den gang hatt fokus på miljøarbeid i hele kommunen, inkludert energibruk. På bakgrunn av prosjekt balanse i 2016 er det satt i gang et betydelig prosjekt knyttet til energiøkonomisering, ENØK, i kommunale bygg. Målsetningen er å redusere energibruk og – kostnader. Det gjøres konkrete vurderinger av kostander for tiltak opp mot forventede besparelser i hvert enkelt bygg som grunnlag for å endelig avklare hvilke tiltak som gjennomføres. Prosjektet er startet og tiltak igangsatt i 2107.

ÅRET SOM GIKK OG TIDEN FREMOVER I ET ØKONOMISK PERSPEKTIV

De to siste årene har resultatmessig vært svært positive. Brutto er driftsresultat positivt i 2017, også etter korrigeringer for fondsavsetninger og premieavvik, med kr 10,7 mill. Korrigert netto driftsresultat utgjør 3,2 % av driftsinntektene. anbefalt nivå fra Teknisk beregningsutvalg er 1,75 %. Dette for å ta høyde for avskrivningene i kommunene. I 2017 er avskrivningene inkludert i netto driftsresultat i Birkenes kommune. Tilsvarende tall for kommuner er 3,8 % i henhold til foreløpige KOSTRA-tall.

Et korrigert brutto driftsresultat som er positivt betyr at kommunen har balanse mellom driftsinntektene og driftskostnadene.

Korrigert netto driftsresultat er kr 13,5 mill. i 2017 mot kr 13,9 mill. i 2016. Da er avskrivningene tilbakeført som kostnad og erstattet av avdrag regnskapsmessig. Dersom vi endrer på dette, og lar være å erstatte avskrivningene med avdrag får vi:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Korrigert brutto driftsresultat	-14 274	-3 173	-11 196	-480	8 421	10 658
Finansinntekter	15 390	15 304	17 926	13 876	13 239	15 700
Finansutgifter	-22 496	-23 993	-24 866	-25 339	-24 506	-30 357
Tilbakeførte avdrag	7 985	11 705	12 871	12 979	13 042	17 870
Alternativt korrigert netto resultat	-13 395	-157	-5 266	1 037	10 196	13 871

Tabellen ovenfor tilbakefører avdrag i stedet for avskrivninger som er gjort regnskapsmessig. Det gjør at man i større grad får med seg kapitalslitet/ verdiforringelsen på eiendelene. Resultatet i 2017 er med denne endringen fortsatt svært positivt, og bedre enn i 2016. Differansen i 2017 ikke er så stor som tidligere år, en forbedring på kr 0,4 mill., mens i 2016 ble det en reduksjon på kr 3,7 mill. Det er fordi Birkenes kommune har betalt avdrag lik budsjetterte avskrivninger i 2017. Det er ikke gjort tidligere år. Det gjøres for å unngå et akselererende gjeldsopptak, og er vedtatt i kommunens finansstrategi.

Kommunen er derimot fortsatt avhengig av avkastningen på verdipapirer for å dekke kapitalkostnadene. Kommunen er svært rentefølsom på grunn av høy gjeld, og lånefinansiering på investeringer utgjør 89 %.

Resultatet ble kr 10,8 mill. bedre enn varslet pr juli (kr 2,7 mill.) inklusiv budsjettert fondsavsetning (kr 0,1 mill.).

Endringer i fht prognoser juli frie inntekter og finans:

Inntekts/ kostnads-gruppe	Budsjett	Prognose pr juli	Regnskap 2017	
Skatt og rammetilskudd	283.6	285.2	291.1	Pr juli hadde vi mottatt kr 1,6 mill. i ekstrainntekt som ufrivillig alene kommune. Prognosen for skatteinntekter var fortsatt en vekst på 1,0 % (RNB). Dette endret seg i løpet av høsten og ble betraktelig bedre enn budsjettert. Totalt sett ble merinntekten på kr 4,8 mill. knyttet til høyere skatteinngang. Kr 1,2 mill. er ekstraordinært tilskudd til flomutgifter. Dette tilskuddet er overført til fond på annen art.
Skatt på eiendom	17.7	18.1	18.3	Eiendomsskatt ble litt høyere enn budsjettert
Andre inntekter (integrerings- tilskudd mm.)	17.2	17.0	18.4	Kommunen antok per juli at man ikke ville motta fullt så mye i kompensasjonstilskudd som budsjettert; det viste seg å stemme. Kommunen mottok imidlertid et høyere integreringstilskudd enn prognose og budsjett mot slutten av året.
Netto finans	-16.0	-15.5	-12.4	Kommunen anslo at avkastning på verdipapirer skulle bli som budsjett per juli, det var en forsiktig tilnærming. Budsjettposten ble betraktelig forbedret. Kommunen oppnådde også høyere renteinntekter enn budsjettert; noe som var forsiktig antydning per juli. Rentekostnaden var opprinnelig anslått til å bli litt lavere enn budsjettert. Det ble den, men ikke fullt så mye som anslått.
SUM	302.5	304.7	315.4	
overført fond(art inngår ikke i 1A)			-1.2	

Prognosen for merinntekter, som var med i prognosen per juli, var på kr 2,2 mill. Resultatet totalt sett ble ca. kr 11,7 mill. bedre enn budsjettert. Det meste av inntektene i 1A har ikke kommunen noen påvirkning på, med unntak av eiendomsskatten. Det er informert underveis i løpet av høsten 2017 om status, men uten å gi for mange løfter om inntekter som ikke er sikre.

Når det gjelder endringer i driften i fht rapport prognose pr juli, meldte enhetene om et mindreforbruk på kr 0,5 mill., og det ble kr 1,7 mill. Avviket er totalt sett svært lite; 0,6 %.

Avviket i fht. budsjett i drift ser slik ut:

- Personalkostnader inklusiv sykelønnsrefusjoner, samt andre justeringer kr +4 mill.
- Driftskostnader kr -7,3 mill.
- Inntekter/refusjoner kr + 5,0 mill.

Tallene er justerte for å ta hensyn til tilhørende arter som sykelønnsrefusjoner til personalkostnader.

Nærmere om lønn og sosiale kostnader:

Tallene er korrigerert for innsparinger, sykelønnsrefusjoner med mere. Totalt sett er det et underforbruk på kr 4 mill. Av dette gjelder kr 0,9 mill. redusert pensjonskostnad i fht. budsjett.

Mindreforbruket er i alle tjenesteområdene, og totalt sett under 2 %. Størst avvik både beløpsmessig og % -vis er innen oppvekst. Innen samme området er imidlertid integrasjonstilskuddet økt betraktelig.

Personalkostnadene er lavere enn budsjettet fram til juni, men deretter ligger kostnadene omtrent på budsjett.

Flommen 2017-påløpte kostnader og tildelte inntekter:

Siste helgen i september 2017 var det en stor flom på Sørlandet, og Birkenes kommune ble kraftig rammet ved at Tovdalselva gikk over sine bredder. Alt i alt gikk det bra, men flommen

brakte med seg store materielle skader for kommunen og innbyggerne, hvilket også medfører økte kostnader.

Foreløpig registrerte kostnader pr 31.12.2017 var på kr 2,4 mill. Av dette utgjør ca. kr 0,4 mill. skader som forventes å få dekket delvis av forsikring, kr 0,3 mill. gjelder andre kostnader, mens kr 1,7 mill. gjelder skader på infrastruktur som ikke dekkes av forsikring. Sistnevnte har Birkenes kommune fått tildelt tilskudd fra fylkesmannen til å dekke med kr 2 mill. Tilskuddet er tildelt ut fra et estimat om at totale infrastrukturkostnader i kommunen er beregnet til kr 3,3 mill. Det vil si at kostnadene ikke dekkes fullt ut. De dekkes progressivt; det vil si at jo høyere kostnader pr innbygger, jo høyere tilskudd. Kommunen har inntektsført kr 0,9 mill. i drift og overført resterende til fond. Kommunen forventer at det vil komme flere kostnader i 2018.

Totalt sett har dette særlig rammet område Samfunnsutvikling og særlig enhet for drift hvor vei, vann og avløp hører til, med økte kostnader og bare delvis dekning av økte inntekter.

«Tiltakspakke»- utgifter og tilskudd fra staten

Når det gjelder driftskostnader, er det særlig vedlikeholdskostnadene som har overskredet budsjettet. Birkenes kommune fikk tildelt kr 0,9 mill. i øremerket tilskudd gjennom «tiltakspakke» fra staten. Tiltakspakken ble tildelt som et målrettet tilskudd til kommunene for å få ned arbeidsledigheten i landet. Tilskuddet ble beregnet ut fra arbeidsledighetstall i februar 2017 for at kommunene skulle sette i gang vedlikeholds- og rehabiliteringsprosjekter. Av de kr 0,9 mill. hadde kommunen budsjettet med kr 0,35 mill. i tilskudd. I drift har man brukt dem til vedlikeholdsarbeid.

Andre vedlikeholdsutgifter

I tillegg til de nevnte hendelsene over, har det vært en del må-tiltak innen vedlikehold forøvrig. Kommunen har valgt å ta kostnadene til rehabilitering av kirkekontoret inn i drift med ca. kr 1,1 mill. Opprinnelig var planen en annen løsning for kirkekontoret som ville ha gått av budsjettet investering. Kommunen har i stedet valgt å rehabilitere leide lokaler. Når det ikke er kommunens eiendom kan det være problematisk å ta det inn som en investering. Lovgivningen gir en åpning for det, men i dette tilfellet har administrasjonen vurdert at det er bedre i drift som en engangskostnad når det faktisk er rom for det totalt sett.

Nedleggelse av SANA-bortfall av inntekter

Vinteren 2017 fikk Birkenes kommune melding om at SANA asylmottak skulle nedlegges med virkning fra 1. mai. Kommunen hadde en rekke tjenester knyttet til mottaket som skole, barnehage, helsetjenester og Flyktningmottaket. For å ha et mottak i kommunen, har man også mottatt en god del tilskudd for disse tjenestene. Læringscenteret og Flyktningmottaket ble særlig hardt rammet i forhold til tjenestetilbudet. Økonomisk sett medførte denne nedleggelsen kr 2,2 mill. lavere inntekter enn budsjettet i 2017. Tjenestene har omorganisert seg, men de må fortsatt gi samme tjenester som tidligere. Det kan dessuten komme et krav til læringscenteret fra andre kommuner gjeldene utflyttede fra Birkenes på opptil kr 1 mill. Kommunen har heller ikke mottatt alle inntektene den har krav på; netto kan det bli 0,5 mill.

Flyktingetjenesten - økte driftskostnader og økte inntekter

Det har påløpt kostnader knyttet til sosiale stønader på kr 2,0 mill. mer enn budsjettet. De fleste av dem ligger i Flyktingetjenesten. Videre ble introduksjonsstønadene kr 1,4 mill. høyere enn budsjettet. Flyktingetjenesten mottok imidlertid kr 4 mill. mer i statlig tilskudd enn budsjettet. Av dette er kr 0,5 overført til fond som øremerket. Det er bosatt 27

stykke, og det er flere familier. Det medfører mer stønad utover introduksjonsstønad. I tillegg krever flere av de bosatte økte ressurser. Dette forklarer store deler av den ekstra inntekten kommunen har mottatt.

Befolkningsutvikling og infrastruktur

Befolkningsutviklingen er isolert sett det som har størst betydning for kommunens behov for tjenester:

	2016	2017	2018	2021	2025	2030	2040
0-5 år	442	421	419	488	517	522	536
6-15 år	748	770	768	863	887	926	980
16-19 år	288	281	271	261	324	333	372
20-66 år	2 998	3 014	3 024	3 329	3 485	3 759	4 066
67 år eller eldre	671	692	705	776	863	947	1 216
SUM	5 147	5 178	5 187	5 717	6 076	6 487	7 170

Tabellen over viser at det har vært svært liten økning i innbyggertallet fra 2017 til 2018. Det er den voksne befolkningen hvor økningen har vært. Det vil sannsynligvis bli en vekst framover. Prognosen har lagt til grunn Statistisk Sentralbyrås MMML- alternativ, det vil si middels vekst, lav netto innvandring. Befolkningsendringer medfører endrede behov og investeringer.

Av store investeringer de nærmeste årene planlegges det for økt barnehagekapasitet. Av befolkningsveksten i gruppen 0-5 år, vil behovet sannsynligvis komme i 2020. Det er også et stort behov for bedre lokaler for kulturskolen og teknisk drift. Innen vann og avløp er det behov for et nytt rensesanlegg på Birkeland fra 2021. I tillegg skal det investeres en god del i digitalisering av kommunens tjenester i planperioden.

Et annet prosjekt kommunen holder på med er kommunens boligmasse. Hensikten er å tilpasse denne best mulig til femtidens behov for kommunale boliger. Kartlegging av eksisterende boligmasse synliggjorde at kommunen ikke har optimal løsning i forhold til de mange eldre som vil ha behov for tilpasset bolig i årene som kommer. Den eldre delen av befolkningen øker raskt etter 2020. Forventet befolkningsvekst medfører også behov for økt boligtilbud i andre grupper.

Befolkningsframskriving viser også at det vil bli kapasitetsutfordringer ved dagens skoler på Birkeland. Det gjelder særlig Valstrand ungdomsskole som vil trenge mer plass når de store barnekullene går over til ungdomsskolen.

Infrastruktur og påvirkning finans

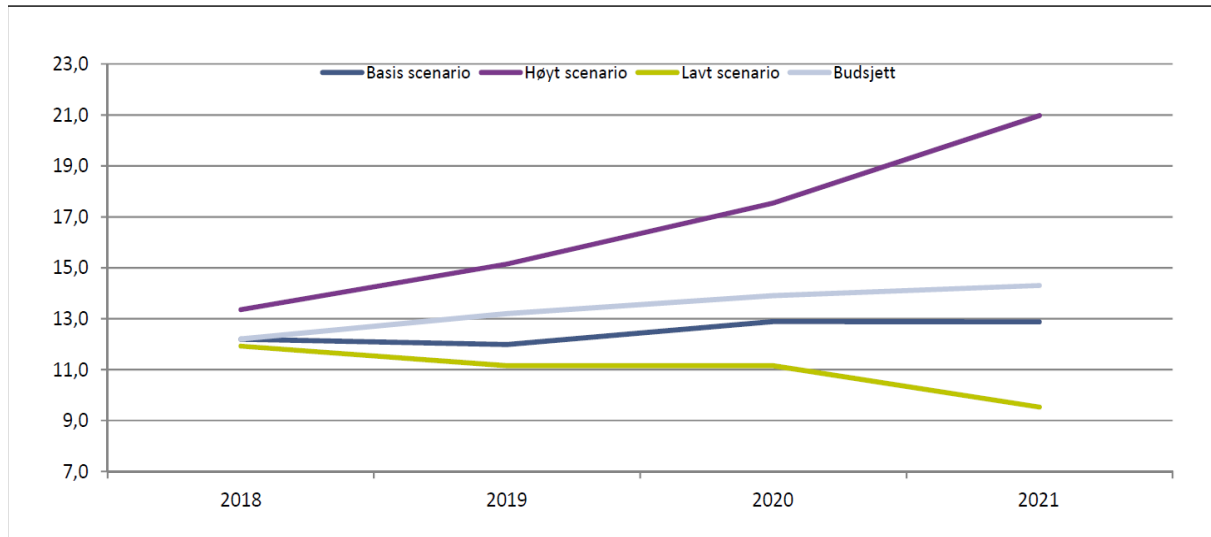
Prosjektnavn	Overført fra tidligere år	2018	2019	2020	2021	Sum
Netto finansieringsbehov ekskl. startlån		18 845	22 677	41 999	37 012	120 532

Investeringer krever en finansiering. Kommunen har pr i dag lav egenkapital mht. finansiering av investeringsprosjekter. I 2017 ligger gjeldsandelen på ca. 89 %. Det er anbefalt at

lånefinansiering ikke å utgjøre mer enn ca. 67 %. Dersom kommunen klarer å opprettholde gode resultater i årene fremover, og nedbetale gjeld i samme størrelse som avskrivninger, vil det medføre en mindre risikoutsatt situasjon på sikt.

Rentenivået har lenge vært lavt, og prognosene tilsier at de vil være lave en god stund framover. Dette har kommunen nytt godt av i flere år.

Gabler pr februar 2018

Grafen over viser prognose for renteutvikling i kommunen basert på ulike scenarioer. Det er nesten kr 2 mill. mellom høyt scenario og det budsjettet som er lagt til grunn i økonomiplanen for 2019. Utviklingen i rentemarkedet er usikker, mange mener renten skal opp. Tidsperspektivet for en oppgang er imidlertid svært usikkert.

I 2015 vedtok kommunen en finansstrategi som ble innarbeidet i budsjettet for 2017:

KS-vedtak 062/15:

Det avsettes årlig på disposisjonsfond for å dekke svingninger i økonomien. jennomsnittlig skal dette utgjøre 0,6 % av kommunens brutto driftsinntekter over en 4-års periode.

Disposisjonsfondet bygges opp over en 10-årsperiode til ca. 20 mill. inflasjonsjustert til 5,6 % av driftsinntektene.

Avdrag gjeld nedbetales tilsvarende avskrivninger på investeringer hvert år.

Andre nøkkeltall utarbeides hvert år i årsberetningen for kontroll av kommunens økonomiske situasjon og retning.

Finansstrategien bygger på følgende forutsetning:

«Utgangspunktet for alt vi gjør, er oppdraget med å levere tjenester til kommunens innbyggere basert på regulerte rettigheter og forsvarlighetsprinsippet. Dette krever forutsigbarhet og en viss konsistens i tjenesteleveransene. Og nettopp forutsigbarhet for våre innbyggere er hele årsaken til at kommunens økonomi må være sunn og bærekraftig over tid. Dette er også kommunen forpliktet til gjennom Kommuneloven. Sette inn ressurser på et tidligere tidspunkt, er en av de strategiene Birkenes kommune har satset på å oppnå rasjonell og effektiv forvaltning av kommunale fellesinteresser.»

Til tross for at kommunen har fått et godt økonomisk resultat i et par år, er det helt nødvendig å videreføre fokuset på rasjonell og effektiv drift. Kommunen må være robust for å tåle de endringer som kommer. Dette for å skape mest mulig forutsigbarhet i kommunens tjenestetilbud til innbyggerne fremover. I vedtatt økonomiplan for 2018-2021 har man ikke lyktes med å følge opp finansstrategien. Utvikling i størrelsen på disposisjonsfondet er derimot betydelig forbedret etter positive resultater i 2016 og 2017, men i planperioden frem til 2021 er det lagt opp til å betale avdrag som er lavere enn det som er forutsatt som avskrivninger.

Bremse gjeldsveksten blir viktig i perioden fremover når kommunen står ovenfor store investeringsbehov på flere områder de nærmeste årene.

Begrenset vekst i inntekter

Statsbudsjettet for 2018 baserte seg på at deler av veksten lå i skatte- og rammeinntekter for 2017.

Vekst i frie inntekter Birkenes kommune basert på KMD(grønt hefte):

BIRKENES	2017	2018
Innbyggertilskudd	120 877	123 470
Utgiftsutjevneende tilskudd/trekk	19 949	18 296
Korreksjonsordningen for elever i statlige/private skoler	1 847	1 610
Inntektsgarantertilskudd, netto	-523	-372
Tilskudd til saker med særskilt fordeling	860	878
Distriktstilskudd Sør-Norge	0	0
Veksttilskudd	15	
Storbytilskudd	0	
Regionsentertilskudd	0	
Skjønnstilskudd	1 060	1 000
Sum rammetilskudd(fast del ved fremleggelse av statsbudsjettet)	144 085	144 882
Anslag inntektsutjevneende tilskudd/trekk fra KMD i statsbudsjettet	37 915	40 295
Skatteinntektsanslag fra KMD i statsbudsjettet	103 969	105 822
Endring rammetilskudd i salderingsproposisjonen	-455	
Endring rammetilskudd i RNB	332	
Endring i rammetilskudd relatert til kommunereformen*		
Endring i anslag skatt/inntektsutjevning fra KMD målt mot oppr. Anslag	2 536	
= Sum frie inntekter (skatt og rammetilskudd)**	288 382	290 999
		0,91 %
*): Regionsentertilskudd, overgangsordningen		
**): Eventuelle tildelte skjønnsmidler fra fylkesmannen gjennom året inngår ikke i denne summen		
Tilskudd ufrivillig alene	1 602	1644
Ny sum frie inntekter	289 984	292 643
Nominell økning fra 2017-2018		0,92 %
Prisvekst statsbudsjettet 2018		2,60 %
Realvekst		-1,68 %

Beregninger i tabellen over viser, når det er tatt hensyn til prisvekst, at det i statsbudsjettet er lagt til grunn at Birkenes kommune får en negativ realvekst på -1,7 % i fht. inntektsåret 2017. Det er fra regjeringens side lagt til grunn at kommunene skal ha en effektivitetsgevinst på 0,5 %.

Tallene som ligger til grunn i tabellen er korrigert fra økonomiplandokumentet til faktiske inntekter 2017, eksklusiv det tilskuddet kommunen mottok til flom. Birkenes kommune har vært litt mer optimistiske i budsjetteringen i fht. anslagene gjeldende 2018 med ca. kr 1,8 mill. Dette med bakgrunn i skatteinngangen de siste to årene.

Løse nødvendige driftsoppgaver - endringer og utvikling fremover

Birkenes kommune har en rekke utfordringer fremover som må løses; lovpålagt dagsenter fra 2020, pedagogtettethet i barnehagene fra høsten 2018, reduksjon i antall flyktninger som kommer, psykolog i alle kommuner fra 2020, eldrebølge og utdanningskravene til lærere.

I tillegg kommer vår egne demografi og levekårsutfordringene, særlig blant unge. Det er viktig å forebygge for å unngå uheldig utvikling. «Tidlig innsats» er fortsatt like aktuelt i dette arbeidet, og kommunens gjennomgående satsning. Det krever at det satses på utvikling av både kommunens tjenester og ansattes kompetanse for å imøtekomme nye krav, utfordringer, og lære å jobbe med nye metoder.

IKT og kvalitetsarbeid for å sikre riktig tjenestenivå, og målrettet kompetansearbeid er våre viktige satsningsområder i tillegg til infrastruktur for å få dette til på best mulig måte.

Samtidig inneholder økonomiplanen 2018-2021 en del udefinerte innsparingstiltak på til sammen kr 9 mill.

Prosjekt balanse ble startet i 2016 fordi opprinnelig budsjett og økonomiplan 2016-2019 var i underbalanse, og som medførte at kommunen ble registrert på ROBEK. Måltallet (bedret resultat) ble satt til kr 15 mill., og det ble innarbeidet tiltak tilsvarende dette. Flere av tiltakene er igangsatt og det jobbes fremdeles med mange dem, andre har man vært nødt til å legge bort som følge av endringer i omgivelsene. Et eksempel på dette er rasjonalisering innenfor IKT, hvor vi ble nødt til å øke ressursene når Kristiansand kommune sa opp avtalen med Birkenes kommune i 2017. Eiendomsskatten skulle også ha vært økt i perioden 2017 til 2020, men er reversert på bakgrunn av politiske vedtak.

Birkenes kommune må finne alternative løsninger på de tiltakene som ikke har, eller vil bli realisert fra prosjekt balanse.

Det er derfor helt nødvendig å fortsette med det som er beskrevet som hovedgrepene i økonomiplan 2018-2021:

- **Intensivere omstilling og rasjonell bemanning av tjenestene**
- **Beholde inntektene**
- **Gjennomføre finansstrategien**

Selv om en stor andel av kommunens inntekter ligger utenfor kommunens kontroll, er det ikke brukt mer av inntektene enn budsjettet med mindre de er øremerket og også har kostnader knyttet til seg. Nøktern drift og tilbakeholdenhet blir svært viktig fremover ettersom inntektsveksten ikke kan forventes å vedvare.

Birkenes kommune

Kommunen er fortsatt avhengig av finansinntekter (utbytte Agder Energi og avkastning langsiktig plasseringer) for å gå i balanse. Driftsinntektene dekker ikke både driftskostnadene og finanskostnadene. Høy gjeld gir stor rentefølsomhet og det kreves en del innsats for å få gjennomført finansstrategien for å redusere det. Det kan gjøres med å få opp egenkapitalandelen på investeringer. Det vil et stort disposisjonsfond kunne brukes til. En nedbetaling av gjeld med avdrag lik avskrivninger vil bidra til en demping av gjeldsveksten.

Tjenesteleveranse

Enheten består av fagene plan- og byggesak, eiendomsforvaltning og næring som har ansvar for tjenester i Birkenes kommune. Videre er det fagene oppmåling, geodata, eiendomsskatt, jordbruk, skogbruk, og naturforvaltning, som gjennom vertskommunesamarbeidet leverer tjenester for både Birkenes og Lillesand kommuner. I tillegg har enheten ansvar for oppfølging av to interkommunale selskaper, Kristiansandsregionen brann og redning IKS og IUA Midt-Agder (Interkommunalt Utvalg mot Akutt forurensing).

Aktivitetsnivået har generelt for enheten vært høyt i 2017. Innen byggesak har det vært stor pågang. Det er mye på grunn av en ekstra ressurs, og fra høsten 2017 ny fast ansatt, at vi har klart å holde unna saksmengden.

Eiendom har lenge vært et område som vi ikke har kunnet prioritere, og det er et betydelig etterslep.

Innen naturforvaltning/miljø har det også vært høyt aktivitetsnivå. Noe av dette forklares med krevende saksbehandling i Lillesand kommune mht. tiltaksplaner innen sulfid. Det pågår også et prosjekt angående sulfidholdig masse parallelt med vanlig drift.

Pågangen innen oppmåling har vært stor, og vi har benyttet ekstern bistand til en del oppmålingssaker i Lillesand. En rammeavtale innen oppmålingstjenester vil være på plass i starten av 2018. Adresseringsprosjektet i Birkenes er i løpet av 2017 ferdigstilt, og alle husstander har fått tildelt godkjente adresser.

Enheten jobber etter handlingsplanen som er beskrevet i budsjett og økonomiplanen 2017-2020. Et tiltak er *riktig saksbehandling og felles rutiner*. Det jobbes med å dokumentere og synliggjøre rutinene i det nye kvalitetssystemet hvor alle medarbeidere har tilgang. Slik blir vi mindre sårbare, og sikrer kontinuitet om nøkkelpersoner er borte en periode. Målet var å legge inn alle rutiner for enheten i 2017. Dette målet er ikke nådd, men vi har lagt et videre løp hvor dette skal bli ferdig i løpet av første halvår 2018.

Neste tiltak er *effektiv samhandling mellom teknisk og servicetorg*. Servicetorget tar en del saksbehandling over disk, og når oppgaven nå blir løst i første ledd, er dette ressurs sparende både for saksbehandler og gir bedre tjenester for innbyggerne. Det jobbes kontinuerlig med å finne nye områder som servicetorget kan løse nærmere innbyggerne på en effektiv måte.

Siste tiltak er *overordnet strategisk planlegging- føringer for arealbruk*. Det å ferdigstille kommuneplanens arealdel i 2018 vil gi gode og tydelige føringer for saksbehandling. Vi har ikke kommet i gang med fornying av eldre planer i 2017.

Personal

Det har vært utfordringer i forhold til bemanning 2017 som følge av permisjoner og langtidssykefravær. Enheten har som følge av dette ikke hatt et kontinuerlig godt nok tjenestetilbud på alle fagområder i første halvdel av 2017. Fra august var det nesten full bemanning, og det ble en bedre utvikling av tjenestetilbud- og produksjon i andre halvår.

Det er en endring i årsverk fra 2016 til 2017. Det i hovedsak økningen på 1 årsverk innen plan- og byggesak som utgjør dette. I tillegg ble det redusert på hjemler i forbindelse med omorganiseringen, og flyttet noe mellom enhetene. Til sammen utgjør dette en økning på 0,8. Etter tillitsundersøkelsen har det blitt jobbet med å forsterke de positive tingene i arbeidsmiljøet, og med å forbedre det som kom frem som utfordringer. Arbeidsmiljøgruppen i enheten ledet arbeidet med å komme frem til en handlingsplan med tiltak. Ved en gjennomgang i desember 2017 kom det frem at noe var forbedret, men at det er ting som trengs å jobbe videre med innen enheten.

Både korttids- og langtidsfraværet er lavt.

Økonomi

Totalt sett leverte enheten tilnærmet innenfor budsjettet ramme, men med et lite merforbruk.

Innad i enheten har de ulike fagområdene imidlertid noen variasjoner. To av områdene har et merforbruk. Det ene er oppmåling, som har mindre gebyrinntekter enn budsjettet. Det andre område er fellesansvaret teknisk kontor, som har budsjettet en innsparing på i forhold til prosjekt balanse. Dette jevnes imidlertid ut med at andre ansvar er holdt tilbake og ligger under budsjett mye som følge av at personer ikke er erstattet under permisjoner og langtidsfravær. Dette er imidlertid ikke en bærekraftig og god løsning på lang sikt.

De ansvarene som er knyttet til ansatte overført fra Lillesand kommenteres ikke nærmere her, da de føres i null ved fakturering av tjenestene som leveres til Lillesand kommune.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	17,9	18,7	Lønn og sosiale utgifter	14 312	14 109
			Driftskostnader	19 525	14 539
			Inntekter	-23 641	-18 546
Sykefravær					
1-16 dager	0 %	0,7 %			
17 dager+	4,6 %	2,8 %	Merforbruk	94	
Sum	4,6 %	3,4 %	Enhetsleder Merete Holtan		

Kommunikasjon og kultur

Tjenesteleveranse

Enhet kommunikasjon og kultur består av flere ulike fagområder. Servicetorv, politisk sekretariat, dokumentcenter, IT, kultur med bibliotek og fritidsklubb. Birkenes kommune var gjennom en omorganisering i 2017, og fra 01.06.17 ble denne nye enheten etablert. Servicetorv, startlån, dokumentcenter, IT og politisk sekretariat kom fra tidligere servicesenteret, og kultur, bibliotek og fritidsklubb fra tidligere teknisk. Arbeidet med å forene denne enheten startet allerede i juni. Hovedmålene har vært; flere oppgaver løses i første linje og opprettholde og videreutvikle kulturavdelingen. Dette er et kontinuerlig arbeid, men frem til nå er enheten godt på vei til å nå disse målene. Enheten har stort fokus på digitalisering.

Fagområde kultur:

Kultur har som målsetning å opprettholde aktivitet og service. Området er en viktig forutsetning for å tilrettelegge for den store frivillige innsatsen som preger Birkenes. Frivillig innsats er avgjørende for at kommunen kan ha det tilbudet som er tilgjengelig på mange områder. Det har vært gjennomført flere tiltak både på arrangementssiden, og ikke minst ved tilrettelegging for aktivitet og friluftsliv. Av viktige arrangement nevnes UKM, åpning av ny scene på Tobias jorde og Birkelandsdagene. Fritidsklubben Joker har hatt et flott år med mange ungdommer innom på åpningskveldene. Biblioteket er også bra besøkt og har et godt utlån.

I 2017 kom det ny scene med tak over på Tobias jorde. Dette var en gave fra Kristine Foss og Foss Invest. Enda en gave ble gitt til Birkenes kommune; en kopi av Lokomotivet Lillesand – Flaksvandsbanen gitt av Egil Flakk, Grete Flakk og Jon Ødegård. Toget ble flyttet til Tobias jorde og det ble bygget tak over. Toget står nå langs den gamle jernbanelinja.

Det investeres årlig i nye tiltak knyttet til idrett og friluftsliv. Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet legger føringer for utvikling av anlegg til friluftsliv og idrett. Ny plan for 2017-2020 ble vedtatt i kommunestyret desember 2016. Det er i løpet av 2017 investert i ny skilting og merking av løypene sør for Birkeland (Tveideområdet).

«På topp i Birkenes» er blitt meget populært, og det er mange som går disse turene. I 2017 var det ny rekord igjen i antall besøk på toppene – 17.961 besøk!

Fagområde Servicetorget:

Servicetorget får færre fysiske henvendelser, men til gjengjeld flere på facebook, chat, via e-skjema og på epost. Ny nettside ble lansert 01.06.17, mye arbeid ble lagt ned i forkant.

Vi tilegner oss ny kompetanse, har fokus på kvalitet og tar stadig på oss flere ulike første linje oppgaver på vegne av andre tjenesteområder/enheter. Rollen som boligkoordinator er lagt til Servicetorget. Dette er en rolle med oppgaver som er veldig ressurskrevende. Det gjenstår enda noen justeringer og tilpasninger for å få en optimal rutine og effektiv drift for dette.

Startlån er en av oppgavene som saksbehandles i Servicetorget.

Fagområde Dokumentsenter:

I 2017 ble det satt av betydelig ressurs til å opprette arkivplan for Birkenes kommune, dette er en lovpålagt oppgave. Dokumentsenteret registrerer flere og flere saker pr år. Det utføres stadig mer kontroll og kvalitetsutvikling innenfor dette fagfeltet.

Fagområde IT:

Det har vært høy aktivitet i forhold til å nå målene som er satt i handlingsplan og ulike investeringsprosjekter i 2017. Blant annet oppgraderes pc-maskinparken på skolene.

Politisk sekretariat:

Høsten 2017 gjennomføres det Stortingsvalg. Det blir brukt betydelige ressurser innenfor enheten for å gjennomføre tidligstemming, forhåndsstemming og gjennomføring av selve valgdagen. Konsekvensene av dette er at flere oppgaver (ref. tiltak i handlingsplan) blir satt på vent i denne perioden.

Handlingsplanen for 2017:

I løpet av 2017 har enheten utarbeidet digitaliseringsstrategi, lansert ny nettside, utarbeidet språkprofil, ferdigstilt arkivplan og utarbeidet en egen strategi for Servicetorget. Følgende tiltak er påbegynt og vil videreføres sammen med nye tiltak:

Handlingsplan for digitalisering, kompetanse og kvalitet i første linje, svar ut /svar inn (sikker digital post) og ny løsning for telefoner og sentralbord.

Enkelte tiltak i handlingsplanen for IT faller bort grunnet oppsigelse fra KR-IKT (etablering av felles datarom og samordning av domener og applikasjoner).

Spesielle hendelser i 2017:

16. juni 2017 var det offisiell åpning av ny scene på Tobias jorde. Da var det først konsert og aktiviteter for barn og unge på dagtid. På kvelden var det konsert med flere artister som er fra, eller som bor på Birkeland. Begge arrangementene ble det veldig stor oppslutning om. Enhet for kommunikasjon og kultur sto for den kommunale delen av begge arrangementene.

Høsten 2017 opplevde Birkenes kommune at Tovdalselva steg med over 8 meter. Enhet for kommunikasjon og kultur sto for det meste av informasjon og kontakt med innbyggerne i de døgnene som dette sto på. I etterkant har man fått gode tilbakemeldinger på dette.

Kongen kom på besøk til Birkenes kommune, han ønsket å se skadene etter flommen, samtidig som han ville snakke med dem som hadde «stått i det med støvlene på». Kongen hadde en fin runde i kommunen og fikk «sjever» til lunsj i kantina. Enhet for kommunikasjon og kultur bidro med billedtaking, presentasjon på Elveplassen og som arrangør av Kongebesøket.

Alle disse tre arrangementene fikk stor medieomtale, de to siste på riksdekkende kanaler.

I løpet av året kom de en oppsigelse fra KR-IKT i Kristiansand, det har gjort at vi har brukt ressurser på å finne mulige samarbeidspartnere.

Personal

På dokumententeret har man hatt en midlertidig stilling i 80 % for å løse daglige arbeidsoppgaver. Før nyttår godkjente rådmann at stillingen kunne bli permanent. Fra kultur er det flyttet en hjemmel på 20 % årsverk til teknisk forvaltning. Dette får konsekvenser for tilbudet på kultur. Det er ansatt en ny ungdomsleder for fritidsklubben Joker, han ansettes i 40 % stilling, 30 % bruker til assistenter (også nyansatte). I juni ble det ansatt ny IT-rådgiver, etter forrige som gikk av med pensjon tidligere på året.

Utover dette har vi en stabil personalgruppe som har lite sykefravær sammenliknet med andre. Enheten har en arbeidsmiljøgruppe som møtes hver 6. uke, der arbeidsmiljøet har hovedfokus, samtidig som det jobbes kontinuerlig med tiltak etter tillitsundersøkelsen i 2016. Vi sette visjonen og verdiene høyt.

Økonomi

Totalt sett leverte enheten i 2017 etter budsjett.

På driftsutgifter har vi et lite mindreforbruk som skyldes:

- Mindre utgifter til kommunestyret kr 0,2 mill.
- Mindre utgifter til kontrollutvalget kr 0,2 mill.
- Mindre utgifter til bibliotek utgifter til bøker kr 0,2 mill.
- Resten av ansvarene går totalt i balanse.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	11,3	11,3	Lønn og sosiale utgifter	8 874	8 888
			Driftskostnader	10 157	8 126
			Inntekter	-3 373	-844
Sykefravær					
1-16 dager	1,3 %	0,6 %			
17 dager+	0,5 %	0,2 %			
Sum	1,8 %	0,8 %	Mindreforbruk	-512	
			Enhetsleder Aud Hellen Bergland		

Drift

Tjenesteleveranse

Enheten drift utfører drift- og vedlikeholdsoppgaver av:

- Kommunale eiendommer og bygg (skoler, helsebygg, barnehager mm)
- Kommunale veier og veianlegg, inklusiv gatebelysning
- Parker og andre kommunale rekreasjonsområder
- Vann og avløp; herunder ledningsnett, kummer, vannverk og renseanlegg

Vaktmesterne utfører det meste av vedlikeholdsoppgaver på kommunens eiendommer og bygg. Det har vært høy aktivitet som følge av stort antall planlagte driftsoppgaver. I tillegg må uforutsette vedlikeholdsoppgaver utføres. Det store antallet uforutsette vedlikeholdsoppgaver, må sees i sammenheng med mange gamle og utdaterte bygninger, samt et vesentlig vedlikeholdsetterslep over mange år.

Enheten drift vedlikeholder omtrent ni mil med kommunal vei. Det har vært jevn og god aktivitet gjennom hele året. Den generelle standarden er løftet på enkelte strekninger som følge av strategiske planlagte tiltak.

Innenfor vann og avløp (VA) er driften og vedlikeholdet knyttet til to renseanlegg, tre vannverk, samt kommunale VA-ledninger og kummer. Tross flere gamle anlegg og ledningsnett, har det i perioden vært en stabil drift med lite uforutsette hendelser. Vannkvaliteten på Engesland ble friskmeldt juli 2017. Kvaliteten på vannet har vært stabil og tilfredsstillende siden.

Enheten arbeider etter vedtatte handlingsplan og benytter denne som et verktøy i forhold til måloppnåelse. Prosjekt Enøk er godt i gang, og følger planlagt fremdrift. Arbeidet hittil har bestått av mye planlegging og kartlegging samt enkelt tiltak for å redusere energikostnader. Arbeidet med «eierskap veg» og hovedplan vei er ikke ferdigstilt som planlagt grunnet ressursutfordringer. Det forventes at dette ferdigstilles i løpet av første halvdel 2018. Forvaltning-, drifts- og vedlikeholdssystemet (FDV-systemet) Plania benyttes fullt og helt som arbeidsverktøy i den daglige driften hos vaktmesterne. Enheten har i perioden utarbeidet tegninger til elektroniske løsninger for at renholderne kan bruke FDV-systemet i deres daglige arbeid. Dette forventes å tas i bruk første del 2018.

Flommen høsten 2018 rammet enheten hardt. Kommunens driftsbygninger på Tollnes var i

perioder fullstendig ute av drift grunnet den høye vannstanden. Dette gjorde arbeidet med å håndtere flommen svært krevende.

Enhetens personell gjorde en iherdig innsats for å opprettholde tjenesteleveransen, spesielt innenfor områdene infrastruktur, vann og avløp.

Personal

Bemanningen hos driftsoperatører innenfor vei, VA og vaktmesterne har vært stabil med svært lite sykefravær. Innenfor VA har det siden april vært utfordringer fordi stillingen som fagansvarlig VA har vært ubemannet. Dette har resultert i at enheten har prioritert VA relaterte oppgaver, fremfor enkelte andre oppgaver knyttet til enheten. Arbeidet med hovedplan vei, eierskap vei og arbeidsmiljøgruppene har ikke fått tilstrekkelig fokus og ressursbruk.

Innen renholdstjenesten har det vært høyt sykefravær gjennom hele året. Det har vært utført tiltak for å redusere sykefraværet uten å oppnå ønskede resultater. Det arbeides ytterligere i kommende perioden med konkrete tiltak som skal redusere sykefraværet blant renholderne.

Enheten har ikke hatt kapasitet og ressurser til å følge opp tillitsundersøkelsen som ble gjennomført i 2016 som planlagt. Arbeidsmiljøgruppen startet arbeidet med en handlingsplan, men arbeidet ble aldri ferdigstilt. Det har på tross av en uferdig handlingsplan, vært stort fokus på trivsel, samarbeid og kommunikasjon i enheten. På bakgrunn av medarbeideres tilbakemeldinger, har dette gitt resultater og ført til et bedre samarbeid mellom tidligere avdelinger og bedret arbeidsmiljø innad i enheten.

Økonomi

Enheten fikk et negativt resultat sammenlignet med budsjettet ramme på kr 2,8 mill.

Innenfor selvkostområdene vann og avløp ble inntektene høyere enn driftskostnadene. Netto resultat som følge av dette er postert som avsetning til fond, og er regulerende i forhold til fremtidig drifts – og investeringsutgifter knyttet til vann og avløpsområdene.

Innenfor de andre områdene i enheten er det samlet et negativt avvik sammenlignet med budsjett. Det største negative avviket er knyttet til kommunale veier (kr 1,2 mill.). Det aller meste av merforbruket kan knyttes til uforutsette hendelser etter flommen som kommunen ble rammet av høsten 2017. Isolert sett ville kostnader knyttet til kommunale veier vært på budsjett hvis kommunen hadde fått full kompensasjon for alle kostnadene grunnet flomskader.

I tillegg er det negative avvik på et par av ansvarene for bygg drift. Dette gjelder helse- og omsorgsbygget (0,4 MNOK), og det andre er knyttet til ombygging av kirkekontoret (1,1 MNOK). Enheten har også lavere husleieinntekter enn budsjettet (0,5 MNOK). Øvrige ansvar i drift er enten på budsjett, eller har et positivt avvik sammenlignet med budsjett.

Det ble budsjettet med en tiltakspakke (0,3 MNOK), øremerket til vedlikehold bygg. Enheten mottok 0,9 MNOK. I forbindelse med flomkostnader mottok enheten 0,8 MNOK i tilskuddsmidler fra fylkeskommunen. Omtalte tilskudd, inkludert lavere lønnskostnader en budsjettet, medførte at resultatet til enheten endte bedre en tidligere antatt.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	25,2	24,3	Lønn og sosiale utgifter	13 318	14 043
			Driftskostnader	29 735	20 534
			Inntekter	-23 034	-17 328
Sykefravær					
1-16 dager	1,2 %	1,7 %			
17 dager+	4,4 %	6,9 %			
Sum	5,6 %	8,6 %	Merforbruk	2 770	
			Enhetsleder Stian Nordahl Sørli		

Birkeland barnehage

Tjenesteleveranse

Birkeland barnehage startet nytt barnehageår i august med 31 barn, men har nå 36 barn fordelt over 2 avdelinger. En for barn under 3 år og en for barn over 3 år.

Fagområdet vi har ekstra satsing på er nærmiljø og samfunn. Vi bruker aktivt det som nærområdene har å by på daglig. Det være seg korte eller lengre turer i naturen, eller besøk til bedrifter. Ny rammeplan ble gjeldene fra august, og vi bruker mye tid for å sette oss inn i rammeverket, og omgjøre dette til vår praksis. I forbindelse med innføring av ny rammeplan, har barnehagens medarbeidere jobbet fram en ny visjon;

«Gjennom lek og felleskap knyttes vennskap.»

Av begivenheter kan nevnes barnehagens 40 års markering. Det ble en stor fest for både barn og foreldre.

Vi har satset på å promotere barnehagen; til det bruker vi primært facebook, Birkenesavisa og kommunens nettside.

Personal

Arbeidsmiljøet og arbeidsmoralen i Birkeland barnehage er upåklagelig. Fokuset har vært på fornying, både faglig og organisatorisk. Flere barn enn tidligere har heldagsplass. 25 barn i aldersgruppen 3 år til skolestart, har krevd en annen organisering av dagene.

Det var budsjettet med 7,6 årsverk, men måtte endre til 7,8 årsverk fra august som følge av stor barnegruppe og flere 100 % plasser.

Vi har hatt brukerundersøkelse blant foreldrene, og fikk gjennomgående bra tilbakemeldinger.

Vi jobber videre med det vi ikke fikk fullt så høye på score på; barns- og foreldres medvirkning.

Da ble dette tema på foreldremøte, og vi opplevde stort engasjement fra foreldrene.

I forhold til tillitsundersøkelsen som ble gjennomført i 2016 blant alle medarbeiderne, har vi jobbet spesielt med informasjon, som var et forbedringsområde.

Medarbeidere har deltatt på flere inspirerende og lærerike kurs.

Langtids sykefravær i 2017 er høyt. Barnehagen har hatt to langtids sykemeldinger. Med totalt 10 ansatte blir prosenter høye når et par er borte over lengre tid. Dette er løst med gode og kjente vikarer.

Økonomi

Kostander til vikarer er langt høyere enn budsjettet, men henger sammen med det som er nevnt i forgående avsnitt mht. langtids sykefravær. Vikarer som brukes har lavere ansiennitet, og medfører noe lavere personalkostnader. Netto gir dette et økonomisk positivt utslag hensyntatt sykelønnsrefusjoner.

Barnehagen har fornyet noe av utstyr og materiell, og som medfører noe høyere driftskostnader enn budsjettet. Totalt fikk barnehagen et positivt avvik på kr 90.000,- i forhold til budsjettet ramme.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	7,8	7,8	Lønn og sosiale utgifter	5 326	4 849
			Driftskostnader	257	186
			Inntekter	-1 702	-1 064
Sykefravær					
1-16 dager	1,6 %	0,5 %			
17 dager+	7,1 %	13,9 %	Mindreforbruk	-90	
Sum	8,7 %	14,4 %	Enhetsleder Anne Skribeland		

Natveitåsen barnehage

Tjenesteleveranse

Barnehagen har pr 31.12 17 60 barn og 13,8 årsverk fordelt på 17 personer.

Arbeid med tidlig innsats er et overordnet prinsipp, og er grunnleggende for alt som skjer og alt det vi gjør i barnehagen. Prosjektet trygge voksne ble avsluttet våren 2017, men barnehagen har fortsatt videre fokus på dette temaet.

For å oppnå målsettingen om at «Alle barn opplever et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer deres trygghet, helse, trivsel og læring» har barnehagen jobbet aktivt med refleksjon og utvikling av voksenrollen. Dette er en prosess som vi stadig er i utvikling på, og som er svært viktig for kvaliteten på barnehagetilbudet. Praksisen vår er i endring, og bevisste holdninger styrer i større grad våre handlemåter i forhold til barna. Barnehagen får gode tilbakemeldinger fra foreldrene som opplever at de ansatte møter og følger opp barna på en svært god måte. Vi har i tillegg stor fokus på lek og lekemiljø, og på uteliv, motorisk utfoldelse, utforskning og mestring. Tema dette året er «Sammen skaper vi magi». Her er målet å gi barna gode opplevelser i alt som skjer i barnehagen, og å inspirere til glede, kreativitet, fantasi, utforskning og mestring. Fokus på språk og språkutvikling er sentralt, og det å gi barna gode erfaringer med bøker, fortellinger og eventyr er et viktig grunnlag for utvikling av lese og skriveferdigheter i skolen. Som et ledd i dette arbeidet samarbeider vi med Birkenes folkebibliotek om mikrobibliotek i barnehagen. Barnehagen har også fokus på kosthold, og vi tilbyr sunn, god og næringsrik mat. Vi serverer frukt og grønt til alle måltider og vi tilstreber minimal bruk av sukker. Barnehagen har i 2017 opprettet egen facebook-side for å profilere seg i markedet, og denne brukes aktivt.

Personal

I løpet av 2017 har det vært stabil bemanning i barnehagen. Vi har hatt noen årsvikariater knyttet til permisjoner. Sykefraværsprosenten er til sammen på 12,9 %, og det er en nedgang på 3,2 % fra 2016. Fraværet skyldes i hovedsak langtidssykemeldinger i forhold til fysiske skader og flere gjennomførte operasjoner blant personalet dette året. Korttidsfraværet er lavt, 1,9 %. I perioder med mye sykefravær er det utfordrende for pedagogene å få gjennomført sin planleggingstid fordi det blir få ansatte igjen på avdelingen sammen med barna.

Barnehagen har kontinuerlig fokus på arbeidsmiljø. Vårt mål er at personalet skal trives på jobb, og at vi sammen skal gjøre hverandre gode. Vi har jobbet mye med positive holdninger i hverdagen, og vi opplever at dette gir positive effekter i barnehagen. AMU gruppa jobber også aktivt for å fremme et positivt og inspirerende arbeidsmiljø, og gruppa møtes annenhver uke.

Barnehagen har som mål å øke de ansattes faglige kompetanse. Med utgangspunkt i dette har vi startet opp med utviklingssamtaler mellom pedagogisk leder og assistent/fagarbeider.

Økonomi

Regnskapet viser et positivt årsresultat på kr 421 000,- Resultatet skyldes i stor grad at ansatte som har vært inne i vikariater har vært lavere lønnet enn årslønnen som ligger i hjemlene. Økonomien er utfordrende, og dette medfører at ting vi har behov for å anskaffe, som leker, materiell og utstyr delvis settes på vent. Bruk av vikar vurderes alltid ut fra nødvendig behov.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	13,8	13,8	Lønn og sosiale utgifter	8 892	8 411
			Driftskostnader	459	396
			Inntekter	-2 984	-2 019
Sykefravær					
1-16 dager	2,4%	1,9 %			
17 dager+	13,7%	11 %			
Sum	16,1 %	12,9 %	Mindreforbruk	-421	
			Enhetsleder	Mette Harberg	

Engesland oppvekstsenter

Tjenesteleveranse

Engesland oppvekstsenter består av barnehage og hele grunnskoleløpet. Pr. 1.1.17 var det 20 barn (26 plasser) i barnehagen og 62 elever på skolen. Pr.31.12.17 er det 17 barn (23 plasser) i barnehagen og 67 elever på skolen. Det var ni elever som startet i 1. klasse høsten 2017. Dette er hovedårsaken til nedgang i barnehagen og oppgang i skolen.

Både barnehagen og skolen har vært med i satsingen Trygge voksne. Skolen har vært med i Ungdomstrinn i Utvikling i tre semestre, og samarbeidet med UiA er nå avsluttet. Det er viktig å videreføre dette arbeidet, og bruke det vi har lært. Plan for trygt og godt skolemiljø ble ferdig til nyttår. Den er tilpasset ny §9a i Opplæringslova, og inneholder også plan for overgang barnehage – skole, og samarbeid mellom skole og barnehage. Skolen er i nå gang med å

utarbeide lokale læreplaner i fagene. For barnehagen kom det ny rammeplan fra august, og et viktig satsingsområde er å implementere den nye planen i barnehagens arbeid.

Barnehagen og skolen ble organisert som et oppvekstsenter fra 1. juni 2017, og ny leder ble ansatt i mai 2017. Det er allerede etablert et godt samarbeid mellom barnehagen og skolen. Valgfaget arbeidslivsfag har praksis i barnehagen, det har vært ulike felles arrangementer, og oppvekstsenteret har fått felles hjemmeside. Det å være et oppvekstsenter gir oss mulighet for å være mer fleksible, blant annet i forhold til SFO. Vi er en liten enhet som er opptatt av å være en del av lokalsamfunnet. Det har gitt oss positiv medieomtale i forbindelse med både kirkejubileet og med fruktordningen som vi har fått til på skolen med hjelp fra lokale krefter.

Personal

Skolen har hatt en krevende situasjon i forbindelse med bytte av leder våren 2017. Både skolen og barnehagen har fått tak i kvalifisert personale som gir uttrykk for god trivsel, og det var lite utskiftninger i 2017. Nedgang i barnetall i løpet av året har ført til færre årsverk i barnehagen.

Økonomi

Det relativt store mindreforbruket skyldes uforutsette inntekter i form av sykkelønnsrefusjoner og gjesteelever det ikke var budsjettet for. I forbindelse med sykemeldinger blir ofte vikarutgiftene noe lavere enn personalkostnadene til de som er sykemeldte, og det er heller ikke alltid vi får tak i vikar.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	20	18,5	Lønn og sosiale utgifter	12 711	12 509
			Driftskostnader	524	482
			Inntekter	-1 793	-1 063
Sykefravær:					
1-16 dager	1,5 %	1,7 %			
17 dager+	4,5 %	5,1 %			
Sum	6 %	6,8 %	Mindreforbruk	-486	
			Enhetsleder Wenche Reinertsen		

Birkeland skole

Tjenesteleveranse

Det var 485 elever på skolen ved utgangen av 2017.

Birkeland skole har hatt fokus på klasseledelse, Vurdering for læring og psykisk helse. Skolen har også deltatt i «Skolen som arena for barn og unges psykiske helse», som er et prosjekt i samarbeid med Utdanningsdirektoratet og Helsedirektoratet. I tillegg til dette har skolen deltatt i kommunens samarbeid med RVTS Sør gjennom prosjektet «Trygge voksne». Begge disse prosjektene er nå avsluttet, men har bidratt til at skolens ansatte har utvidet sin forståelse av hva som bidrar til god psykisk helse for elevene. Det blir viktig å fortsette med fokus på psykisk helse. Skolen skåret under gjennomsnittet på de nasjonale prøvene på 5. og 8. trinn. 8. trinn har samme gjennomsnitt som nasjonalt i lesing, og like under nasjonal gjennomsnitt i engelsk og

regning. Dette er en forbedring i forhold til når de samme elevene gjennomførte nasjonale prøver på 5.trinn. Selv om resultatene kan svinge fra år til år, da årskullene kan ha forskjellige forutsetninger og utfordringer, er spesielt resultatene i engelsk og lesing på 5. trinn lave. Skolen har som mål at flest mulig gjennomfører prøvene

Personal:

Skolen hadde 62 ansatte og 2 lærlinger ved utgangen av 2017. Dette er tredje skoleår der skolen har tilnærmet dobbelt pedagogressurs på 1. trinn. Fra høsten 2017 har skolen midler til ekstra pedagog på 2. og 3. trinn i forbindelse med tidlig innsats. Det er også satt inn ekstra assistent/fagarbeider på både 2. og 3. trinn i en mer fleksibel rolle hvor de bidra med sin kompetanse der det er behov. Det har likevel vært en totalreduksjon i behovet for antall assistenter/fagarbeidere skoleåret 2017/2018. De nye stillingene på 2. og 3. trinn gir skolen et godt utgangspunkt i arbeidet med å følge opp faglige resultater på «småskolen». Det har vært en del utskiftning av personal i skolen på grunn av diverse permisjoner, ekstra pedagoger på 1. trinn og tidlig innsats ressurs på 2. og 3. trinn. Kompetansekartlegging viser at skolen har mange lærere med formell kompetanse i norsk, men det er færre med formell kompetanse i matematikk og spesielt engelsk. Dette vil ha innvirkning på hva som vil prioriteres i forhold til videreutdanning for lærere. Det totale sykefraværet har økt litt fra i fjor til 6,5%, og er således litt over det som regnes som normalt.

Økonomi:

Skolen og SFO samlet fikk et positivt avvik på kr 0,2 mill. sammenlignet med budsjett. Dette skyldes hovedsakelig høyere inntekter på SFO som følge av flere barn enn det som var forventet. Skolens resultat endte i balanse. Tiltak i prosjekt balanse medførte innstramming på en del områder. Det har derimot vært nødvendig med anskaffelse av noe nytt IT materiell som f.eks. printere og projektorer. Vikarutgifter har vært mye høyere enn budsjettet, men sykkelønsrefusjoner har bidratt til at skolen likevel har gått i balanse.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	53,6	53,17	Lønn og sosiale utgifter	35 454	34 762
			Driftskostnader	1 464	1 337
			Inntekter	-4 217	-3 183
Sykefravær					
1-16 dager	1,8%	2,6 %			
17 dager+	3,8%	3,9 %			
Sum	5,6 %	6,5 %	Mindreforbruk	-215	
			Enhetsleder Kristian Cummings		

Tjenesteleveranse

Herefoss skole er en fådelt barneskole med 3 basisgrupper bestående av 1.-2. (9 elever), 3.-4. (7 elever) og 5.-7. (19 elever). I alt 35 elever pr. 31.12.17. Det var ikke SFO-drift frem til medio august 2017. Fra august var det 2 barn i SFO på mandager og tirsdager.

Det har vært, og er, et kontinuerlig arbeid knyttet til det å ha god klasseledelse, undervise i tråd med prinsippene i «Vurdering for læring», og være aktive i forhold til «Tidlig innsats». I forhold til målsetningene i handlingsplanen, fant vi behov for økt fokus på klasseledelse i tiden fremover. Det ble avtalt at Herefoss skole skal ha ekstern skolevurdering våren 2018 hvor tema vil være nettopp «Klasseledelse».

Det ble lagt vekt på samarbeid med eksterne aktører for å hjelpe de elevene som trengte ekstra oppfølging i forhold til faglig og sosial kompetanse, med positivt resultat.

Personal

Arbeidsmiljøet oppleves som positivt. Fokusområder i personalet var bl.a. oppfølging av systemanalysen som ble startet i 2016. Analysen gikk ut på å avdekke hvilke faktorer som var viktige, at alle parter arbeidet aktivt med for å skape en endring i den uro som var opplevd i lokalmiljøet og på skolen. Arbeidsgruppen var sammensatt av representanter fra relevante lag/foreninger/foresatte på Herefoss og offentlige etater som var naturlig å trekke inn i et slikt arbeid. Videre arbeidet vi med «Trygge voksne».

Skolen slet med å innhente kvalifisert og stabil vikar i forhold til høyt sykefravær. Mye av administrasjonsressursen til enhetsleder gikk derfor med til å dekke opp fraværet, noe som medførte en mer krevende arbeidssituasjon også for personalet i perioder.

Kartlegging viste behov for kompetanseheving i forhold til krav om 30 studiepoeng i engelsk, norsk og matematikk på barnetrinnene, spesielt i forhold til engelskfaget.

Skolen var bemannet med 3,96 lærerårsverk, 0,6 årsverk til administrasjon og 0,2 årsverk til SFO-ansatt.

Økonomi

Det høye positive avviket i inntekter skyldes i hovedsak sykkelønnsrefusjon, og store utfordringer med å få på plass vikar. Vikarutgiftene var kr 82.000 over budsjett. Siden en stor del av sykefraværet ble dekket opp av enhetsleder, delingstimer slått sammen, og at vikarlønn var lavere enn sykkelønnsrefusjon, sammen med innsparinger på enkelte poster, endte skolens budsjett med et vesentlig positivt avvik på kr 199.000. En annen årsak til det totale positive avviket var at SFO ikke var i drift før ved skolestart i august, og utgjorde kr 29.000. Totalt mindreforbruk ble kr 228.000.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	4,8	4,8	Lønn og sosiale utgifter	3 334	3 340
			Driftskostnader	108	110
			Inntekter	-271	-51
<u>Sykefravær</u>					
1-16 dager	1,4 %	1,8 %			
17 dager+	5,6 %	7,2 %			
Sum	7,0%	9,1 %	Mindreforbruk	-228	
			Enhetsleder Jarle Tommy Hansen		

Tjenesteleveranse

Valstrand skole har ca 170 elever. I årsberetningen fra 2016 går det frem at skolen er mottaksskole. Dette er som kjent ikke tilfelle lenger. Dette har medført noen mindre endringer i driften.

Skolen har deltatt på flere utviklingsprosjekter, som formelt er avsluttet i 2017. Det gjelder blant annet «Ungdomstrinn i utvikling» og prosjektet «Trygge voksne» i samarbeid med RVTS. Skolen har opplevd at disse prosjektene har tilført skolen mye i forhold til en god videreutvikling, og viderefører prosjektene som en naturlig del av driften.

Høsten 2017 startet skolen å være øvingsskole i samarbeid med UIA. Dette oppleves som svært spennende, og vi mener at dette også tilfører skolen ny og verdifull kompetanse. Studentene har gitt uttrykk for at de er svært fornøyd med skolen som praksisplass.

Personal

Skolen har 24,1 årsverk ved utgangen av 2017. Dette er en reduksjon fra 2016 som skyldes bortfall av behov for mottaksgruppe. I forbindelse med «Prosjekt balanse», har skolen også redusert administrasjonsressursen med 0,4 årsverk.

Høsten 2017 fikk skolen ny rektor og konstituert rektor gikk tilbake til stilling som assisterende rektor. Skolen har et stabilt personale, og vi har også i skoleåret 17/18 medarbeidere som tar utdanning gjennom videreutdanningsreformen – «Kompetanse for kvalitet».

Personalet gir gode tilbakemeldinger i forhold til arbeidsmiljøet og skolen oppleves som en god arbeidsplass.

Det har vært en ytterligere reduksjon i korttidsfraværet sammenlignet med 2016. Sum fravær er derimot høyere enn i 2016. Dette er knyttet til høyere langtidsfravær enn i 2016. Det er ingenting som tyder på at langtidsfravær skyldes forhold på arbeidsplassen.

Økonomi

Valstrand skole fikk et negativt resultat i 2017 på kr 0,14 mill. Dette forklares med betydelig bortfall av budsjetterte inntekter knyttet til mottakselever. Det er blitt brukt mindre midler på lønn og sosiale utgifter enn budsjettert. Skolen har mottatt sykelønnsrefusjon, uten at tilsvarende beløp har blitt brukt til vikarer. Dette som en følge av god organisering og fleksible medarbeidere.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	25,6	24,1	Lønn og sosiale utgifter	16 933	17 158
			Driftskostnader	1 064	178
			Inntekter	-1 341	-825
Sykefravær					
1-16 dager	1,9%	1,7 %			
17 dager+	3,7%	7,4 %	Merforbruk	145	
Sum	5,6%	9,1 %	Enhetsleder Arnold Aas		

Tjenesteleveranse

Kulturskolen for Lillesand og Birkenes kommune hadde i 2017 ca. 210 elever med egenandel i individuell- og gruppeundervisning.

I tillegg tilbys det undervisning i barnehage, skole-klassekorps og 4 korps; Engesland, Birkeland, Lillesand og Høvåg brass. Omlag 440 barn og unge i begge kommuner har mottatt tilbud fra kulturskolen i 2017. Det står per d.d. (mars 2018) ca. 130 elever på venteliste. Kulturskolen har pr i dag 26 ulike tilbud på individuell instrumentundervisning og gruppeundervisning inkludert korps.

I Lillesand var det 109 elever med egenandel våren 2017. Høsten 2017 var antallet økt til 123. I Birkenes var det 55 elever med egenandel vår 2017, som økte til 88 elever høst 2017. Lillesand har i tillegg 25 elever på Høvåg skole i klassekorps tilbud og 72 barnehagebarn i Framsyn barnehage uten egenandel. Dette er et samarbeid som kulturskolen har med skole og barnehage i Lillesand kommune.

Det har vært varierende antall korpselever gjennom året, men er ca. 120 i Lillesand/Høvåg og ca. 50 i Birkenes/Engesland ved utgangen av 2017.

I 2017 var det en venteliste på tilsammen 120 barn; 85 i Lillesand og 35 i Birkenes. Lengst ventetid er det på piano; opp til 5 år.

Etter ønske fra begge eierkommunene, startet vi et nytt samarbeid med barnehagene i 2017. Framsyn barnehage i Lillesand (Høvåg) var først ute. Tilbudet heter «Kulturskattekisten» med temaer som dans, sang, musikk og teater. Dette tilbudet ønsker vi å rullere mellom alle de kommunale barnehagene i begge kommuner.

Høsten 2017 startet et prosjekt med klassekorps på Høvåg skole. Dette tilbudet erstatter musikkundervisningen for 3 klasse. Tilbudet er et samarbeid mellom Høvåg brass(korps), Høvåg skole og kulturskolen.

Høsten 2017 startet to nye dansegrupper på Birkeland. Tilbudet er i SFO tiden for 1-4 klasse, og er tatt godt imot.

Flere av kulturskolens elever gjennomførte «Trygg på scenen» kurs høsten 2017, «Musikkteori kurs/fordypningsprogram» og diverse ensemble- og band kurs er også gjennomført. Flere i samarbeid med andre kulturskoler i Agder.

Fremover vil det være fokus på å skaffe funksjonelle undervisningslokaler i begge kommuner. Her er det igangsatt prosjekter. Videreføre og videreutvikle alle våre tilbud, samt oppstart av enkelte etterspurte tilbud blir et annet viktig fokusområde.

Kulturskolen jobber med å fornye seg for å bli mer synlige i markedsføring. Dette gjøres i disse dager ved å endre navn: Blink- Kulturskole, ny hjemmeside: www.blink-kulturskole.no og ny logo.

I 2018 skal det gjennomføres brukerundersøkelser, og tilbudene skal evalueres. Likeledes skal samarbeidet om Kulturskolen mellom eierkommunene evalueres. Resultatene av dette arbeidet skal legges frem for politikerne høsten 2018.

Personal

Det er 22 ansatte i Kulturskolen med høy faglig kompetanse. Vi har fokus på arbeidsmiljø, men det er store utfordringer knyttet til det å kunne samle lærerne pga. mange små stillinger. Det er 5,2 årsverk fordelt på 22 ansatte. Enhetsleder har 100 % stilling, men hvor 52 % utgjør administrasjon. I tillegg 0,18 årsverk til merkantil hjelp. Dette er krevende med 22 ansatte. Det var lite sykemeldinger i 2017.

Økonomi

Mindreforbruket på kr 110.000 skyldes lavere personalkostnader enn budsjettet i vårsemesteret i påvente av ansettelse.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	5,2	5,2	Lønn og sosiale utgifter	3 502	3 790
			Driftskostnader	414	303
			Inntekter	-3 126	-3 192
Sykefravær:					
1-16 dager	0,6%	0,1 %			
17 dager+	6,5 %	0,4 %	Mindreforbruk	-110	
Sum	7,1 %	0,5 %	Enhetsleder Nina Martinsen		

Ressurssenteret

Tjenesteleveranse

Ressurssenteret bestod i januar 2017 av helsestasjon, psykisk helse og rus, PPT, SLT, flyktning tjeneste og psykomotorisk fysioterapi. Barneverntjenesten er organisatorisk lagt til Ressurssenteret, men tjenesten utføres av det interkommunale barnevernet ledet av Kristiansand kommune. Etter omorganisering sommeren 2017 ble også spesped. barnehage og læringssenteret en del av Ressurssenteret. Fokus har i hele 2017 vært å gi brukere av senteret gode møter med hjelpesystemet. 2017 har vært et spennende år for kompetanseheving og flere medarbeidere har enten gjennomført eller påbegynt videreutdanning dette året. Enhetsleder ved Ressurssenteret rapporterer til kommunalsjef oppvekst.

Ressurssenteret har som mål å tenke helhetlig og tverrfaglig. Brukermedvirkning, tverrfaglighet og inkludering er viktige stikkord i vårt fokus.

Brukere skal få et individuelt tilpasset tilbud som er riktig ut fra de forutsetninger som er beskrevet. Det er et mål å komme inn tidlig for å kunne forebygge i stedet for å skulle arbeide endringsfokusert i ettertid. Mye innsats rettes derfor mot foreldre til de helt små barna.

Av tiltak i handlingsplanen trekkes spesielt frem at:

- Modellprosjektet er gjennomført og elektronisk modell laget (ferdig januar 2018).
- Helsestasjonens fokus på foreldreveiledningsprogrammet COS-P fortsetter. Dette er et svært effektivt og nyttig kurs som er godt likt av brukerne.
- Det systemiske arbeidet i PPT har hatt høyt fokus, likevel slik at stort press på tjenesten utfordrer hvor mye tid som er tilgjengelig til dette
- Tverrfaglig råd er i gang, dette er godt mottatt av både ansatte og brukere. Hensikten er å gi råd tidlig å sluse problemstillingen til rett instans så fort som mulig.
- Kompetanseheving både i forhold til testkompetanse (PPT) og veiledningskompetanse (helsestasjon, psykisk helse) er påbegynt eller gjennomført.
- Stort fokus på utnyttelse av egen kompetanse på tvers av fagområdene.

Fellesområde

Ressurssenteret er sammensatt av mange fagområder, og også i 2017 var det flere av tjenestoområdene som opplevde ekstra krevende forespørsler eller stort press på tjenesten. Enhetsleder, merkantil ressurs, psykomotorisk fysioterapi og rådgiver er knyttet til fellesområde. I 2017 har mye tid blitt brukt til modellprosjektet. Dette har resultert i en elektronisk modell som ligger tilgjengelig på kommunens nettside. Modellen skal gjøre det lettere for ansatte å finne egnede tiltak/vei i forhold til å hjelpe barn som de opplever har behov for det. Utarbeidelse av modellen ble finansiert med midler fra barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (bufdir.).

Helsestasjon

Helsestasjonen har ansvar for jordmortjeneste, helsestasjons- og skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom, psykisk helse for barn og unge, flyktinghelsetjeneste, samt oppgaver innenfor smittevern. I 2017 ble det gjennomført 5.776 konsultasjoner innenfor helsestasjonens ansvarsområde. Dette er en økning på nesten 18% fra 2016. Totalt hadde helsestasjonen 8.769 brukerrelaterte kontakter, som inkluderer konsultasjoner, telefonkontakt, brukerrelaterte samarbeidsmøter og brev. Det ble født 60 barn i kommunen i 2017. Nye retningslinjer innført i 2017 har medført en del endringer i tjenesten. Fortsatt mangler legetilbud ved helsestasjon for ungdom. Det er svært utfordrende at en stor del av helsestasjonens tilbud finansieres ved tilskudd og prosjektmidler. Dette skaper uforutsigbarhet både for brukere og ansatte

Psykisk helse

Avdeling for psykisk helse og rus gir tjenester til voksne med psykisk helse og/eller rusutfordringer. I 2017 var det høyt sykefravær i psykisk helse og rus. Dette har påvirket driften. Det meste av tiden har gått til direkte pasientarbeid. Det er rundt 140 pasienter, noe som er en økning fra 2016 på ca 20 pasienter. Av dette er ca 90 brukere nye pasienter og 70 pasienter har avsluttet oppfølging.

Flyktingetjenesten

Flyktingetjenesten hadde i 2017 høy aktivitet med 27 nye bosatte, og mange saker å følge opp. 11 av de bosatte var under 18 år. Det var 1 familiegjenforening. 5 av de bosatte er enslige. Et flertall av de bosatte har behov for utdanning i Norge, og har derfor grunnskoleopplæring for voksne som hovedinnholdet i sitt introduksjonsprogram. Andre har språkpraksis i tillegg til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Introduksjonsprogrammet er helårig på full tid, og skal gi grunnleggende kvalifisering. Ved utgangen av året var det 40 personer i introduksjonsprogrammet. Læringscenteret er en nær samarbeidspart.

Læringscenteret

Birkenes læringscenter har i 2017 spesielt gitt opplæring til voksne i kommunen. Det tilrettelegges etter hvilke behov som foreligger. Antall elever og deltakere varierer en del. Dette ble spesielt merkbart når SANA mottaket ble lagt ned i 2017. Læringscenteret hadde 60 deltakere i 2017.

Spes.ped barnehage

Spes.ped barnehage yter tjenester til barnehager hvor barn er vurdert å ha særlige behov. Dette gjerne som følge av utredning fra PPT. Dette er et viktig satsingsfelt for tidlig innsats. Ansvar ble flyttet til Ressurssentret i 2017, en organisatorisk endring som anses som vellykket, blant annet fordi samarbeidet med PPT blir lettere. Det var i store deler av 2017 vakant stilling som spesialpedagog knyttet til ansvarsområdet.

Barneverntjenesten

Barneverntjenesten har ansvar for oppfølging av barn og familier som omfattes av barnevernloven. I Birkenes kommune ivaretas denne tjenesten av et interkommunalt samarbeid med flere andre kommuner med Kristiansand som vertskommune. Det har vært arbeidet med flere tunge saker i 2017. Generelt i Agder er det en økt bekymring rundt enkelte ungdomsmiljøer. Dette gjelder også enkelte ungdommer fra Birkenes. Barneverntjenesten hadde flere plasseringer i fosterhjem/institusjon i 2017 enn hva som var forutsatt, samtidig var det et mindreforbruk på tiltak i hjemmet. Dette er ikke en ønsket utvikling og det arbeides for å snu dette.

SLT

SLT koordinator har en viktig koordineringsoppgave mellom kommunale tjenester og kriminalitetsforebygging. SLT koordinator involverer seg i kjernegrupper, råd og utvalg, skriver høringsuttalelser og koordinerer politiråd. SLT koordinator er også tiltenkt en rolle inn i det nye ungdomsrådet som kommunen oppretter. Ungdomsloven har også vært organisert her og har hatt oppfølging med flere ungdommer i 2017. Dette er et viktig arbeid som bør prioriteres videre. Dersom innsatsen fra SLT koordinator skal opprettholdes må stillingen økes.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)

PPT er en rådgivende instans for skole, barnehage og foreldre, og skal være et støtte- og hjelpeapparat for disse. PPT er hjemlet i Barnehagelovens § 19 c og Opplæringslova § 5-6, og er en lovpålagt tjeneste. PPT har et todelt mandat; PPT skal arbeide med barn/elever med særlige behov, utarbeide sakkyndige vurderinger og bistå skoler og barnehager med kompetanse og organisasjonsutvikling slik at alle elever blir ivaretatt.

PPT er opptatt av å skape gode relasjoner til samarbeidspartnere og ønsker å være synlig på lokalt nivå. Det er i 2017 gjort store endringer i henvisningsrutiner og nye maler er laget. Dette for å få ned presset på PPT, og samtidig gi riktig tilbud til de barna som har behov.

I løpet av høsten 2017 er det fastsatt regelmessige tider for ressursteam på skolene.

PPT i kommunen driver kompetanseutvikling sammen med de andre kommunene i Aust-Agder og er med i ledernettverk i fylket. PPT utarbeidet totalt 110 nye eller fornyede sakkyndige vurderinger i 2017 og et stort antall restanser ble avsluttet. Venteliste er borte. PPT har pr i dag et utdatert fagsystem som planlegges og skiftes ut.

Personal

Ressurssenteret har gjennom hele 2017 slitt med liten plass, og for lav bemanning på merkantil. Dette går utover effektiviteten og produksjonen ved enheten, sannsynligheten for avvik øker også.

Ressurssenteret har mange prosjektstillinger som avsluttes i 2018. Det vil ikke være mulig å opprettholde samme tilbud dersom disse ikke videreføres ved bruk av kommunale midler. Ressurssenteret hadde i 2017 et akseptabelt sykefravær, men målet er å komme ned mot 5 %. Alle avvik fra budsjettert bemanning kan tilskrives eksternt finansierte prosjekter. Disse har totalt utgjort i underkant av 3,0 årsverk i 2017. I 2017 fikk vi også ekstratilskudd til utvikling av elektronisk modell for tidlig identifikasjon av barn i risiko. Dette medførte også samlet sett et bedre resultat.

Økonomi

Ressurssenteret fikk totalt et positivt avvik sammenlignet med budsjettert ramme på kr 1,0 mill. Dette skyldes høyere ekstratilskudd fra staten enn forutsatt i budsjettet. Kostnader til barnevern- og flyktningetjeneste ble isolert sett høyere enn budsjettert. De andre tjenestene fikk et mindre positivt avvik, eller et resultat omtrent på budsjett.

Innen Flyktningetjenesten er refusjoner fra staten, særlig mht. ekstratilskudd ved bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne, høyere enn budsjettert. Ekstratilskuddet er postert samlet på flyktningetjenesten, mens utgiftene er fordelt på de ulike tjenesteyterne/avdelingene.

Ekstratilskuddet er tildelt på bakgrunn av kommunens dokumenterte utgifter.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	25,9	26,1	Lønn og sosiale utgifter	27 249	26 195
			Driftskostnader	22 085	16 798
			Inntekter	-18 652	-11 315
Sykefravær					
1-16 dager	1%	1,1 %			
17 dager+	5%	5,2 %			
Sum	6 %	6,2 %	Mindreforbruk	-995	
			Enhetsleder Terje Bakken		

Administrasjon oppvekst

Tjenesteleveranse

Administrasjon oppvekst består, etter ny organisering fra 1. juni, av kommunalsjef og rådgiver med strategisk og samordnende funksjon for området oppvekst. Alle tjenestene skal utøves etter lov og forskrift, og det skal gjennomføres tilsyn og kontroll med både de kommunale og private tjenestene som ivaretas innenfor område. I tillegg skal det drives et utviklingsarbeid som fremmer kvalitet.

I 2017 har det vært fokus på helhetlig samarbeid; dvs. hvordan jobbe med tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid på tvers av enhetene. Ressurssenteret ble en del av området oppvekst fra

januar. Dette har i enda større grad gitt mulighet for å jobbe på tvers og sikre en helhetlig tilnærming. Kravene til kommunen, i forhold til tverrfaglig arbeid, øker. Det er derfor nødvendig å utvikle strukturer og system for å sikre dette. Modellkommuneprosjektet, som har vært ledet av Ressurssenteret, har involvert hele oppvekstområdet. Dette prosjektet er et eksempel på tverrfaglig og helhetlig arbeid.

Prosjektene «Skolen som arena for barn og unges psykiske helse» og «Trygge voksne» ble avsluttet som prosjekt våren 2017. Det ses nå på ulike måter å sikre at det videreføres. Gjennom godt samarbeid med barnehagene, har vi innhentet ekstern kompetanse for å implementere ny rammeplan. Dette er et arbeid som videreføres i 2018.

Det har i flere år vært jobbet med å dreie fokus fra spesialundervisning til tilpasset opplæring. Det er gledelig å se statistikk som fra 2016 til 2017 viser at spesialundervisningen er redusert fra 10,3 % til 7,3 % og vi ligger nå under landsgjennomsnittet. Tilpasset undervisning er et kontinuerlig arbeid som fortsatt må ha fokus. Det blir viktig å fortsette å dreie ressursene som tidligere ble brukt på spesialundervisning mot tilpasset opplæring.

En felles plan for utdanning; Miljø for lek og læring, ble påbegynt i 2017 og skal ferdigstilles i 2018.

Administrasjon oppvekst har ansvar for et overordnet forsvarlig system i forhold til grunnskole. Det ligger et stort «påse» ansvar som administrativ skoleeier er hjemlet i §13.10 og i § 9A i opplæringsloven. Vi har jobbet med å utvikle nye rutiner og systemer, f.eks. for skoleskyss. Dette for å sikre likhetsprinsippet i saksbehandling, også i de sakene som går på tvers av enhetene. Dette har medført at vi på flere områder har måtte endre praksis.

På barnehageområdet har myndighetsoppgaver, knyttet til egne og private barnehager, hatt fokus. Fagutvikler har deltatt på studier angående barnehagemyndighetens ansvar.

Kommunestyret har innarbeidet midler til ny barnehage i økonomiplanen 2018-2021. I den forbindelse har det vært jobbet med å finne egnet tomt. Det har vært vurdert og jobbet med ulike alternativer, men endelig løsning er ikke på plass.

Det ble satt av midler til investering innenfor IKT. Dette har medført at vi har startet på et utstyrløft i skolene, og økt pc tetthet pr elev noe. Det gjenstår enda store behov, og det må følges opp med kompetanseheving av de ansatte.

Det er økende antall elever ved Birkeland- og Valstrand skoler. Som følge av dette, er det igangsatt et arbeid for å vurdere behov for økt kapasitet. Kulturskolen har pr i dag ikke gode nok eller mange nok undervisningslokaler.

Personal

Administrasjon oppvekst består i det daglige av kommunalsjef og fagutvikler. I tillegg ligger det stillingshemler knyttet til undervisning, skyss og ikt . Spesialpedagogisk team er overført Ressurssenteret i 2017.

Oppvekst favner et stort område, og det er sårbart når kompetanse på området og fagsystemer ligger til en person. Det er ikke mulig å bygge tvillingkompetanse når to personer skal dekke oppgavene som er pålagt gjennom lov, i tillegg til daglige driftsoppgaver og saksbehandling som skal ivaretas. Det er fremdeles et etterslep som påvirker muligheten for å utføre oppgavene

innenfor frister. Korttidsfraværet er lavt, og med få personer får man store utslag ved eventuelle langtidssykemeldinger.

Økonomi

Totalt fikk administrasjon oppvekst et positivt avvik på kr 0,9 mill. sammenlignet med budsjett.

Skole felles

Det ble en rimeligere skyssløsning på noe av skoletransporten enn forutsatt i budsjettet. I tillegg er inntektsrefusjoner fra staten høyere enn budsjettet. Det er et merforbruk på kjøp av tjenester fra andre.

Barnehage felles

Det ble ikke tilsatt spesialpedagog i 2017 som forutsatt i budsjettet, som medførte lavere personalkostnader. Dette er løst ved å kjøpe tjenester for å dekke opp bemanning for barn med rettigheter etter barnehageloven. Det har vært en stor økning på barn med spesielle rettigheter i løpet av høsten. Dette medfører en større fart inn i 2018 enn det som er forutsatt i budsjettet. I forhold til at målet er tidlig innsats, er det positivt at vil nå øker innsatsen på et tidlig tidspunkt.

Driftstilskudd til privat barnehager ble omtrent på budsjett. Det har vært en økning i antall barn som går i private barnehager i andre kommuner. Dette har medført et merforbruk.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	6,9	4,0	Lønn og sosiale utgifter	4 974	5 018
			Driftskostnader	46 881	45 734
			Inntekter	-4 605	-2 582
Sykefravær:					
1-16 dager	0,3 %	1,0 %			
17 dager+	9,0 %	10,3 %	Mindreforbruk	-920	
Sum	9,2 %	11,3 %	Kommunalsjef Marianne Moen Knutsen		

Hjemmetjenesten

Tjenesteleveranse

Enhet hjemmetjenester har som mål at innbyggerne skal bo lengst mulig i eget hjem, og motta tjenester der istedenfor i institusjon. Det satses på økt kartlegging av søkere til kommunale tjenester som hjemmesykepleie og praktisk bistand. Rehabiliteringsavdelingen har foretatt 19 kartleggingsbesøk i forbindelse ved søknader om praktisk bistand i 2017. Det var totalt 380 ulike henvendelse/henvisninger til rehabiliteringsavdelingen. Ved slutten av året hadde hjemmesykepleien 101 brukere, og det var 84 brukere som mottok praktisk bistand. Dagtilbudet for personer med demens har hatt 6 brukere. Aktivitetssenteret for eldre har hatt 70 registrerte brukere fordelt slik: hjemmeboende 30, sykehjem 17, aldersbolig 6, servicebolig/Rognlia 17.

Sju medarbeidere har startet opp med opplæringsprogrammet velferdsteknologiens ABC. Det er fokus på å øke kunnskapen om velferdsteknologi, og identifisere de muligheter dette gir.

Hjemmesykepleien og hjemmehjelpen har tatt i bruk mobil pleie. Det er et elektronisk arbeidsverktøy der medarbeidere via mobiltelefoner har tilgang til arbeidslister og journalsystemet.

Det ble gjennomført en brukerundersøkelse i desember. Det oppleves at vi er blitt mer selektiv i utvelgelsesprosessen av aktuelle kandidater til tilbudet hverdagsrehabilitering. Dette gjør at andelen brukere er redusert, men samtidig oppleves det at brukerne som tilbys opplegget har bedre utbytte og klarer å følge det bedre opp. Vi hadde 4 hverdagsrehabiliteringspasienter i 2017. Rehabiliteringsavdelingen har startet opp Frisklivsresept. Frisklivsresept er et oppfølgingstilbud til brukere med behov for hjelp til motivasjon med livsstilsendringer. Tilbudet vil være et av de store satsingsområdene til rehabiliteringsavdelingen i 2018. Birkenes kommune har takket ja til å bli med i et felles kommunalt responscenter i samarbeid med Agder kommunene. Responscenteret er beliggende i Kristiansand og tilbyr en helhetlig tjeneste for trygghets- og varslingsteknologi. Kommunenes trygghetsalarmer kobles til responscenteret i uke 8 i 2018.

Personal

Hjemmetjenesten har hatt et lavt sykefravær. Enheten har teamleder for rehabilitering og teamleder for aktivitetssenteret. Det er omdisponert stillingshjelm, og det vil bli ansatt teamleder for hjemmehjelp og hjemmesykepleie i 2018. Enheten har tre medarbeidere som er under videreutdanning. De tar master i rus og psykiatri, master i spesialisering innen rehabilitering og helsefremming ved kronisk helsesvikt og master i helseledelse.

Økonomi

Mindre forbruket skyldes lavere personalkostnader enn forutsatt i budsjettet (inkludert sykkelønsrefusjon). Det er unnlatt å leie inn vikarer i vakante stillinger, og ved fravær når det har vært mulig. Vi har en merinntekt på avgiftsfritt salg av varer og refusjoner fra andre.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	31,2	32,2	Lønn og sosiale utgifter	23 092	22 494
			Driftskostnader	2 614	2 533
			Inntekter	-4 229	-2 826
Sykefravær:					
1-16 dager	1,6 %	1,2 %			
17 dager+	3 %	3,2 %			
Sum	4,7%	4,5 %	Mindreforbruk	-724	
			Enhetsleder Trude Murberg		

Tjenesteleveranse

Enhet sykehjem består av sengeavdeling, kjøkken, kantine og vaskeri. Det er en teamleder med ansvar for kjøkken, vaskeri og kantine og to teamledere på sykehjemmet.

Sengeavdelingen er fordelt på 22 langtidsplasser og 10 korttidsplasser. Pga. ledig kapasitet på sykehjemmet, har vi solgt plasser til nabokommune som hadde behov for å kjøpe kapasitet. I 2017 har det vært arbeidet på sykehjemmet med læringsnettverket Gode pasientforløp; et samarbeid mellom Sørlandet sykehus HF og Aust- og Vest-Agder kommuner med fokus på å sikre helhetlige, koordinerte, trygge tjenester; et kvalitetsarbeid i praksis.

Det var et mål at sykehjemmet skulle bli sertifisert til livsgledesykehjem. Dette er utsatt fordi det ikke ble funnet midler til livsgledekoordinator.

Fagutviklingssykepleier er lagt inn under sykehjemmet, men har ansvarsområde og arbeidsoppgaver i flere enheter i Helse og velferd, og har en viktig funksjon og rolle når det gjelder systematisk fagutvikling og kvalitet i hele tjenesteområdet.

Kjøkkenet produserer mat til pasienter på sykehjemmet og hjemmeboende. I tillegg til produksjon og salg av mat til kantina og noe cateringvirksomhet. Kjøkkenet har implementert fagprogrammet AIVO som ivaretar lovkrav til merking av mat både på næringsinnhold, allergener og annet. Økt aktivitet gir økte innkjøpskostnader samt økt inntjening. Kantina har god og jevn drift.

Personal

En oppfølging av tillitsundersøkelsen i 2016, er samarbeid med NAV arbeidslivssenter som gav støtte til arbeidsmiljøsamlinger. Det ble gjennomført 4 arbeidsmiljøsamlinger i 2017 som ble ledet av intern prosessveileder. Ansatte gav god tilbakemelding. Sykefraværet er hovedsakelig på sengeavdelingen. Årsaken til sykefraværet er sammensatt. Det gjennomføres sykefraværsoppfølging, og tilbakemelding er at langtidsfravær i stor grad skyldes ytre forhold. Det arbeides jevnt og systematisk med sykefraværsoppfølging.

Økonomi

Sykehjemmet har et positivt avvik på kr 1,9 mill.. Dette skyldes i stor grad salg av sengeplasser til nabokommune, og mindre forbruk på enkelte poster; dette gjelder blant annet innleie fra vikarbyrå, ekstrahjelp og andre småposter. Det har vært en nøktern drift. Samtidig har det vært overforbruk på innkjøp av møbler og utstyr. Det skyldes at utstyr på kjøkkenet måtte skiftes ut før planen. En annen årsak er at boveiledertjenesten hadde behov for arealer på sykehjemmet. Det ble nødvendig med nytt møterom med møbler og elektronisk utstyr. Dette er kostnadsført i drift.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	40,6	42,8	Lønn og sosiale utgifter	34 729	33 593
			Driftskostnader	5 677	4 888
			Inntekter	-9 611	-5 766
Sykefravær					
1-16 dager	2,4 %	2,5 %			
17 dager+	7,7 %	8,5 %			
Sum	10%	11 %	Mindreforbruk	-1 921	
			Enhetsleder May Kristin Ødegård		

Boveiledertjenesten

Tjenesteleveranse

Boveiledertjenesten yter bistand og opplæring og omsorg til mennesker med nedsatt funksjonsevne, herunder mennesker med utviklingshemming og/eller andre omfattende hjelpebehov.

Tjenesten har fire boenheter i Smedens Kjerr 50, hvorav en leilighet ble tatt i bruk som avlastningsenhet i 2017. På Digerhaug er det åtte boenheter og en avlastningsenhet. Det er fire barn/ungdom som har avlastning i egen kommune. På Birke dagsenter har 12 brukere sitt dagtilbud; to nye deltakere i 2017.

Tjenestene omfatter også miljøarbeid hos 6 personer som bor utenfor bofellesskap. 57 personer har vedtak om støttekontakt, en økning på 7 fra 2016. Åtte familier har vedtak om privat avlastning og 15 personer mottar omsorgslønn, en økning på to fra 2016. Onsdagsklubben organiseres gjennom støttekontaktordningen, og er et aktivitetstilbud på kveldstid.

Det er krevende å ikke ha en bedre tilrettelagt institusjon for avlastning. Det er press på denne tjenesten, og kommunen mangler plasser. Kommunen kjøpte tre plasser i andre kommuner i 2017. I budsjett 2018 er det vedtatt å bygge ny avlastningsinstitusjon/bolig som vil bety at alle midlertidige løsninger vil bli avvirket. Prosessen ble igangsatt umiddelbart etter vedtak.

Det ble også vedtatt å opprette midlertidig avlastning i lokaler i helse-og omsorgssenteret (tidligere sykehjemmet). Kjøp av to plasser i annen kommune ble avvirket 31.12.2017. Teamleder ble ansatt på deltid fra september. Det meste var på plass ved oppstart 01.01.2018.

Klager på tjenesteytingen avklares gjennom samtaler og møter. Det gjennomføres ansvarsgruppemøter slik at eventuelle utfordringer løses der. Det var ingen klager på vedtak som måtte oversendes fylkesmannen i 2017.

Kommunen mottok prosjektmidler på kr 450.000 for å utvikle samarbeidet med pårørende. Prosjektet startet opp i 2017. Dette er et samarbeid med Norsk forbund for utviklingshemmede (NFU) og Lillesand kommune. Det har vært jobbet godt med prosjektet gjennom hele 2017, og det videreføres i 2018.

Det er registret 73 avvik av ulik alvorlighetsgrad. Alle avvik blir fulgt opp av teamleder og eventuelt av enhetsleder ved behov.

Smedens kjerr/service og ambulerende

Det har vært et rolig år, hvor mye har vært på det jevne. Målet er at alle skal få en meningsfull hverdag. Beboerne er på dagsenter fire dager i uka. Den femte ukedagen er hjemmedag. Brukerne har vært på 14 dagers ferie på Lanzarote. En har vært på ferie på Solgården i Spania. Personalet får ingen ekstra lønn utover fastlønn for å være med på tur. Smedens arrangerte Karaokekveld og inviterte med utviklingshemmede fra Lillesand og samlet ca 40 personer. Utrolig vellykket. Ellers er brukerne med på mange ulike aktiviteter.

Å være ansatt i boveiledertjenesten er spennende med mange små og store utfordringer. Den som klarer å se det store i det lille, blir velsignet med mange gylne øyeblikk.

Digerhaug:

Birkenes kommune

Digerhaug er en spennende arbeidsplass med mange ulike utfordringer og fantastiske brukere. Alle har svært ulike interesser og deltar derfor på mange ulike aktiviteter i løpet av året. Flere har særinteresser og deltar lite i organiserte aktiviteter, men deltar på tilbud som er tilpasset deres interesser. Av aktiviteter flere deltar på kan nevnes: julebord i Lyngdal, grilling på Rislåvollen og dansegalla, alt i regi av NFU. Seks stykker deltok på Hovdenleiren i mars og 6 stykker deltok sammen med familien sin på vårt eget julebord i kantina. Det etterstrebes å holde en tett dialog med brukernes pårørende.

Ansatte arbeider kontinuerlig for å tilrettelegge et tilbud tilpasset den enkeltes behov, og innenfor de ressurser og den bemanningen enheten er tildelt.

Dagsenteret:

Dagsenter har hatt et fint år med mye aktiviteter og utflukter. Enheten har holdt på de trygge aktivitetene, samt prøvd seg på litt nye ting av ulike slag.

Aktiviteter brukerne holder på med er f eks strikking, tennbriketter, såpestøyping, matlaging, maling på tekstil, og andre småting.

Brukerne pakker fortsatt serviceesker for Uldal vinduer. Denne jobben er gull verd fordi den mestres av de fleste. Det arrangeres jule- og påskeaktiviteter og salgsdager på kommunehuset, samt en aktivitetsuke på sommeren. To damer har i oppdrag å ombringe internposten, og å tømme papirsøppel for hele huset.

Den årlige Danmarksturen ble vellykket som vanlig. Dette er årets høydepunkt for alle på dagsenteret.

Dagsenter har fortsatt et godt arbeidsmiljø, og alle gjør en fantastisk god jobb.

Personal:

Samlet sett er sykefraværet litt lavere enn i 2016. Alle sykemeldte får god oppfølging. Det forsøkes tilrettelegging så langt det lar seg gjøre.

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse for ansatte i turnus er 52 %. 19 % av de ansatte har stillingsstørrelse under 60 %. Det er noe ufrivillig deltid. Det er ikke ansatte på jobb når det ikke er brukere til stede. Tjenesten har mye oppmerksomhet på heltid og mulighet for ansatte til å øke opp sin stilling når stillinger er ledige. Samtidig må krav til kompetanse ivaretas.

Ansatte har deltatt i ulike kompetansehevende interne og eksterne kurs/opplæring.

I 2017 har tjenesten hatt et spesielt fokus på pårørendesamarbeid.

Boveiledertjenesten har medarbeidere og teamledere med stort fokus på brukernes individuelle behov innenfor enhetens økonomiske rammer.

Økonomi:

Boveiledertjenesten har et negativt avvik sammenlignet med budsjettert ramme på kr 0,7 mill. Presset på avlastning har vært stort og det har vært behov for å utvide tilbudet. Det var også et økt behov innen støttekontakt, Planlegging og etablering av ny avlastningsenhet måtte starte opp for å være på plass til 1. Januar. Øvrig forklaring er endringer i rammebetingelsen for statstilskudd ressurskrevende tjenester samt noe merforbruk innen øvrige driftsutgifter.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	22,6	24	Lønn og sosiale utgifter	22 432	21 246
			Driftskostnader	4 237	3 338
			Inntekter	- 4 094	- 2 699
Sykefravær					
1-16 dager	2,2%	1,6 %			
17 dager+	6,4 %	6,9 %			
Sum	8,6%	8,5%	Merforbruk	690	
			Enhetsleder Signe Ann Jørgensen		

NAV

Tjenesteleveranse

NAV har både kommunale og statlige oppgaver å utføre. Disse oppgavene er ofte vevd tett inn i hverandre. Her kommenteres kun de kommunale oppgavene.

NAV skal gi brukerne i kommunen et godt og samordnet tjenestetilbud. NAV skal videre sørge for arbeid og aktivitet til alle kommunens innbyggere som trenger dette. NAV skal også forvalte kommunale, lovpålagte oppgaver i et samfunn som er svært påvirkelig overfor arbeidsmarked og konjunkturutvikling.

NAV har oppnådd de mål som var satt for 2017 og har utført de oppgaver som var forventet. 57 brukere har mottatt økonomisk sosialhjelp i kortere eller lengre perioder. Det er behandlet 238 enkeltsaker. Dette er vesentlig flere saker enn i 2016. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har vært 12,18 dager, tid for klagebehandling medregnet. I tillegg kommer mange saker innen økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning. Ved årets slutt hadde vi eksempelvis 17 aktive gjeldsrådgivningsaker. Vi har også et betydelig antall saker knyttet til bolig og nødbolig.

Vi har ikke eget lavterskeltilbud til brukerne våre, men kjøper treningsplasser til unge sosialhjelpsmottakere hos NAV Lillesand/Lillesand kommune (Prosjekt «Tjenesten»). Her har vi jevnlig hatt 3-4 personer i aktivitet. Rusmisbruket blant unge i Birkenes er økende og oppfølging av disse brukerne har krevd betydelige ressurser hos oss også i 2017.

NAV gjennomførte våren 2017 en stor brukerundersøkelse. Antall respondenter i Birkenes var stort. Resultat: Brukertilfredsheten var meget høy. NAV er også jevnlig tilstede i lokale media med små eller større saker.

Personal

NAV er organisert etter spesialistmodellen. Antall faste stillingshjemler har vært 5,1 hele året, inkludert andel av lederressurs.

NAV har hatt stor turnover blant sine medarbeidere i 2017 på grunn av fødselspermisjon, langtidssykemeldinger og 1 person som har sluttet etter langtidssykemelding. Ved årsskiftet 2017/2018 er alle stillinger besatt, og bare 1 person har vikarstatus. De store endringene i medarbeiderstaben har ført til et stort opplæringsbehov. Sykefraværet har vært høyt, men

allikevel vesentlig mindre enn i 2016. Sykefraværet er ikke arbeidsrelatert. Arbeidsmiljøet er godt.

Økonomi

NAV har holdt seg tilnærmet innenfor tildelt budsjetttramme for 2017. Det ble et merforbruk på to poster; stønad til sosialhjelp (kr 90 000) og lønn (kr 550 000). Mesteparten av merforbruk lønn er dekket inn ved sykepengerefusjoner og refusjoner av foreldrepenger fra NAV. Det har derimot vært mindreforbruk på rusbehandling (kr 140 000) og kommunalt tilskudd til varig tilrettelagte arbeidsplasser på Avigo AS (kr 100 000). Bemerk at i posten «driftskostnader» i tabellen nedenfor, er

kr 1,1 mill. utlegg til økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogrammet (KVP) og betaling for tilbudet ved «Tjenesten».

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	5,1	5,1	Lønn og sosiale utgifter	3 762	3 229
			Driftskostnader	1 880	2 092
			Inntekter	-449	-140
Sykefravær:					
1-16 dager	2,1 %	1,3 %			
17 dager+	15,4 %	9,7 %	Merforbruk	13	
Sum	17,6 %	11,1 %	Enhetsleder Erling Aasen		

Administrasjon helse og velferd

Tjenesteleveranse

Administrasjon helse og velferd består, etter ny organisering fra 1. juni 2017, av kommunalsjef med strategisk og samordnende funksjon for området helse og velferd. I tillegg er legetjenesten, inkludert turnuslegen, kommuneoverlegen og samarbeid med andre kommuner, lagt her, f.eks. legevakt, kommunal øyeblikkelig hjelp (KØH), krisesenter, m.m.

Kommunalsjef har et strategisk ansvar og en koordinerende/tilretteleggende funksjon overfor de operative enhetene. Den strategiske retningen med at tjenestebehov skal utsettes, samt endring i tenkning og arbeidsformer er sentralt. Kompetanseutvikling og kvalitetsarbeid med bl.a. gode pasientforløp og tilnærmingen «hva er viktig for deg?», og velferdsteknologi, har vært prioriterte arbeidsområder. Mål og tiltak for arbeidet er nærmere omtalt i hver enkelt enhets rapport.

Vi har samlet hatt to klager i 2017. I den ene fikk kommunen medhold og den andre er fortsatt til vurdering hos Fylkesmannen.

Prosjekt boligmasse startet opp høsten 2017. Her ser vi bl.a. på fremtidige boligbehov, når oppstår behov, bruk av eksisterende boliger, utbedring og bygging av nye boliger.

Legevakten i Kristiansand har gjennomført strukturelle endringer for å bedre tilgjengeligheten, og 90 % av pasientene behandles innen 1 time. Kommunen sa opp avtalen med Kristiansand kommune om drift av KØH-plasser innen somatikk på slutten av året, og er i startgroppen for å se på lokal ordning i korttidsavdeling på sykehjemmet fra 2019. Planlegging for KØH psykisk helse og rus ble startet i 2017.

Personal

Fagutvikler er overflyttet sykehjemmet og bemanning er derfor redusert fra 3 til 2. Samarbeidet mellom legene og administrasjonen oppleves å være godt.

Det er utarbeidet en vaktfordeling for legevakten som medfører 71 vakter for legene i vår kommune pr år. Dette fordeles med rundt 14 vakter pr lege (fem leger), fordelt på kveld, natt, helg og helligdager. Fastlegedekningen i kommunen er relativt bra, og det er ledige plasser på fastlegenes lister.

Økonomi

Det er et merforbruk på kr 0,6 mill. Dette skyldes primært utgifter utover budsjett til helseøkonomiforvaltningen fordi en del innbyggere har fastlege i andre kommuner, samt utgifter til interkommunalt samarbeid. Det er en noe lavere inntekt enn budsjettet knyttet til brukerbetaling i legetjenesten.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	3	2	Lønn og sosiale utgifter	2 097	2 111
			Driftskostnader	7 345	6 778
			Inntekter	-881	-933
Sykefravær					
1-16 dager	0,1 %	0 %			
17 dager+	0%	0 %	Merforbruk	605	
Sum	0,1%	0 %	Kommunalsjef Bente Moland Somdal		

Virksomhetsstyring

Tjenesteleveranse

Etter at ny organisasjonsmodell ble satt i drift 1. juni, er stabsfunksjonene for personal, HMS, kvalitet og økonomi lagt inn i et team kalt virksomhetsstyringsteamet (VST).

Virksomhetsstyringsteamet skal være med å legge forutsetninger og rammer for drift og oppgaveløsninger innenfor de respektive fagområdene.

Teamet har jobbet med innføring av årshjul for kommunen som helhet med systematisering av arbeidsoppgaver og samarbeidsarenaer i tilknytning til det. I 2017 ble det etablert rapporteringsmøter (møteplass mellom rådmann og enhetsledere). VST deltar på rapporteringsmøte som har fokus på drift, personal, økonomi og kommunikasjon.

Våren 2017 ble det arbeidet med ny organisering som et ledd i «prosjekt balanse» med personalsjef som prosjektleder. Formålet med omorganiseringen er å tydeliggjøre skille mellom planlegging og løpende driftsoppgaver. Dette for å legge bedre til rette for effektiv drift og

utvikling. I den sammenhengen ble det arbeidet med definerings av de ulike rollene i organisasjonen.

Hovedmålet for fagområde kvalitet har vært at alle ansatte innen utgangen av 2017 skulle ha gjennomgått nødvendig opplæring og ha tilgang til det elektroniske kvalitetssystemet TQM er oppnådd. Det har også vært jobbet med utvikling av kvalitetskultur. Alle enheter har jobbet med sine rutiner og beste praksis for å få dette inn i kvalitetssystemet. I februar 2017 ble revidert finansreglement vedtatt i kommunestyret. Arbeidet med et revidert økonomireglement er startet, men ikke fullført. Arbeidet med det fortsetter i 2018.

Personal

I tillegg til virksomhetsstyringsteamet (4 årsverk), så er også rådmann og frikjøp av hovedtillitsvalgte og hovedverneombud knyttet til dette resultatområde. Totalt 6,4 årsverk. Det har vært noe langtidssykemelding gjennom året, men er på vei tilbake.

Økonomi

Resultatområde har et merforbruk på kr 0,5 mill. Dett er knyttet til premieavviket på pensjon som ble mindre enn budsjettert (inntekt under lønn og sosiale kostnader). Totalt sett ble pensjonskostnaden lavere enn budsjettert i kommunen, men det har kommet de andre enhetene til gode.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning	6,6	6,4	Lønn og sosiale utgifter	3 143	2 330
			Driftskostnader	6 241	6 101
			Inntekter	-757	-322
Sykefravær					
1-16 dager	2,3 %	0,4 %			
17 dager+	8,9 %	3,2 %			
Sum	11,2%	3,6 %	Merforbruk	519	

Kirken og andre trossamfunn

Tjenesteleveranse

Kommunes rolle i forhold til Den norske Kirke og andre tros- og livssynssamfunn er regulert i kirkeloven.

Dette er selvstendig organisasjoner som opererer uavhengig av kommunen.

Ved utgangen av 2017 var det 3.991 medlemmer i Den norske Kirke sammenlignet med 4.005 medlemmer ved utgangen av 2016.

Andre tros- og livssynssamfunn hadde ved utgangen av 2017 517 medlemmer sammenlignet med 503 medlemmer ved utgangen av 2016.

Personal

Det er ingen kommunalt ansatte innen dette området.

Økonomi

Kirkelovens paragraf 15 regulerer kommunens økonomiske ansvar.

Basert på forslag fra kirkelig fellesråd er det Kommunestyret som hvert år gjør vedtak på budsjetttrammer knyttet til drifts- og investeringstilskudd til Den norske Kirke.

I 2017 er det et merforbruk på kr 75.000. Dette skyldes høyere tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn enn forutsatt i budsjettet.

Kommunen leverer ulike administrative tjenester til Den norske Kirke. Tjenesten er fakturert med kr 50.000 for 2017, som budsjettert.

	2016	2017		Regnskap 2017	Budsjett 2017
Bemanning			Lønn og sosiale utgifter		
			Driftskostnader	4 558	4 483
			Inntekter		
Sykefravær					
1-16 dager					
17 dager+			Merforbruk	75	
Sum					

Birkenes kommune

Vedlegg